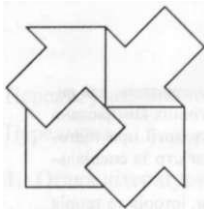

В. С. Брюховецький,
М. О. Голубева,
О. В. Кирієнко

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВСТУПУ ДО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ:

*ПОЗИТИВИ
та перспективи
з досвіду НаУКМА*

Київ

Видавничий дім
«Києво-Могилянська
академія»

2011

УДК 378.091.212.2.014.3
ББК 74.58
Б89

Книжка містить інформацію, яка може бути використана для вивчення загальноосвітнього курсу «Основи Педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти» та дисциплін з тестології при підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю «Педагогічні вимірювання».

Оригінальною є концепція побудови книжки: історія та теорія тестового контролю у навчанні підкріплена аналізом досвіду проведення конкурсного відбору до НаУКМА за результатами ЗНО та дослідження ефективності застосування цієї технології у порівнянні з досвідом використання технології тестування НаУКМА, також представлено аналіз шляхів реформування системи вступу до ВНЗ України. Результати досліджень за практична інформація, наведені в книжці, можуть бути використані науковцями для подальшого опрацювання, а керівництвом освітньої галузі - для прийняття рішень.

Книжка буде корисною для студентів, викладачів, керівників і організаторів навчального процесу та вступу до ВНЗ України.

Рецензенти:

О. В. Киричук,
академік НАПН України, доктор педагогічних наук
(Інститут підготовки кадрів
Державної служби зайнятості України)

Х. Ш. Бахтіярова,
професор, кандидат педагогічних наук
(Національний транспортний університет)

ISBN 978-966-518-585-7

© Брюховецький В. С., Голубева М. О.,
Кириєнко О. В., 2011
© Видавничий дім «Києво-Могилянська
академія», оригінал-макет, 2011

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень, скорочень і термінів	4
Передмова	7
1. Огляд літератури з означеного питання	10
2. Конкурсна ситуація при вступі до НаУКМА від 1998 року	26
3. Особливості і нововведення в Умовах прийому до вищих навчальних закладів України у 2011 році	52
4. Дослідження ставлення викладачів НаУКМА, абітурієнтів 2011 року та батьків до реформування системи вступу у ВНЗ України	72
Післямова	100
Перелік посилань	104
Додатки	107
Рекомендована література	179

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

Абревіатури

НАПН - Національна академія педагогічних наук.

ВНЗ - вищий навчальний заклад.

ЗНО - зовнішнє незалежне оцінювання знань.

МОНмолодьспорту України - Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

ТЗНК - тест загальної навчальної компетентності.

УЦОЯО - Український центр оцінювання якості освіти.

USETI - Програма сприяння зовнішньому тестуванню в Україні.

Терміни

ЗДІБНОСТІ - індивідуально-психологічні якості особистості, що є передумовою успішного виконання нею певної діяльності. Сферою вияву здібностей людей є всі галузі їхньої різноманітної практичної, наукової і мистецької діяльності (1);

ЗНАННЯ - відображення у свідомості індивіда образів предметів і явищ об'єктивної дійсності, їх властивостей, відносин між ними й закономірностей розвитку в процесі засвоєння суспільного досвіду пізнання. Засвоєння результатів пізнавальної діяльності, що їх накопичило людство у формі понять, суджень, теорій тощо, здійснюється на основі розумових і практичних дій у процесі спонтанної або цілеспрямованої діяльності індивіда лише за умови взаємодії з іншими людьми. Цей процес триває протягом всього життєвого

шляху людини. Уся попередня пізнавальна діяльність суспільства постає перед нею як готове знання, яке вона повинна засвоїти, застосувати на практиці, розвинути далі.

КОМПЕТЕНЦІЇ - відчужена від суб'єкта, наперед задана соціальна норма (вимога) до освітньої підготовки учня, необхідна для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріплений результат.

Результатом набуття компетенції є компетентність, яка на відміну від компетенції передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмета діяльності. Компетенції можуть бути виведені як реальні вимоги до засвоєння учнями сукупності знань, способів діяльності, досвіду ставлень з певної галузі знань, якостей особистості, яка діє в соціумі.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ У НАВЧАННІ (лат. *competentia* - коло питань, в яких людина добре розуміється) набуває молода людина не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища тощо.

ТЕСТ (англ. *test* - перевірка, випробування, перевірна контрольна робота) сукупність завдань з певної галузі знань або навчального предмета, яка дозволяє кількісно оцінити знання, вміння, навчальні досягнення, компетентність учнів і студентів.

ТЕХНОЛОГІЯ ОСВІТИ науковий опис засобів і методів педагогічного процесу, який веде до наперед запланованого результату.

СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ - державний інструмент реалізації конституційного права громадян України на освіту, а саме: доступності і безоплатності дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах...

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ - це спосіб кількісного відтворювання результатів довільного виду вимірювань чи оцінювання у рамках діяльності навчально-виховної системи.

СИСТЕМА СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ієрархічна сукупність взаємопов'язаних компонент, які встановлюють вимоги до змісту, обсягу й рівня вищої освіти на рівнях держави, галузі та ВНЗ. Система стандартів вищої освіти в Україні будується на принципах цілеспрямованості, прогностичності, технологічності та діагностичності.

(Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 1040 с.)

ПЕРЕДМОВА

Суспільство усвідомлює, що стратегічний успіх національної економіки в усіх галузях, розвиток науки і культури залежать від якості людських ресурсів. Рушійною силою розвитку є високоінтелектуальна і культурна еліта та високопрофесійні працівники. Сьогодні загострюються проблеми якості освіти у зв'язку з швидким і невинним збільшенням обсягів людських знань і постійним ускладненням соціальних і технологічних процесів. Україна також не може стояти осторонь від загальносвітових тенденцій, пов'язаних з переорієнтацією системи освіти на потреби інформаційного суспільства. Задекларувавши намір увійти в Європейський освітній простір (від травня 2005 року Україна приєдналась до Болонського процесу), наша держава зобов'язана була докласти всіх зусиль для приведення параметрів національної системи освіти до світових стандартів і принципів функціонування.

Слід відзначити, що, на жаль, процеси інтеграції української освіти в європейську модель, окреслену Болонською декларацією, відбуваються надто повільно. Фактично не виконано фундаментальні вимоги для учасників Болонського процесу: не здійснено перехід до трірівневої структури вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор); ігнорується наукова складова в тісному поєднанні з навчальним процесом; мобільність викладачів та студентів залишається фікцією або підтримується лише особистими зусиллями учасників навчального процесу. Система вступу до вищих навчальних закладів надто пригальмовано розвивається і впроваджується. Пошук ефективної системи відбору майбутніх студентів триває.

Світова практика відбору майбутніх студентів до ВНЗ не має однотипних моделей¹. У кожній країні організація вступу базується на законодавчих нормах і освітньо-культурних традиціях, які визначають критерії і соціальні мотиви цього відбору, і тому часом суттєво відрізняється. У Законі України «Про вищу освіту» (ст. 44, п. 1) визначено, що «Прийом осіб на навчання до вищих навчальних закладів здійснюється на конкурсній основі відповідно до їх здібностей...». Це означає, що під час вступної кампанії серед усіх бажаючих опанувати обрану спеціальність потрібно на конкурсній основі відібрати найкращих, об'єктивно оцінивши їхні здібності. Цей ключовий момент забезпечить можливість навчальному закладу втілювати свою місію та досягати поставлених цілей, а в державному розумінні зробити внесок у національну економіку та соціальні досягнення.

Одним із напрямків реформування вищої освіти стало впровадження системи зовнішнього стандартизованого тестування для створення умов рівного доступу до вищої освіти, а також моніторингу якості освіти в Україні. Перші практичні кроки було зроблено у 2002 році (Наказ МОН від 17.07.2002 року № 409 про створення Українського центру оцінювання якості освіти). У перебігу розвитку і становлення УЦОЯО пішов шляхом залучення до екзаменів через зовнішнє тестування тільки тих випускників, які вступатимуть до вищих навчальних закладів складаючи **предметні ЗНО**. Усвідомлюючи організаційну складність та фінансову затратність цього шляху (навіть із досвіду НаУКМА щодо організації конкурсного відбору із 2000-2400 осіб), можливо, з часом, Україна перейде до застосування для вступу у вищі навчальні заклади ТЗНК (фактично тесту здібностей до навчання) та сертифікатів предметних ЗНО (тесту

---

¹ *Раков С. А. Системи оцінювання й шкалювання результатів національних стандартизованих вступних іспитів до ВНЗ (Аналіз світового досвіду) // Вісник ТІМО. - № 4: Харків : Факт, 2009. - С. 23-28 .*

підсумкового вимірювання за загальноосвітню школу) з правом кожному вищому навчальному закладу самостійно визначати, які показники із атестата (або сертифіката для тих, хто покращуватиме результат) враховувати в конкурсний бал, а також ті позатестові критерії, які широко використовуються в практиці кращих університетів світу. Це і стане національним моніторингом якості освіти.

1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ З ОЗНАЧЕНОГО ПИТАННЯ

Вища освіта в Україні обрала шлях, що є зорієнтованим на європейські норми освіти, тому прагне досягти прозорості в оцінці якості власної діяльності. Така європейська якість навчально-виховного процесу на державному та міжнародному рівнях буде більшою мірою відповідати вимогам внутрішнього та зовнішнього ринків праці, значно краще задовольнить потреби молоді в освіті.

Міністри освіти Європи підкреслили: «Життєздатність та ефективність будь-якої цивілізації вимірюється її культурним впливом на інші країни. Ми повинні забезпечити існування такої системи вищої освіти у Європі, яка була б привабливою для всього світу і відповідала б особливостям наших культурних та наукових традицій»².

Приєднання України у 2005 році до Болонського процесу вимагає реалізації нової парадигми освіти, формування нових моделей організації навчально-виховного процесу, впровадження принципів європейської освіти тощо.

Будь-який історичний період розвитку людства неповторно відбивається у філософській картині світу. Місце людини у цій картині світу відображається залежно від рівня розвитку духовності, цінностей, **здібностей** особистості, ставлення її до себе та інших людей; від загальних уявлень про природу, причинно-наслідкових зв'язків феноменів та подій, про просторово-часові характеристики, що іманентно притаманні сущому. Із найвищого філософського рівня картина світу трансформується у певні теорії, концепції та парадигми на методологічному рівні тієї чи іншої конкретної науки.

---

² Вісник ТІМО. - № 9. - Харків : Факт, 2009. - С. 5.

Поняття парадигма «означає найбільш загальні принципи розуміння та інтерпретації об'єкта дослідження, прийняті в певному науковому співтоваристві»³. На сучасному етапі філософія освіти використовує категорію «парадигма освіти», щоб виокремити особливості педагогічного мислення, педагогічної технології, педагогічної діяльності.

«Сучасна епоха характеризується процесами становлення нової парадигми у філософії і теорії освіти. Вони взаємозв'язані і ускладнені різноманітністю і суперечністю висхідних обґрунтувань і висновків. Однак їх спільність у прагненні до реалізації ідей і концепцій у практиці освіти; це, мабуть, відмітна риса філософствування століття, що відходить вічність»⁴.

Наші уявлення про учнів, абітурієнтів, студентів, слухачів курсів підвищення кваліфікації; цілі, завдання, провідні принципи та дидактичні технології навчально-виховного процесу, про моральні вимоги до особистості та компетентності тих, хто вчиться, й того, хто вчить, – увесь цей набір елементів складає органічний комплекс, окреслюючи парадигму освіти певного культурно-історичного типу. *Парадигми освіти* конкретного культурно-історичного типу педагогічного мислення та педагогічної дії – це категорія філософії освіти, у якій закладається комплекс вимог до компетентностей вчителя та учнів, у відповідності з обсягом очікувань та з рівнем розвитку самого суспільства. Поняття «вчитель» та «учні» використовується у найширшому розумінні цих слів.

Філософія XX та поч. XXI ст. підгрунтя для становлення загальної теорії освіти. Остання виявляється як одна із тенденцій сучасної філософії, починаючи із 60-х років XX ст. З точки зору академіка НАПН Івана Зязюна, предметом філософії освіти є врівноваження суперечностей у сфері освіти (у процесах навчання та виховання). Саме тому не має такого великого значення, що саме викладає вчитель, у якій сфері працює вихователю. Спільність цілей та цінностей, завдань і понятійно-категоріального

³ Зязюн І.А. Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новачії столичної освіти : теорія і практика : науково-методичний щорічник. - К., 2001. - С. 7.

⁴ Там само.

апарату, способів вирішення пекучих проблем сьогодення однаковою мірою стосується «фізиків» та «ліриків», правопівкульних та лівопівкульних («художників» та «логіків»), соціологів та біологів, математиків та менеджерів.

Основні передумови й позиції цього напрямку, які актуальні для педагогічної науки, на думку І. Зязюна виглядають так ⁵:

1. Відбувається *відмова від ідеологізації*, нормативності, а подекуди й від сцієнтистської філософії.
2. Розвивається потужна *гуманізація освіти*, виокремлення ціннісних смислів у загальному контексті культури та інших суспільно-економічних сфер діяльності.
3. Дуже актуальним наразі стає *зв'язок теорії з практикою*, йдеться про якнайшвидше використання та впровадження наукових доробок і технологізацію (алгоритмізацію) практичного досвіду у відповідності з науковими принципами системно-структурного підходу.
4. Поступово починає панувати думка, що може існувати значний педагогічний вплив на формування сучасної екологічної свідомості молодого покоління. Пріоритетними стають освітні цілі гармонійного співіснування із довкіллям, а не домінування над природою. У вирішенні цих непростих завдань провідне місце посідає *екологічне виховання*, екологічна просвіта, екологічна освіта.
5. Намітилася позитивна тенденція запозичення педагогікою понять із інших наук. Звідси *збагачення понятійно-категоріального апарату педагогічної науки* (наприклад, картина світу, парадигма, холізм, синергетика, творчість, талант, здібності, компетентності та компетенції тощо).
6. До умов подальшого ефективного розвитку теоретичного аспекту педагогіки слід віднести *поєднання зусиль цієї науки із різноманітними формами суспільної свідомості (мистецтвом, філософією, релігією та ін.)*.

⁵ Зязюн І. Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новачії столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний щорічник. - К., 2001. - С. 11-12.

7. Експериментальне обґрунтування, аргументоване доведення, використання сучасних інформаційних технологій трансформації та трансляції педагогічних знань - основні *шляхи перенесення акцентів із кількісної площини знань у їхню якісну площину.*

У період трансформації в соціально-економічній системі України загальні зміни, зумовлені глобалізацією та інформатизацією процесів у суспільстві, спричинили нові вимоги до організації системи професійної підготовки кадрів взагалі та для економіки, освіти, бізнесу, культури зокрема.

Із розвитком і поширенням нових постіндустріальних, пізніше інформаційно-цифрових, технологій виникли кардинально інші вимоги до кваліфікації та компетентності працівників, які можуть безболісно адаптуватися в швидкоплинних, мінливих умовах, а також здатні ефективно розв'язувати реальні проблеми. Такі тенденції мають загальносвітовий характер і властиві як для розвинених країн, так і для країн, що розвиваються.

Важко не погодитися з тими науковцями, які підкреслюють, що людський потенціал починає відігравати стратегічну роль в розвитку національної економіки. Успіх у соціальній, економічній та інших сферах тієї чи іншої країни залежить насамперед від **здібностей** і навичок працівників поряд із розвитком новітніх технологій.

Протягом навчання у вищому навчальному закладі майбутній фахівець повинен для успішної в майбутньому професійної діяльності дістати необхідні знання й навички «в процесі цілого ряду взаємозв'язаних і взаємообумовлених етапів, серед яких особливо важливими є такі:

I етап - розвиток початкового недиференційованого інтересу до певного виду діяльності, що є головним у професійній мотивації. Сприяє цьому система бесід, дискусій, аналізу конкретних ситуацій, професійних симуляцій (рольових ігор).

II етап формування позитивних професійних ціннісних орієнтацій, які дають змогу побудувати у свідомості студента ідеальну модель майбутньої фахової діяльності, що слугує орієнтиром у професійному саморозвитку. Реалізація цих завдань відбувається через систему активних методів навчання, провідними серед яких є економічні ігри зі спеціальності.

III етап - активне формування професійних умінь, необхідних для практичної діяльності. Воно здійснюється у процесі розроблення та реалізації навчальних проектів у змодельованих та реальних умовах конкретних ситуацій і вимагає від студентів вияву самостійності, ініціативності, творчого підходу, наполегливості тощо. Сприяють вирішенню цього завдання комплексні ділові ігри та бізнес-тренінги, які інтегрують зміст кількох спеціальних дисциплін»⁶.

Освітня сфера безпосередньо повинна забезпечувати формування науково-технічного потенціалу України. Тому «виникнення нової глобальної економіки знань та інформатизації суспільства висунули освіту і професійну підготовку на перший план економічної о розвитку.

Попит на різноманітні освітні послуги динамічно зростає, адже їх результатом є забезпечення професійної майстерності, збільшення конкурентоспроможності і, відповідно, статусу працівників»⁷.

Основні чинники, що кардинально впливають на розвиток освіти: економічні, політичні, соціальні, культурні, інформаційно-глобалізаційні.

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства на перше місце претендують саме економічні чинники. Наприклад, щодо економічної освіти Г. О. Ковальчук зазначає: «До основних **факторів, які впливають на розвиток економічної освіти**, віднесемо такі:

1. Триває процес реформування власності, типів організації підприємств, що зумовлюють нові стосунки власників, адміністрації, працівників і споживачів, формування безпосередніх ринкових відносин...»⁸, «...установлення господарських зв'язків між суб'єктами попиту і пропозиції. Значного поширення набувають горизонтальні організаційні структури, що ґрунтуються на

⁶ Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін : Навч. посіб. / Г. О. Ковальчук, Н. Ю. Бутенко, М. В. Артюшина та ін.; За ред. Г. О. Ковальчук. - К. : КНЕУ, 2006. - С. 8.

⁷ Там само. - С. 14.

неформальних зв'язках на відміну від традиційних ієрархічних із дотриманням відповідних повноважень»⁹.

2. Зміни ціннісних орієнтацій і переконань представників різних поколінь. Ті явища, які визначають ефективність підприємництва й бізнесу, часто за своєю суттю мають неекономічний характер...»¹⁰. Існує значна група представників молодого покоління, які готові організувати власну справу та наполегливо працювати протягом багатьох років, віддаючи перевагу діловому ризику перед рутинною діяльністю у великих організаціях.
3. У соціальних аспектах праці відбуваються суперечливі зміни. З одного боку, формується відповідальність за використання робочою часу й результати праці, прагнення до звершень, якість праці, рівень трудової віддачі, дисципліна, активність, підвищення кваліфікації. З іншого боку, ознаками сучасного соціально-економічного стану є погіршення умов праці, технічного, технологічного процесів, техніки безпеки. Тому «перманентне навчання є найважливішим інструментом боротьби з безробіттям і підвищення економічної конкурентоспроможності»¹¹.
4. Нові парадигми стосунків у колективі, робота в команді односторонніх, спілкування з конкурентами вимагають розвитку власної активності, гнучкої адаптації в соціумі, формування адекватного ставлення до оточуючих.
5. У суспільстві зростає залежність заробітної плати працівників від кваліфікації, майстерності та компетентності. Це вимагає впровадження різноманітних форм, рівнів та видів освіти, що забезпечують справедливість і рівноправність доступу до неї. Вочевидь, що ще у ВНЗ наставники, викладачі, вихователі (тьютори) мають допомогти студентів виявити свій потенціал і визначити пріоритетні напрями його реалізації у майбутньому.

⁹ Там само.

¹⁰ Там само.

¹¹ Там само. - С. 15.

Особистість, котра усвідомлює свої позитивні та негативні сторони, упевнено поводить себе, адекватно оцінює свої сильні та слабкі риси, знає, чого хоче, наполегливо йде до своєї мети. Звісно, освіта - життєвий шанс особистості, базис її соціального статусу.

Входження сфери освіти у систему ринкових відносин вимагає вдосконалення змісту освіти, методик викладання, педагогічних технологій. Органічною складовою сучасної системи освіти в Україні також стають педагогічні вимірювання у формі тестування. Останній процес неможливо грамотно зреалізувати без врахування вже накопиченого позитивного і негативного досвіду.

У психолого-педагогічній літературі виділяють декілька етапів розвитку тестових навчальних технологій у світі: дотестовий етап дидактичного контролю, етап зародження педагогічних тестів, етап формування шкільного тестування, етап розвитку.

Дотестовий етап дидактичного контролю існував у багатьох країнах. Наприклад, у Китаї багато століть проводилася регулярна перевірка знань та умінь чиновників. Багатоступенева система складання іспитів формувала бюрократичний апарат Китаю. Таку систему дидактичного контролю відмінили тільки у 1905 році після реформування усєї системи освіти¹².

До етапу зародження педагогічних тестів слід віднести оригінальні спеціальні книги ("scale books"), написані англійцем Дж. Фішером. У 1864 р. він розробив та випробував педагогічні тести для перевірки рівня знань учнів. Це були перші в історії шкільні тести успішності учнів. Однак розробки Дж. Фішера не використовувалися протягом десятиліть.

Етап формування шкільного тестування припадає на кінець XIX - початок XX ст. У цей період тести використовувались як інструмент індивідуальних вимірювань. Багато видатних науковців того часу працювали над дослідженнями, розробкою та запровадженням тестових технологій. Англійський психолог Ф. Гамільтон обґрунтував теоретичні засади тестування у своїй

¹² Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін. - К. : КНЕУ, 2010. - С. 230.

книжці «Дослідження людських здібностей та їхній розвиток». Всесвітньо відомий американський психолог Дж. Кеттелл увів у науковий обіг поняття «тест» як інструмент для проведення психологічного дослідження. Пізніше, у 1894 р. Дж. Райс створив психолого-педагогічні тести для визначення рівня сформованості різних навичок школярів. Французьким психологом А. Біне та психіатром Т. Сімоном у 1905 році було створено та випробувано тести інтелекту, які дали можливість визначати коефіцієнт розумового розвитку досліджуваних. Доробок цих авторів відомий психологічній науці як шкала виміру інтелекту Біне-Сімона.

На цьому етапі зародження тестів велику роль відіграли наукові розвідки Р. Торндайка та його книжка «Вступ до теорії психологічних та соціальних вимірювань» (1904 р.). З ім'ям цього науковця пов'язують розробку вимірювання рівня розумового розвитку, а головне - під його керівництвом було складено перші стандартизовані педагогічні тести (1908 р.).

Отже, на цьому етапі формування шкільного тестування психологічні та педагогічні тести не розмежовувались.

Для наступного етапу розвитку тестових навчальних технологій характерно створення власне дидактичних тестів (за їхньою метою та функціями), становлення багатобальних шкал оцінювання успішності та застосування рейтингової системи.

У 1926 році у США було запроваджено тест SAT як випробування - допуск для вступу в американські коледжі та університети. Цей тест складався із двох частин: вербальної і математичної. З допомогою тестів першої частини вимірювалися розуміння прочитаного матеріалу, здатність використовувати логічні операції, обсяг словникового запасу, а тестів другої частини - рівень знань з елементарної математики, знання математичних понять, використання математичних методів розв'язання задач.

Починаючи з 1959 року у більшості престижних коледжів та університетів США було введено тест АСТ, який визначав рівень знань із загальноосвітніх дисциплін. Усього до 1961 року в США було створено 2126 стандартизованих навчальних тестів.

¹³ Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест : Навч. посіб.- К. : М.айстер-клас, 2006. - С. 69.

У 1960-х роках відомий американський педагог Р. Тайлер розробив програму, що кардинально змінила впровадження тестування у систему освіти у США та в інших країнах.

Найпоширенішим методом перевірки рівня знань тих, хто вчиться, у більшості розвинутих країн є тестування. Глобалізаційні процеси в світі зумовили перехід на багатобальні шкали оцінювання та застосування рейтингової системи. Найбільше розвинено тестування в таких країнах: США, Велика Британія, Данія, Канада, Австралія, Франція, Фінляндія, Японія та інших.

Україна (як складова Російської імперії, а потім СРСР) на початку XX ст. здійснила перші спроби запровадити тести в шкільну практику.

У 20-30-х роках XX ст. відбувалося поширення різних тестових методик і науково-методичних розвідок¹⁴. Ці практичні та теоретичні дослідження розвивалися у лоні педології. Педологія - експериментальний напрям психолого-педагогічних досліджень у XX ст. В основному за допомогою тестів у дітей та підлітків вимірювався рівень і взаємозв'язок фізичного та розумового розвитку. На Заході педологія поступово трансформувалася в потужний розділ сучасної психології - експериментальні методи психологічних досліджень, експериментальну психологію. Коло її досліджень наразі стало значно ширшим. У СРСР педологія була визнана буржуазною наукою і поступово дослідження в цьому напрямку були припинені.

Наприклад, ще у 1925 році в Інституті методів шкільної роботи при педологічному відділенні було зорганізовано спеціальну комісію, головною метою діяльності якої було створення тестів. Пізніше, на початку 1926 р., групою науковців під керівництвом видатного психолога П. П. Блонського були розроблені стандартизовані тести для радянської школи.

У 80-х роках XX ст. у журналі «Огонёк», головним редактором якого тоді був Віталій Коротич, було надруковано статтю про те, що у 30-х роках XX ст. в одній із московських шкіл педологи виміряли голову сина Сталіна - Василя та провели тести з цим

¹⁴ Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін. - К. : КНЕУ, 2010. - С. 231.

школярем. За висновками шкільних педологів Василь був недорозвиненим для свого віку підлітком, тому за відповідними рекомендаціями його слід було перевести до спеціальної школи, класу слаборозвинених учнів. Природно, що це стало відомо батькові. А як результат - знищення цілої наукової гілки та плеяди блискучих науковців.

Не дала розвитку цікавим напрацюванням радянської педології, що ставила собі за мету об'єднати експериментальні методи психології, педагогіки, фізіології, медицини для пізнання розвитку дитини, сумнозвісна Постанова ЦК ВКП(б) «Про педологічні збочення в системі Наркомпросів» (1936 р.). У цьому документі метод тестів було визначено як «буржуазна зброя для дискримінації учнів» та засуджувалася практика використання будь-яких тестів. У радянські часи в Україні розробка й випробування психологічних і дидактичних тестів теж були заборонені. Фактично цією заборонаю було перекреслено здобутки на багато років поспіль. Почався період застою в експериментальній педагогіці та психології.

Тільки з 60-х років XX ст. почалися спроби використання тестування в училищах Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, в органах Комітету державної безпеки,

Майже п'ятдесят років (з 30-х років до початку 80-х років XX ст.) в Україні в освітній галузі тести не використовувалися.

У 90-ті роки XX сі. радянська система освіти починає приєднуватися до міжнародного моніторингу в галузі освіти, бере участь, в обстеженні за програмою TIMSS (оцінювання рівня підготовки з природничо-математичних наук).

Після здобуття Україною незалежності тестологія на наших теренах переходить до нового циклу розвитку. Процес удосконалення та впровадження тестових технологій у кожній з країн, що входили до складу СРСР, іде своїм власним шляхом.

В Україні від 1991 року низка ВНЗ почали проводити вступні іспити у формі стандартизованих тестів (Львівський національний університет ім. І. Франка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Чернівецький національний університет

¹⁵ Див. Матеріали III Міжнародної конференції з освітніх вимірювань ЕА-2011, як перехід до четвертого періоду становлення освітніх вимірювань в Україні // Вісник ТІМО. - № 4. - Харків : Факт, 2011. - С. 2-38.

ім. Ю. Федьковича, Одеський економічний університет. Волинський державний університет ім. Л. Українки, Ужгородський національний університет та Луцький державний технічний університет)¹⁶. Протягом 1991-2008 років вступ до Києво-Могилянської академії було організовано тільки у формі тестування.

У 2002-2005 рр. Центр тестових технологій за підтримки Міністерства освіти та науки України і Міжнародного фонду «Відродження» започаткував експеримент із впровадження зовнішнього незалежного оцінювання в систему загальної середньої освіти. Випускники загальноосвітніх навчальних закладів за бажанням брали участь у тестуванні. У процес тестування поетапно вводилися нові навчальні дисципліни (історія України та всесвітня історія, географія, математика, українська мова, біологія, фізика, хімія). Результати, які отримали учні, могли бути використані під час вступу до ВНЗ.

З 2006 року згідно з Указом Президента України від 4 липня 2005 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» в нашій країні функціонує загальнонаціональна система зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), що базується на моделі зовнішнього стандартизованого тестування.

Вже у 2006 році УЦОЯО було проведено зовнішнє оцінювання навчальних досягнень на національному рівні, в якому брали участь 41 тис. випускників загальноосвітніх навчальних закладів (загалом 82 тис. тестувань з української мови, математики та історії). А з 2008 року вступ до ВНЗ в Україні почав здійснюватися виключно за результатами ЗНО.

Тестові технології використовуються в навчально-виховному процесі навчальних закладів усе частіше, невпинно збагачуючись і актуалізуючись в умовах нових історичних суспільних та освітніх реалій.

У XX столітті вища освіта в Україні була досить впливовим фактором для підвищення соціального статусу особистості, однак на початку XXI ст. роль та значення вищої освіти кардинально змінюється. Член-кореспондент НАПН України О. Л. Сидо-

¹⁶ Вакарчук І. О. Система тестувань для вступників до Львівського національного університету ім. Івана Франка.-Львів: Місіонер,2002.-С. 120.

ренко вважає, що «освіта стає об'єктивним фактором соціальної диференціації, а інститут вищої освіти - одним із основних каналів соціальної мобільності і фактором формування стратифікаційної структури соціуму»¹⁷. Сучасний період розвитку освіти в Україні можна характеризувати як період становлення й розвитку стандартів національної системи освіти та їхнього приведення у відповідність з світовими, європейськими вимогами.

Процес організації прийому до ВНЗ виступає контрольним механізмом, що забезпечує вищому навчальному закладові можливість реалізувати свою стратегічну місію та здійснювати покладені на нього функції.

Освітняни багатьох країн розуміють, що пошук педагогічних технологій, створення рівних умов доступу до вищої освіти може відбуватися, перш за все, шляхом об'єктивного та неупередженого відбору майбутніх студентів. Справедливо вважається, що досконалі процедури прийому до ВНЗ виступають ключовим компонентом, який забезпечує йому здатність втілювати в життя цілі вищої освіти. У всьому світі процедури відбору студентів до ВНЗ докорінно різняться.

Робін Матросс Гелмс зробив розгорнутий аналіз досвіду організації вступу до вищих навчальних закладів освіти (повний текст статті розміщено на освітньому сайті Світового банку). Він пише, що, «зважаючи на широке розмаїття практик та процедур прийому, які наразі використовуються в освіті, очевидно, що не існує однієї «правильної» системи прийому. Ефективність конкретної системи залежить великою мірою від контексту, в якому її впроваджено, включаючи структуру уряду, економічні чинники, ринок праці, культурні особливості та національні стратегічні пріоритети»¹⁸.

Міжнародна організація зі стандартизації (International Organization for Standardization - IOS) та підрозділ ЮНЕСКО і ОЕСР детально описали в своїх матеріалах існуючі в світі засоби

¹⁷ Сидоренко О. Л. Удосконалення процесу вступу до вищих навчальних закладів як пріоритетний напрям освітньої політики в Україні // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. Вип. 16. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. - С. 649.

¹⁸ Гелмс Р. М. Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. Харків : Факт, 2009. - С. 40-48.

оцінювання та порівняння знань учнів. Там, зокрема, зазначається про широке використання в освітніх системах країн світу різноманітних тестів (США - це тест здібностей Reasoning Test SAT-1 та інтегрований вступний тест ACT, у Швеції - SweSAT, у Великій Британії - Oxford Test, в Ізраїлі - психометричний тест). Головна мета цих тестів - визначити показник здібностей до навчання. Зарубіжні науковці часто називають цей тест «тест академічних здібностей», «здатність до навчання», «спроможність до навчання», «умілість», «комплекс умінь». В усіх цих підходах спільним залишається те, що вимірюється інтегрована риса психологічних властивостей особистості, яка домінантно сприяє успішному входженню молоді людини в життя сучасного суспільства. Фактично вимірюються синкретичні здібності особистості, які вона виявляє під час написання тесту. На початку XX ст. видатні психологи та педагоги П. П. Блонський (1884-1941) і Г. С. Костюк (1899-1982) приділяли велику увагу вивченню здібностей особистості. У цей період почалося використання тестів як засобу психометричних вимірювань.

Групою авторів проекту «Концепції тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів» було проведено ґрунтовний аналіз моделей вступу до університетів. Після узагальнення численних моделей вступних кампаній виокремилося п'ять типів систем вступу до ВНЗ¹⁹. Фактично кожна із цих систем передбачає право (автономію) навчальних закладів встановлювати власні критерії відбору, тому що конкуренція між ними на етапі відбору вже слугує механізмом контролю якості навчально-виховного процесу. Відбувається здорова конкуренція між ВНЗ, у такий спосіб підтримуються високі стандарти освіти.

Світова практика відбору майбутніх студентів до ВНЗ не має однотипних моделей. Як правило, при вступі до ВНЗ в різних країнах враховують: результати вступних іспитів, успішність у середній школі, додаткові матеріали, різноманітні соціально-демографічні фактори.

¹⁹ Концепції тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Проект // Вісник ТІМО. - № 9. - Харків : Факт, 2009. - С. 5-28.

Проаналізувавши вимоги для вступників у різних країнах, можна констатувати, що в деяких з них (Австрія, Єгипет, Ірландія, США, Франція) враховують лише результати національного іспиту, який складається наприкінці навчання в середній школі.

У одних країнах (США) при відборі студентів керуються результатами стандартизованого тесту на здібності та змістом пакета документів абітурієнта, а в інших (Швеція) беруть до уваги кількість балів стандартизованого тесту на здібності та показник успішності в середній школі.

Всесвітньо відомі університети самостійно встановлюють особливі умови прийому. У Великій Британії в Кембриджському університеті вимоги до абітурієнтів сформульовано в залежності від конкретного факультету (коледжу) і спеціальності (курсу). Для вступу на суспільні та мистецькі спеціальності обов'язковим є написання есе; крім того, тест для оцінки рівня розвитку мислення (Thinking Skills Assessment; TSA). Тест TSA розроблено науковцями Кембриджської університету для оцінювання володіння абітурієнтами прийомами критичного мислення та спроможності молодшої особи до вирішення проблемних ситуацій. Зміст цього тесту не базується на змісті певної шкільної дисципліни, тому його пропонують абітурієнтам, які вступають на різні факультети.

Особливим характером вирізняється кембриджський тест з права (Cambridge Law Test), його необхідно пройти тим абітурієнтам, які вступають на юридичні спеціальності. Окрім цього тесту, майбутні правники проходять співбесіду²⁰.

Охочі вчитися на курсах медицини і ветеринарії повинні відповідати на питання спеціального тесту з біології та медицини (Bio-Medical Admissions Test; BMAT).

Майже аналогічні умови вступу до Оксфордського університету (Велика Британія). Відмінність полягає лише у тому, що при вступі на юридичні спеціальності необхідно успішно скласти національний вступний тест з права (Law National Admissions Test; LNAT)²¹.

²⁰ Undergraduate Admissions: Cambridge Admissions Office - Additional Work or Test. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.cam.ac.uk/admissions/undergraduate/apply/test.html>.

²¹ How to apply - University of Oxford [Електронний ресурс]. - Режим доступу : (http://www.ox.ac.uk/admissions_undergraduate_courses/how_to_apply/index/html).

У США при вступі до Гарвардського університету абітурієнтам необхідно скласти тест SAT або AST і два предметні тести SAT. Обов'язково враховується при вступі успішність у середній школі, відомості про оцінки за останні півроку та рекомендації віддвохучителів²².

У деяких країнах у формуванні складу студентів беруть активну участь уряди (Австрія, Велика Британія, Ірландія, Італія та багато інших). У цих державах за результатами зовнішнього стандартизованого тестування на національному чи федеральному рівнях визначається якість освіти школярів.

Кожна країна (іноді кожен університет) формує власні вимоги до абітурієнтів, власну систему прийому до ВНЗ. Це залежить насамперед від об'єктивних і суб'єктивних чинників. До перших можна віднести стан соціально-економічного розвитку держави на певному історичному етапі, організацію системи контролю за освітою та рівень корупції в країні. До других - культурні й історичні традиції, ставлення суспільства (особливо батьків і самих абітурієнтів) до організації прийому у ВНЗ, розвиток педагогіки взагалі та тестології зокрема, в тому числі надійність і валідність самих тестів.

В Україні розпочалося впровадження зовнішнього незалежного оцінювання. Цей процес має на меті організацію прозорих і демократичних процедур відбору абітурієнтів до ВНЗ. Суспільство з великою довірою поставилося до реформування системи вступу. За даними соціологічного дослідження, організованого Київським міжнародним інститутом соціології та Management System International, у 2008 році близько 78 % випускників шкіл частково або повністю довіряли проведеному тестуванню. Роком пізніше таких осіб було вже майже 82 %, а тих, хто не довіряє ЗНО, лише 5 %; 77,8 % батьків абітурієнтів виявили довіру до ЗНО²³.

Найважливішими критеріями якості педагогічних вимірювань є об'єктивність, надійність, валідність і точність. По-справж-

²² Harvard College Office of Admissions [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www/admissions.college.harvard.edu/apply/application_process/index.html.

²³ Матеріали офіційного сайту Програми сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (USETI)[Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.useti.org.ua/ua/news/455>.

ньому об'єктивне педагогічне вимірювання дає результати, які не залежать від стану й кількості учасників процесу та інших зовнішніх умов. Для забезпечення об'єктивності найпоширенішим засобом є стандартизація процедури й незалежність екзаменаторів.

У системі вступного тестування існує ключове поняття, що показує взаємозв'язок рівня успішності, який продемонстрував випускник школи при тестуванні, та його майбутніх навчальних успіхів у ВНЗ. Йдеться про прогностичну валідність, що є характеристикою тесту, «яка відображає ступінь упевненості, що отримані за тест оцінки добре прогнозують майбутні досягнення тестованого»²⁴.

У США на кошти університетів створено недержавну неприбуткову організацію ETS, яка організовує тестування та відбір студентів до ВНЗ. Якщо якісний склад студентів, відібраних ETS, не відповідає певним вимогам, не влаштовує університетську громаду, то керівництво університету може звернутись в іншу установу з такими функціями - АСТ²⁵.

Упровадження ЗНО в Україні - це прогресивний шлях наближення української освіти до європейських стандартів. Необхідність такого кроку була очевидною та стала органічною складовою для системи освіти України.

²⁴ Короткий текстологічний словник-довідник / Упорядник Л. Т. Коваленко. - К. : Грамота, 2008. - С. 17.

²⁵ Сидоренко О. Роль соціального моніторингу в становленні й удосконаленні зовнішньою незалежною оцінювання як органічної складової системи освіти / Сидоренко Олександр Леонідович // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. - Випуск 15. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. - С. 593-597.

2. КОНКУРСНА СИТУАЦІЯ ПРИ ВСТУПІ ДО НаУКМА ВІД 1998 РОКУ

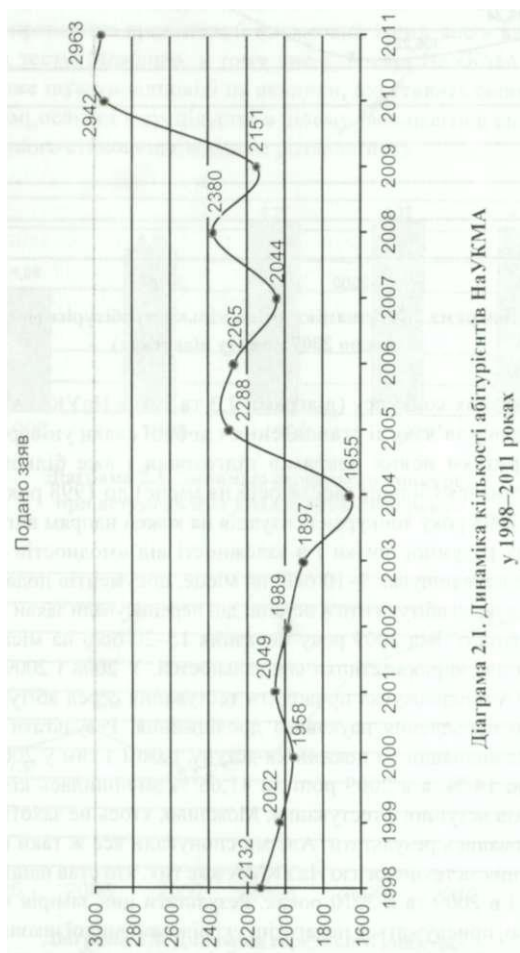
Вступ до НаУКМА у 2008 році (коли було запроваджено процедуру вступу за результатами сертифікатів ЗНО) відзначився найбільшим числом поданих заяв від моменту відродження університету. У 2011 році кількість поданих заяв збільшилась до майже трьох тисяч. І незважаючи на це, вперше в університеті було зафіксовано недобір на держзамовлення на 3 бакалаврські програми природничого факультету (фізику, хімію, біологію). Очікування, що може виникнути ситуація невиконання обсягів держзамовлення на підготовку фахівців, навіть при досить пристойному конкурсі, вже з'явилося від 2009 року. Аналіз причин таких ризиків розглянемо на прикладі НаУКМА у 2011 році, коли конкурс на природничі спеціальності був від 2,5 до 5,09 осіб на місце (див. додаток 2).

Розглянемо динаміку змін кількості абітурієнтів НаУКМА від 1998 року, що представлена в таблиці 2.1 та діаграмі 2.1.

Таблиця 2.1

**Кількість абітурієнтів
у 1998-2011 роках**

Рік	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Подано заяв	2132	2022	1958	2049	1989	1897	1655	2288	2265	2044	2380	2151	2942	2963

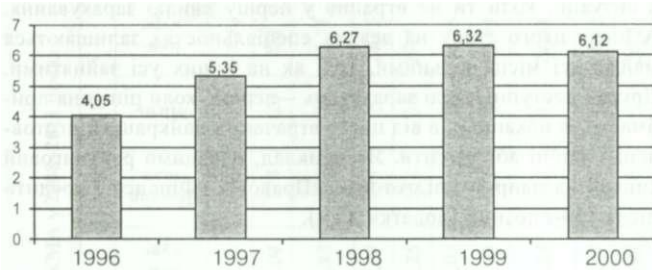

Показник конкурсу (діаграми 2.3 та 2.4) в НаУКМА стрімко зростає у зв'язку зі становленням доброї слави університету та відкриттям нових напрямів підготовки і вже більш-менш стабілізувався (більше шести осіб на місце) до 1998 року.

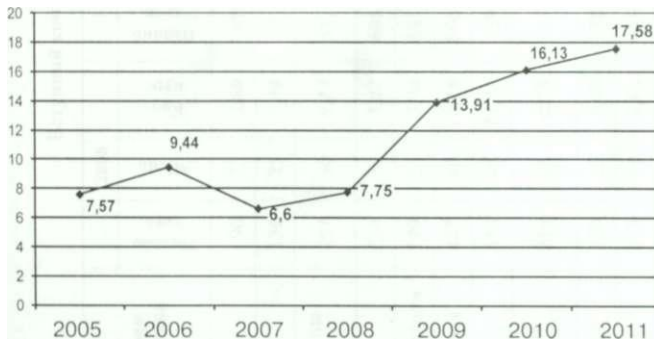
До 2008 року конкурсна ситуація на кожен напрям виглядала в рамках розумної логіки і в залежності від «модності» - коли конкурс перевищував 9-10 осіб на місце, документів подавалось менше, а деякі абітурієнти в останні дні переписували заяви на інші спеціальності. Від 2009 року показник 15-20 осіб на місце стає нормою для «пріоритетних» спеціальностей. У 2008 і 2009 роках НаУКМА продовжував проводити тестування серед абітурієнтів з метою проведення наукового дослідження. Результати тестування не впливали на показники вступу, разом з тим у 2008 році різко, до 14 %, а в 2009 році до 41,66 % зменшилась кількість учасників вступного тестування. Можливо, хтось не захотів, щоб порівнювались результати. Але ми спонукали все ж таки пройти тестування за технологією НаУКМА вже тих, хто став нашим студентом і в 2009 та в 2010 роках. Результати цих замірів колись, можливо, прислужаться педагогіці української вищої школи, тому що світовий досвід переконує в необхідності постійної модифікації і удосконалення системи ЗНО. Розроблені в Україні концепції

ТЗНК випускників загальноосвітніх навчальних закладів та дворівневого тесту з математики свідчать про намагання використовувати світовий досвід застосування тестових технологій, а не тільки проводити предметний письмовий іспит, але з використанням тесту. Можливо, в тому числі, досвід НаУКМА також допоможе шукати відповіді на виклики, що ставить сьогодення в системі освіти і в суспільстві в цілому (яке навіть в силу ієрополітичного становища змушене розвиватися).

Діаграма 2.3. Динаміка середнього конкурсу при вступі до НаУКМА в 1996–2000 роках

Діаграма 2.4. Динаміка середнього конкурсу при вступі до НаУКМА у 2005–2011 роках

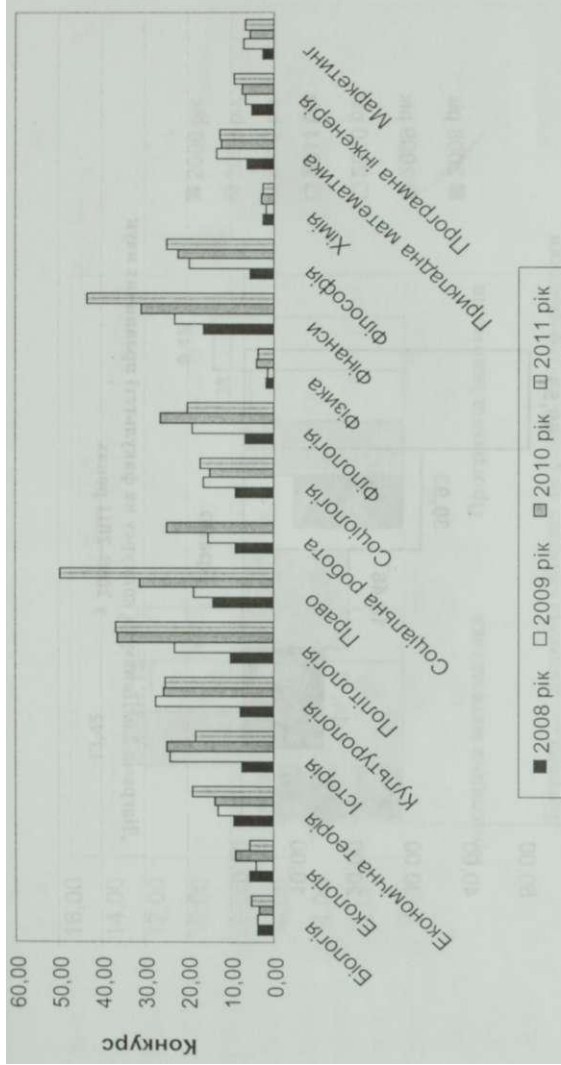
Останніми роками конкурс при вступі до НаУКМА зріс за рахунок можливості, наданої абітурієнтам, вступати одночасно на 3 напрями, тоді як до 2009 року вони могли подавати документи лише на два. Конкурс все більше ставав віртуальним. Загальна інформація про конкурс у 2008-2011 роках, наведена в таблиці 2.2, демонструє ступінь невизначеності своєї долі для вступника, прізвище якого стоїть за ризиком. Із додатків 1 і 2 стає зрозумілим, як складно визначатися і орієнтуватися в ситуації, коли ти не втрапив у першу хвилю зарахування. А після цього етапу на деяких спеціальностях залишаються майже всі місця вільними, тоді як на інших усі зайнятими. Друга і наступні хвилі зарахувань - період, коли рішення приймаються похапцем, а від цього втрачають найкраще підготовлені і здібні абітурієнти. Як приклад, наводимо рейтинговий список на напрями підготовки «Право» і «Фінанси і кредит» після 150-ї позиції (додатки 3 і 4).

Таблиця 2.2
Вступний конкурс до НаУКМА у 2008–2011 роках

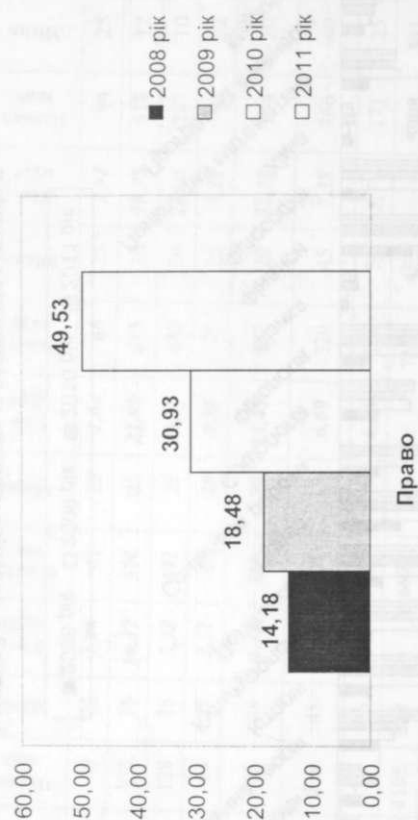
Напрямок підготовки	2008			2009			2010			2011		
	Подали заяву	Місць	Кон-курс	Подали заяву	Місць	Кон-курс	Подали заяву	Місць	Кон-курс	Подали заяву	Місць	Кон-курс
Біологія	90	25	3,60	89	25	3,56	86	25	3,44	112	22	5,09
Екологія	136	25	5,44	101	25	4,04	174	20	8,8	111	20	5,55
Економічна теорія	457	50	9,14	517	40	12,93	479	35	13,71	380	20	19
Історія	224	30	7,47	606	25	24,24	495	20	24,75	453	25	18,12
Культурологія	199	25	7,96	545	20	27,25	514	20	25,7	380	15	25,33
Політологія	407	40	10,18	806	35	23,03	911	25	36,36	736	20	36,8
Право	638	45	14,18	739	40	18,48	927	30	30,93	743	15	49,53
Соціальна робота	219	25	8,76	335	22	15,23	418	17	24,65	0	0	
Соціологія	220	25	8,80	378	23	16,43	337	23	14,65	591	35	16,89
Філологія	233	35	6,66	663	35	18,94	916	35	26,2	697	35	19,91

Продовження табл. 2.2

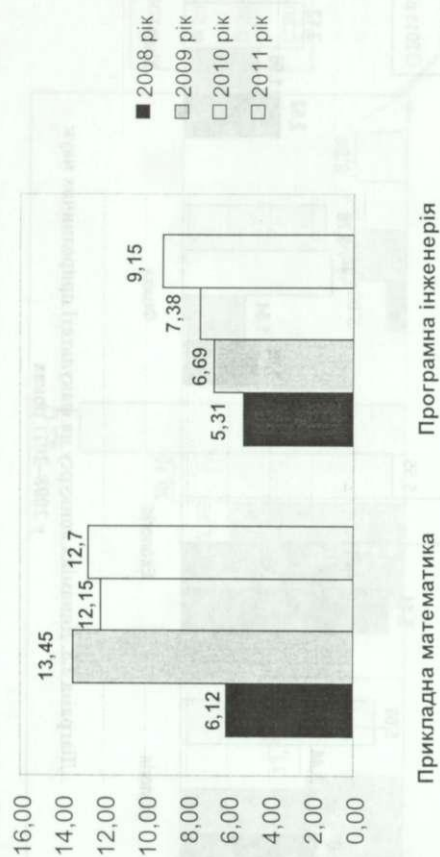
Напрямок підготовки	2008				2009				2010				2011			
	Політано	Місць	Кон-курс		Політано	Місць	Кон-курс		Політано	Місць	Кон-курс		Політано	Місць	Кон-курс	
Фізика	49	25	1,96		41	25	1,64		86	25	3,92		94	25	3,76	
Фінанси	573	35	16,37		574	25	22,96		615	20	30,75		518	12	43,17	
Філософія	138	25	5,52		492	25	19,68		440	20	22,05		247	10	24,7	
Хімія	63	25	2,52		49	25	1,96		78	25	3,12		55	22	2,5	
Прикладна математика	153	25	6,12		269	20	13,45		243	20	12,15		254	20	12,7	
Програмна інженерія	239	45	5,31		301	45	6,69		329	45	7,38		366	40	9,15	
Маркетинг	67	25	2,68		172	25	6,88		284	50	5,7		171	25	6,84	
РАЗОМ	4105	530			6677	480			7353	455			5908	361	17,58	
Кількість абітурієнтів	2380				2151				2942				2693			
Середній конкурс			7,75				13,91				16,16				17,58	

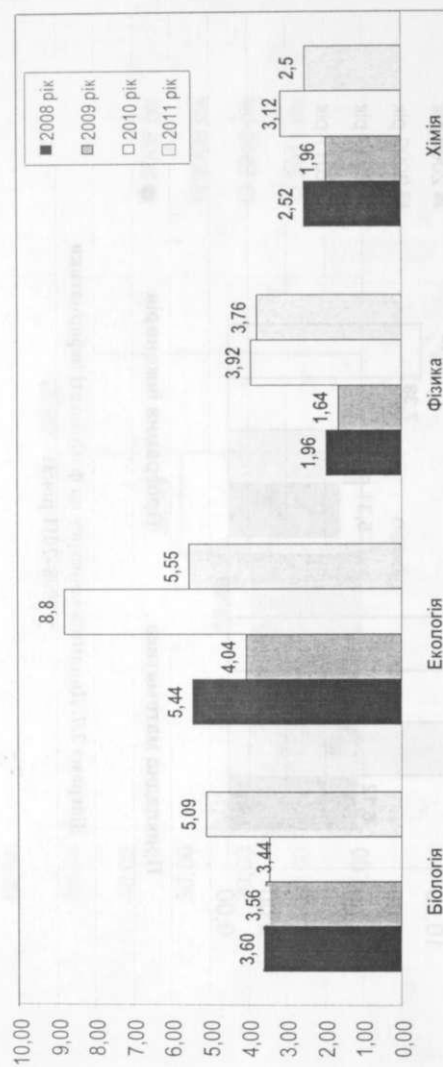
Діаграма 2.5. Динаміка конкурсу за напрямками підготовки у 2008–2011 роках

Діаграма 2.6. Динаміка конкурсу на факультеті правових наук у 2008-2011 роках

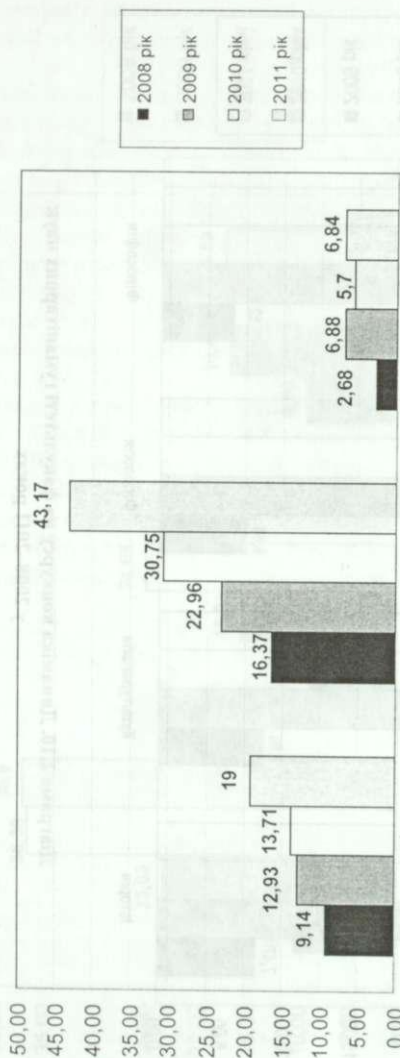

Діаграма 2.7. Динаміка конкурсу на факультеті інформатики у 2008–2011 роках

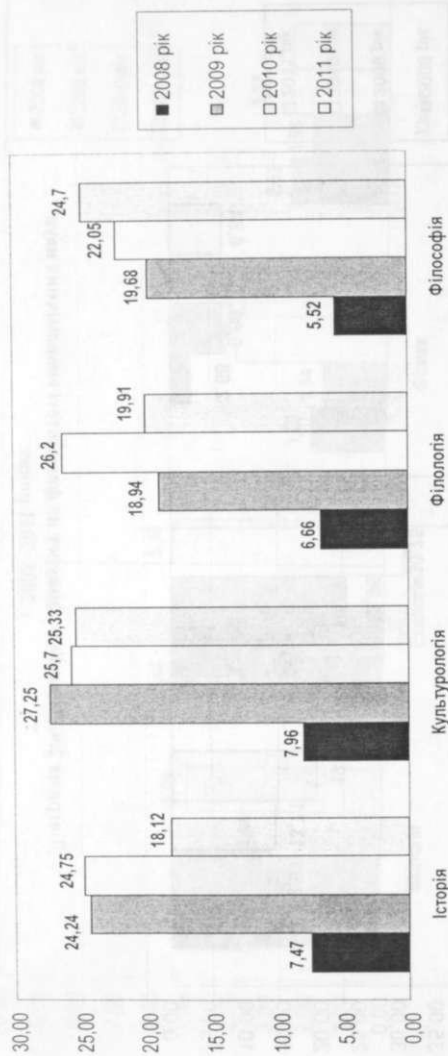

Діаграма 2.8. Динаміка конкурсу на факультеті природничих наук у 2008–2011 роках

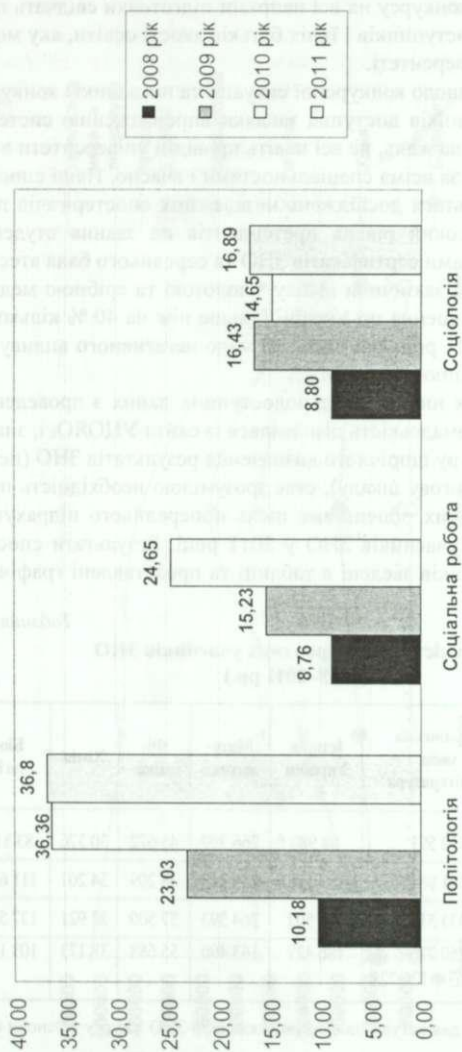

Діаграма 2.9. Динаміка конкурсу на факультеті економічних наук у 2008–2011 роках

Діаграма 2.10. Динаміка конкурсу на факультеті гуманітарних наук у 2008-2011 роках

Діаграма 2.11. Динаміка конкурсу на факультеті соціальних наук і соціальних технологій у 2008–2011 роках

Показники конкурсу на всі напрями підготовки свідчать про визнання серед вступників і їхніх батьків якості освіти, яку можна здобути в університеті.

Інформація щодо конкурсної ситуації та показників конкурсних балів вступників доступна завдяки впровадженню системи «Конкурс», але, на жаль, не всі навіть провідні університети вводять бази даних за всіма спеціальностями і вчасно. Наші спостереження і результати досліджень незалежних спостерігачів підтверджують високий рівень претендентів на звання студента НаУКМА за балами сертифікатів ЗНО та середнього бала атестата (близько 75 % закінчили школу з золотою та срібною медаллю). Навіть зменшення по Україні більше ніж на 40 % кількості вступників у 2011 році фактично не мало негативного впливу на конкурсну ситуацію в НаУКМА.

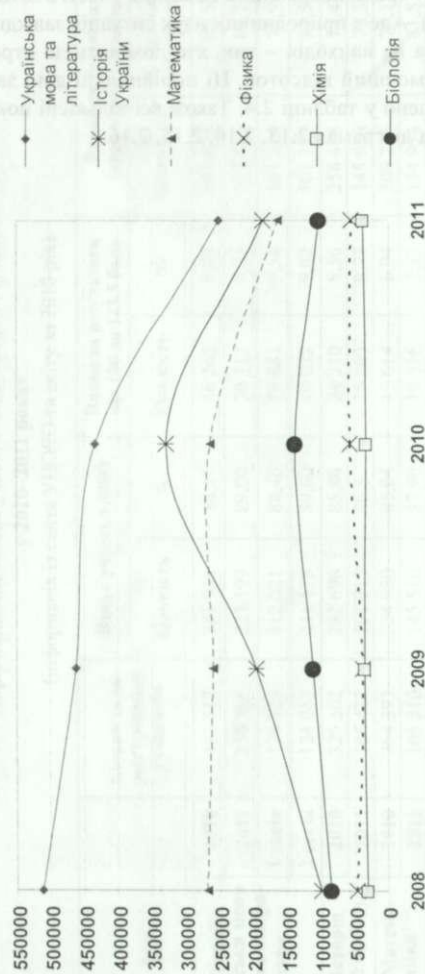
Із наведених нижче загальнодоступних даних з проведення ЗНО, про які громадськість дізнавалася із сайту УЦОЯО, і, знаючи саму процедуру щорічного визначення результатів ЗНО (переведення в рейтингову шкалу), стає зрозумілою необхідність прийняття ситуативних рішень вже після попереднього підрахунку зареєстрованих учасників ЗНО у 2011 році. Результати спостережень і обрахунків зведені в таблиці та представлені графічно.

Таблиця 2.3

**Кількість зареєстрованих учасників ЗНО
(2008–2011 рр.)**

Кількість зареєстрованих учасників	Українська мова та література	Історія України	Математика	Фізика	Хімія	Біологія
2008	512 591	98 980 *	266 399	45 672	30 376	83 816
2009	461 981	195 118	259 213	38 209	34 201	111 671
2010	433 517	329 502	264 393	57 500	32 921	137 548
2011	250 786 124 063 + 126 723	186 427	163 490	55 688	38 173	103 145

* У 2008 році для вступу на «Право» складали ЗН ( ) з курсу «Основи правознавства».

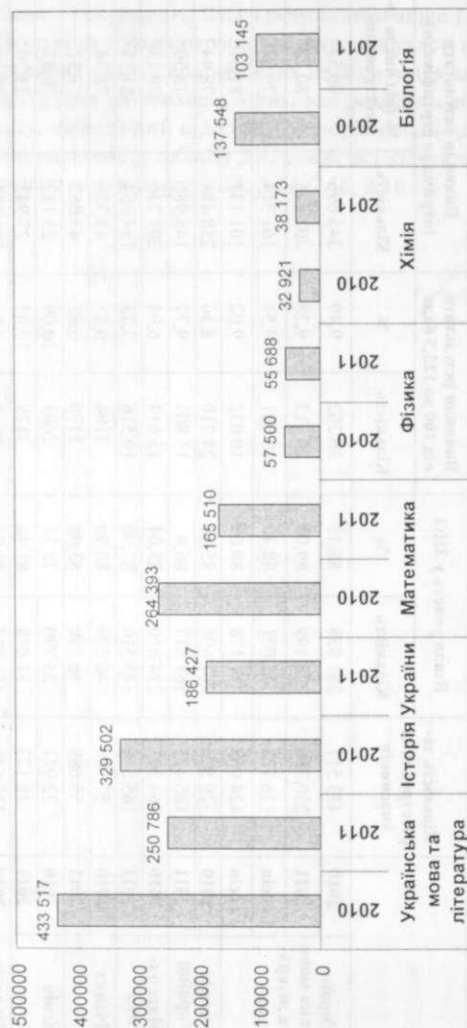
Діаграма 2.12. Динаміка реєстрацій на участь у предметних ЗНО у 2008–2011 роках

Як правило, участь у тестуванні беруть 80-85 % від числа зареєстрованих і складають ЗНО з результатом вище 124 балів 89-92 %. Цього року трохи покращився показник участі в ЗНО (% від зареєстрованих). Але з природничих наук ситуація завжди більш непередбачувана на «виході» - тих, хто доходить до отримання результату, найменшим відсоток. Ці порівняльні дані за 2010-2011 роки наведено у таблиці 2.4. Також всі кількісні показники представлено на діаграмах 2.13, 2.14, 2.15, 2.16.

Таблиця 2.4

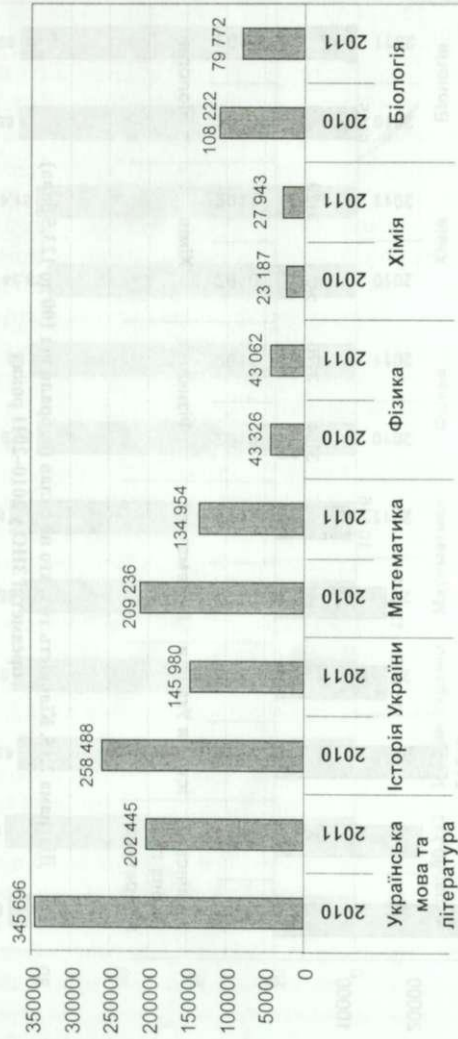
**Порівняльний аналіз участі в ЗНО знань вступників
у 2010–2011 роках**
(інформація із сайта УЦОЯО та звіту за 2010 рік)

		Кількість за- реєстрованих учасників	Взяли участь у ЗНО		Виявили результати від 100 до 123,5 бала		Виявили результати (отримали сертифікати)	
			Кількість	%	Кількість	%	Кількість	% (від числа за- реєстрованих)
Україн- ська мова та літера- тура	2010	433 517	381 958	88,11	36 262	9,49	345 696	80,53
	2011	250 786	223 199	89,00	20 713	9,28	202 445	80,72
	1 сесія	126 723	112 021	88,40	10 681	9,54	101 314	79,94
	2 сесія	124 063	111 178	89,60	10 032	9,02	101 131	81,51
Історія України	2010	329 502	282 698	85,80	24 210	8,56	258 488	78,44
	2011	186 427	161 817	86,8	15 803	9,77	145 980	78,30
Матема- тика	2010	264 393	224 850	85,04	15 614	6,94	209 236	79,13
	2011	165 510	145 510	87,90	10 516	7,23	134 954	81,53
Фізика	2010	57 500	46 520	80,90	3 194	6,87	43 326	75,34
	2011	55 688	46 240	83,00	3 170	6,85	43 062	77,32
Хімія	2010	32 921	25 790	78,34	2 603	10,09	23 187	70,43
	2011	38 173	31 078	81,40	3 129	10,07	27 943	73,20
Біологія	2010	137 548	118 087	85,85	9 865	8,35	108 222	78,68
	2011	103 145	88 248	85,6	8 469	9,6	79 772	77,33

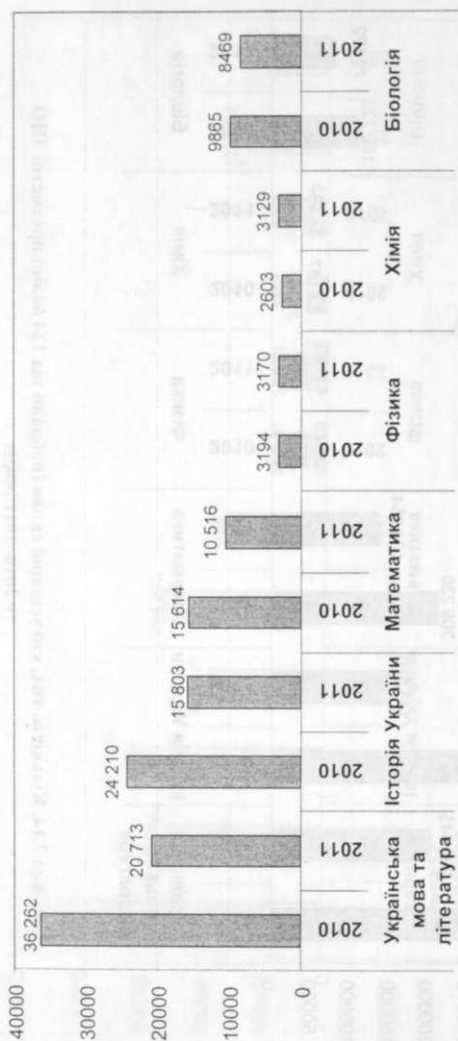

Діаграма 2.13. Порівняльні результати реєстрації на предметні ЗНО у 2010–2011 роках

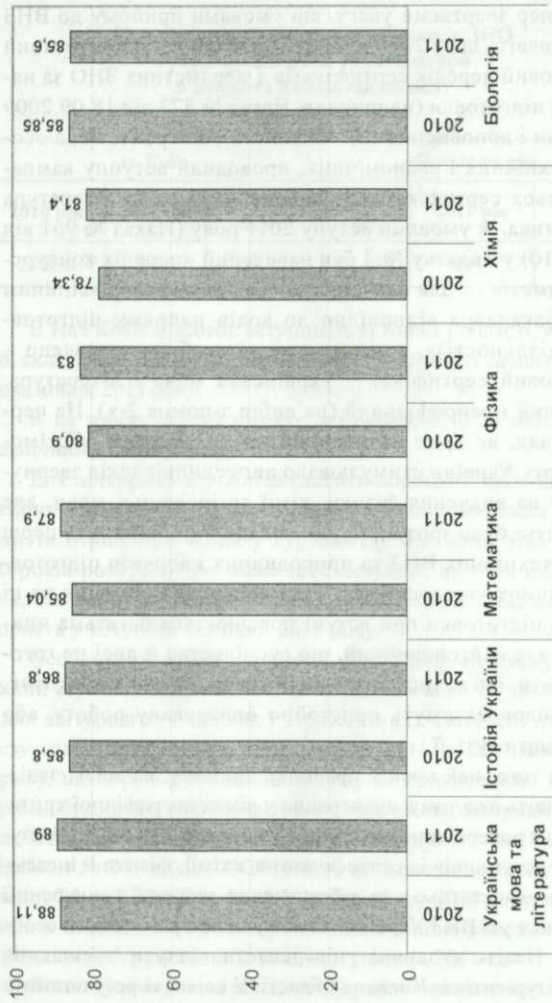

Діаграма 2.14. Кількість тих, хто успішно склав (набрали від 124 балів) предметні ЗНО у 2010–2011 роках

Діаграма 2.15. Кількість тих, хто не склав (набрали від 100 до 123,5 бала) предметні ЗНО у 2010–2011 роках

Діаграма 2.16. Відсоток тих (із числа зареєстрованих), хто пішов складати предметні ЗНО у 2010–2011 роках

А тепер звертаємо увагу, що умовами прийому до ВНЗ України навіть ще у 2010 році не був чітко регламентований обов'язковий перелік сертифікатів з предметних ЗНО за напрямами підготовки (наприклад, Наказ № 873 від 18.09.2009 зі змінами і доповненнями). Більшість університетів, а особливо технічних і економічних, проводили вступну кампанію по двох сертифікатах - українська мова та література і математика. А умовами вступу 2011 року (Наказ № 961 від 19.10.2010) у додатку № 1 був наведений «перелік конкурсних предметів ... для навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до кодів напрямку підготовки (спеціальності)», у якому вже чітко було зазначено - обов'язковий сертифікат - українська мова і література, профільний і непрофільний (на вибір з-поміж 2-х). На перший погляд, це дуже позитивний крок - нарешті МОН молодьспорту України стимулювало випускників шкіл звернути увагу на вивчення фізики, хімії та іноземної мови, але вже в квітні було зрозуміло, що складнощі виникнуть перш за все у технічних ВНЗ та природничих напрямів підготовки класичних університетів. Така конкурсна ситуація на ці напрями підготовки при вступі пояснюється багатьма чинниками, але найголовніший, що суспільство й досі не готове повірити, що колись вчитель, інженер, науковець - фізик, хімік, біолог матимуть пристойно оплачувану роботу, або хоча би матимуть її...

Крім того, цей крок у правилах прийому, на жаль, запізнився, навіть вже тому, що втрапив у рік демографічної кризи. На момент завершення реєстрації учасників ЗНО було зрозуміло, що вступників із сертифікатами з хімії, фізики й іноземної мови недостатньо для забезпечення здорової конкуренції при вступі в усі ВНЗ України, не кажучи про регіональні особливості. Навіть столичні університети відчували зменшення числа абітурієнтів із Києва та області. У квітні за результатами реєстрації ситуація виглядала так.

Таблиця 2.5

**Кількість зареєстрованих учасників ЗНО
з української мови та літератури
в Києві та Київській області
у 2010–2011 роках**

м. Київ			Київська обл.		
2010 рік	2011 рік	Змен- шення	2010 рік	2011 рік	Змен- шення
28 636	13 461	53 %	18 088	8953	50,5 %

В НаУКМА відсоток вступників із Києва і області, як правило, складав 60-70 % і ми також відчули вплив цих демографічних показників 2011 року.

В не зовсім рівних умовах виявилися ВНЗ за матеріально-технічними показниками.

Для абітурієнтів у Києві (досить дорогому місті для самостійною найму житла) нього року вирішальною також була **га-рантія** отримання місця у гуртожитку. На жаль, НаУКМА за 20 років розбудови не може забезпечувати житлом навіть усіх тих, хто гостро потребує, - цей показник спрацював не в нашу користь у вступній кампанії 2011 року.

Особливості правил прийому у 2011 році спровокували великий ступінь невизначеностей як для навчальних закладів, так і для абітурієнтів (часових і стратегічних). Наведені дані щодо результатів проведення ЗНО у 2008-2011 роках наводять на думку, що в разі проведення вступу за предметними ЗНО потрібно було реагувати на ситуацію вже після реєстрації учасників ЗНО, або хоча би після отримання результатів. Наприклад Наказом № 243 від 26.03.2010 було внесено послаблюючі зміни до пп. 7.1 та 7.15 VII розділу Умов прийому 2010 року, коли очевидної необхідності у цьому не було. Подібне рішення було би логічним і обґрунтованим щодо вступників 2011-го!

Вищим навчальним закладам України викопати п. 5.9. V розділу та Умови прийому до вищих навчальних закладів України

(Наказ № 961 від 19.10.2010), не порушуючи процедуру коригування списку рекомендованих до зарахування (розділ XVIII Умов прийому) НЕМОЖЛИВО!

(Пункт 5.9. Зарахування вступників здійснюється на основі базової та повної середньої освіти на денну форму навчання:

за державним замовленням не пізніше **10 серпня** за кошти фізичних та юридичних осіб - **після зарахування на місця державного замовлення відповідного напрямку (спеціальності)**, але не пізніше 25 серпня.)

Це пояснюється тим, що в першій півсотні рейтингових списків з'являються одні і ті ж абітурієнти в 10-15 списках в різних ВНЗ України. Вони мають 5 календарних днів на визначення, а далі бігом весь час, адже через кожні два дні у вступника може з'явитися шанс. І за нашими спостереженнями, в найскладнішому становищі невизначеності опиняється абітурієнт дуже гарно підготовлений із сертифікатами 180-190 балів при конкурсі 20-50 осіб на місце, а на спеціальності з конкурсом меншим ніж 7 осіб може витратитися 5 календарних днів на зарахування 3-4 осіб.

**Процедура вступу до університету, де абітурієнт
весь час хвилюється чи встигне він «осісти хочдесь»,
не привчить мріяти про якусь професію...**

Вже, зважаючи на число зареєстрованих учасників ЗНО з української мови і літератури, можна визначити орієнтовну кількість майбутніх студентів та конкурсну ситуацію за напрямками підготовки. Після того як відбулось ЗНО-2011, було зрозуміло, що число вступників до ВНЗ України цього року зменшується як мінімум на 41,5 %. Тих, хто міг би вивчати точні науки - стати інженером або економістом (мав сертифікат ЗНО з математики), стало на 35,5 % менше, ніж у 2010 році. Віртуальність конкурсної ситуації і непередбачуваність на

напрями підготовки, де конкурс завжди не перевищував 3 особи на місце, була очевидною ще на момент затвердження Правил прийому до ВНЗ України у 2011 році (листопад 2010 року). Саме тому варто було Міністерству освіти, молоді та спорту України змінами в умовах прийому передбачити можливі виклики вступної кампанії (до 1 липня), тоді не довелось би в ручному режимі регулювати виконання держзамовлення в серпні. Як приклад, наводимо конкурс до НаУКМА у 2011 році (додаток 2) та рейтингові списки абітурієнтів (додаток 1).

3. ОСОБЛИВОСТІ І НОВОВВЕДЕННЯ В УМОВАХ ПРИЙОМУ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ У 2011 РОЦІ

Розглянемо деякі особливості і нововведення до Умов прийому до вищих навчальних закладів України (Наказ МОН № 961 від 19.10.2010). На жаль, і у 2011 році УЦОЯО ще не охоплює зовнішнім тестуванням усіх вступників до ВНЗ. Цього року на приймальні комісії вищих навчальних закладів було покладено функцію організації вступних іспитів для тих, хто має право не писати ЗНО, з усіма відповідними організаційними та фінансовими питаннями (а це період відпусток професорсько-викладацького складу працівників тощо).

Також вступникам 2011 року дозволяється використовувати сертифікати попередніх років - періоду, коли відпрацьовувалась і вдосконалювалася сама технологія ЗНО, отже, сертифікати матимуть неоднакові якісні показники. Такий підхід до конкурсного відбору у правилах прийому 2011 року ставить під сумнів співмірність і порівнюваність результатів сертифікатів ЗНО 2008, 2009, 2010, 2011 років та вступних іспитів, проведених вищими навчальними закладами. Із доступної від УЦОЯО інформації відомо, що обрахунок балів сертифікатів здійснюється через нормативне шкалювання балів у шкалу 100-200, а ще у 2009 році українські науковці звернули увагу, що результати ЗНО-2008 мають некоректну конвертацію²⁶.

Незважаючи на те, що Конституція України гарантує право на доступ до безкоштовної вищої освіти «на конкурсній основі», правила прийому передбачають позаконкурсне зарахування

---

²⁶ Булах І. Є., Ляшенко О. І., Мруга М. Р., Серeda Л. І. Наукове обґрунтування підходів до шкалювання результатів зовнішнього незалежного оцінювання в Україні // Вісник ТІМО. - № 4. - Харків: Факт, 2009.- С. 29-34.

значної кількості пільгових категорій абітурієнтів. Як приклад, наводимо дані, скільки пільгових категорій вступників ставало студентами НаУКМА протягом останніх років (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

**Кількість студентів (%), які вступили в НаУКМА
на державне замовлення поза конкурсом**

Пільгові категорії	2005	2008	2009	2010
Переможці МАН та ВУО	2,7	1,3	2,2	3,6
Соціальні пільги	-	3,13	3,95	10,36

До 2008 року при вступі в НаУКМА «пільговики» будь-якої категорії мусили подолати конкурсний бар'єр відповідно до університетських вимог і правил. Для тих, хто не зміг вступити, але показав **потенційні** здібності до навчання в НаУКМА, ми шукали грантодавців і зараховували таких абітурієнтів на підготовче відділення, де вони отримували ґрунтовну підготовку, необхідну для успішного університетського навчання. Як правило, після підготовчого відділення переважна більшість тих, хто не втратив бажання і мотивацію, ставали студентами НаУКМА або й інших університетів.

Вважаємо, що дуже важливий момент мотивації навчання саме в конкретному навчальному закладі, або хоча би на спеціальності, до якої людина вже готується і прагне. За всієї диверсифікованості систем освіти в розвинених країнах момент мотивації завжди враховується. Наприклад, у Великобританії не допускається подача заяв в один і той же рік до Оксфорду і Кембриджу. В провідних університетах світу після розгляду оцінок шкільного навчання, результатів незалежного зовнішнього оцінювання і рекомендаційних листів до співбесіди (або внутрішнього тесту) допускаються далеко не всі, хто має найвищі оцінки. Те, що уніфіковане тестування недостатньо ефективне, вже давно зрозуміли в більшості країн світу. Кожен університет змагається саме за

свого студента, і тому використовуються різноманітні форми додаткових вступних випробувань, вага яких у підсумковій оцінці буває достатньо великою поряд із загальнонавчаними в межах країни стандартними тестами. Останніх, до речі, кілька, і різних. І це право університету визначати, які стандартизовані тести або комбінацію яких тестів він вимагає від абітурієнтів. Врахуймо, це тести не просто перевірки наявних (а у нашому випадку нерідко «натасканих») знань, а так звані тести готовності, або тести здібностей. Головне для подібного роду тестів, що вони перевіряють не просто кількість засвоєних у школі чи за допомогою репетиторів знань, а вміння ними користуватися і готовність абітурієнта до засвоєння університетського курсу. Наприклад, у США є різні тести готовності - SAT I, SAT II, GMAT, GRE GENERAL та інші. Й саме університет визначає, який з тестів, або які з тестів і в поєднанні з якими іншими параметрами виміру здібностей цей університет цікавить. Зокрема, повна база даних кожного вступника до Колумбійського університету складається з 24-26 позицій відповідно до вибраного напрямку навчання. На основі цих даних і приймається рішення, яке, до того ж, є остаточним і не підлягає апеляції. Звісно, тут існують загрози (це дало підстави досліднику американської системи освіти Томасу Соувеллу назвати такі загрози «покаліченням вступом»²⁷), але, якщо бути свідомими них, то завжди можна відшукати оптимальне рішення. Право університету в цьому процесі є пріоритетне.

Нівелювання потенційних можливостей творчого використання ЗНО (а такі можливості є, навіть у тому недостатньо спрямованому на виявлення здібностей абітурієнта вигляді, в якому ЗНО застосовуються в Україні) можна характеристично продемонструвати на зміні ставлення міністерства до права університету визначати, результати яких ЗНО його цікавлять у абітурієнта. Якщо раніше саме університет визначав це, то тепер міністерство видає наказ, в якому безапеляційно зазначено відповідний перелік ЗНО.

²⁷ Sowell T. Inside American Education. The Decline, the Deception, the Dogmas. - New York; Toronto; Oxford; Singapore; Sidney: The Free Press, 1993. - P. 103-131.

Не мовимо вже про знищення можливостей реалізації бажання університету вибирати студента, свідомого традицій та обізнаного з історією своєї майбутньої alma mater. Так, до тесту НаУКМА від початку було введено (з виховною метою) складову - «Історія Києво-Могилянської академії». Мета полягає в тому, щоб вступник знав історію університету й усвідомлював, в якому вищому навчальному закладі він прагне навчатися, яких життєвих принципів дотримуватися. Після заборони з боку МОН цього могилянського «вільнодумства» помічено, що серед «свіжих» студентів значно знизилася поінформованість про університет, в якому вони навчаються, в порівнянні з тими, хто вступав, наприклад, у 2005-му році. З'явилося також більше тих, що з легкістю порушує університетські правила і традиції. Те ж саме, напевно, помітили і в інших вишах України...

Переважає більшість студентів повинні бути мотивованими і свідомими щодо вибору фаху. Кількість ВНЗ, до яких може подавати документи абітурієнт, слід обмежити 2-3, і в кожному не більше ніж на 2-3 напрями підготовки. Фінансовий, паперовий, часовий бум періоду вступної кампанії - це штучний конкурс. Встановлення кожним ВНЗ мінімального прохідного бала з кожного предметного сертифіката також значною мірою сприяє врегулюванню процесу конкурсного відбору вступників.

Щодо встановлення в правилах прийому додаткових балів для вступників, «які досягли визначних успіхів у вивченні профільних предметів» (розділ XII, Наказ МОН № 961 від 19.10.2010). Як правило, ця категорія вступників не потребує таких преференцій. У результаті аналізу списків наших вступників і в часи конкурсного відбору за тестами НаУКМА, і за сертифікатами ЗНО не виявлено, що талановиті, обдаровані діти, які досягли такого високого визнання на міжнародних і всеукраїнських олімпіадах та в наукових дослідженнях, не можуть подолати конкурсний бар'єр. Більшість із них має високий прохідний бал і потрапляє в число рекомендованих до зарахування. Для прикладу наводимо дані (таблиця 3.2) щодо першої півсотні у списку вступників на деякі напрями підготовки (де було найбільше переможців МАН і ВУО).

Держзамовлення в НАУКМА складає від 25 до 40 студентів (залежно від напрямку підготовки). Різниця між першим за рейтингом і 50-тим свідчить про те, що справді пільгові 30-50 балів з запасом посунуть у конкурсному списку потужних конкурентів. Але чи варто автоматично це здійснювати. Напевно, таке рішення потрібно покласти на приймальну комісію, яка, фахово розглянувши кожну особову справу (можливо, після співбесіди з цією категорією вступників), визначить, яку кількість додаткових балів варто додати тим, хто не потрапляє в списки рекомендованих до зарахування. Право встановлювати додаткові бали потрібно залишити вищим навчальним закладам, але це не може бути такий високий бал, коли боротьба і конкуренція серед цієї категорії вступників відбувається за кожні півбала. Розумною межею може бути 20-25 додаткових балів.

Таблиця 3.2

**Рейтингові списки вступників
(перші 50 абітурієнтів)**

	Філософія	Філософія. Конкурентні бали переможців МАН та ВУО	Філологія	Філологія. Конкурентні бали переможців МАН та ВУО	Правознавство	Правознавство. Конкурентні бали переможців МАН та ВУО	Фінанси і кредит	Фінанси і кредит. Конкурентні бали переможців МАН та ВУО
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Максимальний конкурсний бал	789,2		796,6		799,0		799,5	
Конкурсний бал на 50-му місці	761,1		779,3		783,2		778,9	
Різниця	28,1		17,3		15,8		20,6	
Держзамовлення	20		35		30		20	

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
789,2	789,2	776,3	796,6	789,8	799,0	789,3	799,5	787,6
788,6	788,6	772,1	793,0	787,2	798,5	787,2	795,7	783,1
786,7	786,7	765,3	792,6	776,3	795,6	776,3	795,5	782,1
786,6	786,6		792,3	765,3	795,1	772,1	792,6	757,4
786,0	786,0		791,0	763,9	794,6		792,5	
785,9	785,9		790,8	747,9	794,6		791,6	
785,5	785,5		790,5		794,0		791,5	
784,9	784,9		789,8		793,5		791,1	
784,7	784,7		789,0		793,0		791,0	
784,4	784,4		788,1		793,0		790,7	
784,4	784,4		787,3		792,5		790,6	
783,7	783,7		786,3		792,3		790,1	
781,5	781,5		786,0		791,8		790,1	
781,1	781,1		785,9		791,1		790,0	
781,1	781,1		785,6		791,0		789,7	
780,8	780,8		785,2		790,8		789,6	
779,5	779,5		785,1		790,5		789,6	
777,6	777,6		785,0		789,5		789,6	
777,4	777,4		784,9		789,5		789,2	

Продовження табл. 3.2

	Філософія	Філософія, Конкурентні бали переможців МАН та ВУО	Філологія	Філологія, Конкурентні бали переможців МАН та ВУО	Правознавство	Правознавство, Конкурентні бали переможців МАН та ВУО	Фінанси і кредит	Фінанси і кредит, Конкурентні бали переможців МАН та ВУО
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	777,0		784,7		789,4		789,1	
	776,8		784,4		789,0		788,5	
	775,3		783,8		789,0		788,2	
	775,1		783,7		788,2		788,2	
	774,7		783,4		787,6		788,0	
	774,1		783,3		787,3		787,8	
	773,8		783,0		787,3		787,2	
	773,7		782,9		787,1		786,7	
	773,6		782,6		786,6		786,0	
	773,4		782,4		786,5		786,0	
	772,9		782,3		786,4		784,8	
	770,8		781,8		786,3		784,7	
	770,7		781,6		786,1		783,6	
	770,2		781,5		786,1		782,0	
	769,5		781,2		786,0		781,6	
	769,2		781,1		786,0		781,5	
	768,9		780,8		785,9		781,5	
	768,6		780,4		785,9		781,1	
	768,4		780,4		785,6		781,1	

Закінчення табл. 3 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Філософія	Філософія, Конкурсні бали переможців МАН та ВУО	Філологія	Філологія, Конкурсні бали переможців МАН та ВУО	Правознавство	Правознавство, Конкурсні бали переможців МАН та ВУО	Фінанси і кредит	Фінанси і кредит, Конкурсні бали переможців МАН та ВУО
	768,2		780,3		785,2		780,6	
	768,0		780,3		785,2		779,8	
	768,0		780,2		785,2		779,7	
	767,6		780,2		785,1		779,7	
	767,3		780,1		785,0		779,4	
	766,2		779,7		784,7		779,4	
	766,0		779,7		784,3		779,3	
	765,1		779,6		784,2		779,2	
	764,6		779,5		783,8		779,2	
	762,4		779,5		783,5		779,2	
	761,9		779,5		783,4		779,1	
	761,7		779,5		783,3		779,0	
	761,1		779,3		783,2		778,9	

Результат застосування технології заохочувальних балів у 2011 році можна простежити у додатку 1. Особливо це відчутно на рейтингових спеціальностях. Вражає кількість переможців з однієї і тієї ж дисципліни і погрєба в цих балах.

Світовий досвід і наші багаторічні спостереження й дослідження підтверджують необхідність обов'язкового контролю рівня мовної підготовки. І взагалі, в мовній освіті України вже

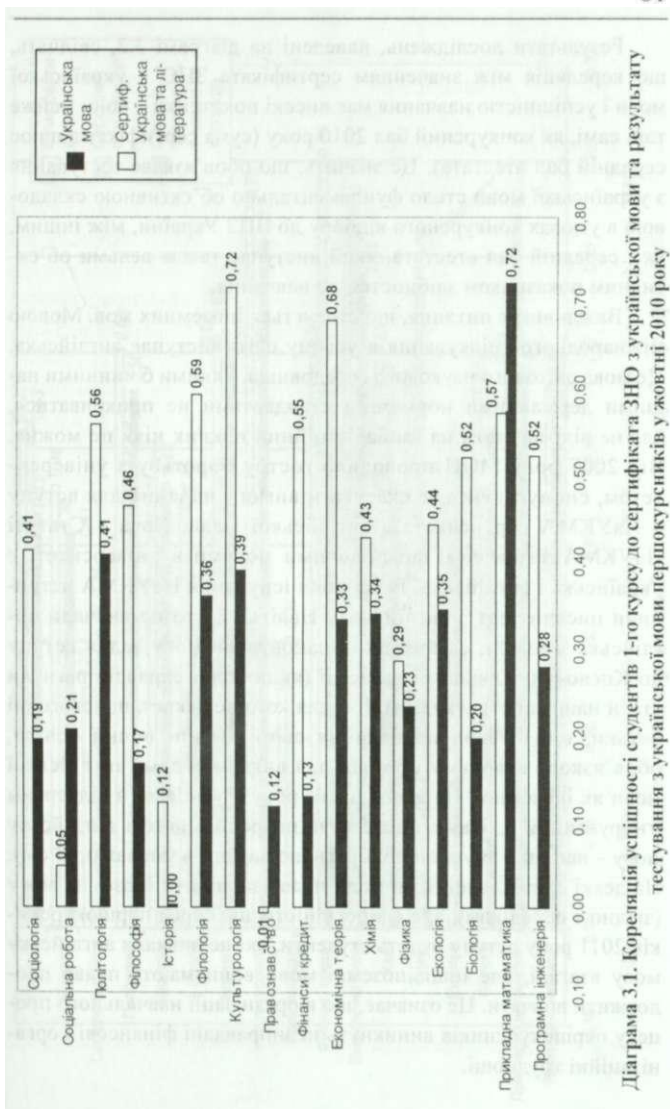
давно назріла необхідність здійснити прорив. Людині треба надавати можливість у місцях компактного етнічного проживання вивчити рідну мову (російську, польську, татарську, угорську, румунську, німецьку, естонську та ін.). Але кожен, хто закінчує загальноосвітню школу, повинен володіти державною мовою. І вимір ступеня володіння державною мовою повинен бути стандартизованим - так, як здійснює зараз УЦОЯО. Багаторічні дослідження, які проводились в НаУКМА, доводять, що мовна грамотність повинна бути обов'язковою вимогою для вступника. Саме ці знання в першу чергу варто підтверджувати сертифікатом ЗНО. Для когось він матиме бали низькі, але ця людина ніколи його не застосує, тому що не вчитиметься далі. Але той, хто вирішить продовжувати навчання, обов'язково буде вдосконалюватися і пересклав тест. Досліджуючи якість системи вступу через прогностичні валідності (кореляції результатів ЗНО, наших тестувань з результатами навчання), ми побачили залежності в цифрах, хоча вже відчували різницю із висловлювань наших викладачів. Виявляється, мовна підготовка (мова - це перше слово, перша наука, яку людина починає вивчати) - єдиний сертифікат ЗНО, який має високі і стабільні показники кореляції незалежно від прямої підготовки. У НаУКМА щорічно проводилося експериментальне тестування серед студентів 1-го курсу і ми спостерігали зниження рівня підготовки студентів з української мови. Нарешті у 2010 році ми помітили поліпшення деяких показників, що свідчить про підвищення якості підготовки тестів і вдосконалення процедури тестування ЗНО, а також покращення знань вступників (таблиця 3.3 і діаграма 3.1). Вже підійшло покоління молодих людей, які якісно змогли вивчити мову (а тепер головне - не спровокувати їх соромитися цього).

Таблиця 3.3

**Ступінь подолання гестових завдань з української мови
тесту НаУКМА (у відсотках)**

2005 рік, абітурієнти, які вступили до НаУКМА	62,33
2009 рік, студенти 1-го курсу	45,34
2010 рік, студенти 1-го курсу	46,31

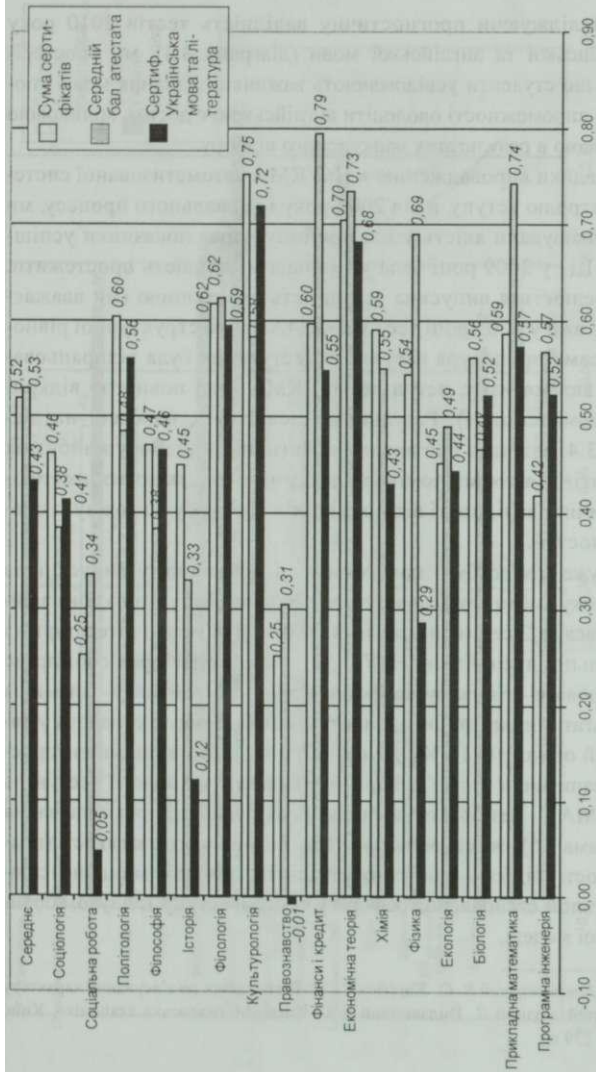

Діаграма 3.1. Кореляція успішності студентів I-го курсу до сертифіката ЗНО з української мови та результату тестування з української мови першокурсників у жовтні 2010 року

Результати досліджень, наведені на діаграмі 3.2, свідчать, що кореляція між значенням сертифіката ЗНО з української мови і успішністю навчання має високі показники - вони майже такі самі, як конкурсний бал 2010 року (сума сертифікатів плюс середній бал атестата). Це значить, що обов'язкове тестування з української мови стало фундаментально об'єктивною складовою в умовах конкурсного відбору до ВНЗ України, між іншим, як і середній бал атестата, який виступає також вельми об'єктивним показником здібностей до навчання.

Важливим є питання, що стосується іноземних мов. Мовою міжнародного спілкування в усьому світі виступає англійська. Це мова світового наукового середовища. І якими б чинними нашими державними нормами і стандартами не прикриватися, але не відреагувати на глобалізаційний виклик ніяк не можна. Від 2007 року МОН проводило гостру боротьбу з університетом, спонукаючи нас скасувати вимогу надання для вступу в НаУКМА сертифіката з англійської мови. Хоча в Статуті НаУКМА зазначено, що робочими мовами в університеті є українська і англійська. В усі роки існування НаУКМА вступники писали тест з англійської. Навіть ті, хто не вивчали англійську в школі, самостійно опановували мову задля вступу до Києво-Могилянської академії (якщо вони справді прагнули стати нашими студентами). І ні для кого не секрет, що сьогодні батьки, орієнтовані на надання своїй дитині вищої освіти, обов'язково створюють умови для вивчення саме англійської мови як іноземної. На жаль, цього року - у зв'язку з відвертим ігноруванням з боку міністерства потреби вивчати англійську мову - нас таки змусили прибрати цю вимогу в умовах прийому. На деякі спеціальності ми мали право залишити іноземну мову (згідно з переліком), але є вірогідність, що серед першокурсників 2011 року вступу будуть студенти, які не вивчали англійську мову взагалі, але інші іноземні мови вони мають право продовжити вивчати. Це означає, що в організації навчального процесу першокурсників виникнуть невиправдані фінансові і організаційні труднощі.

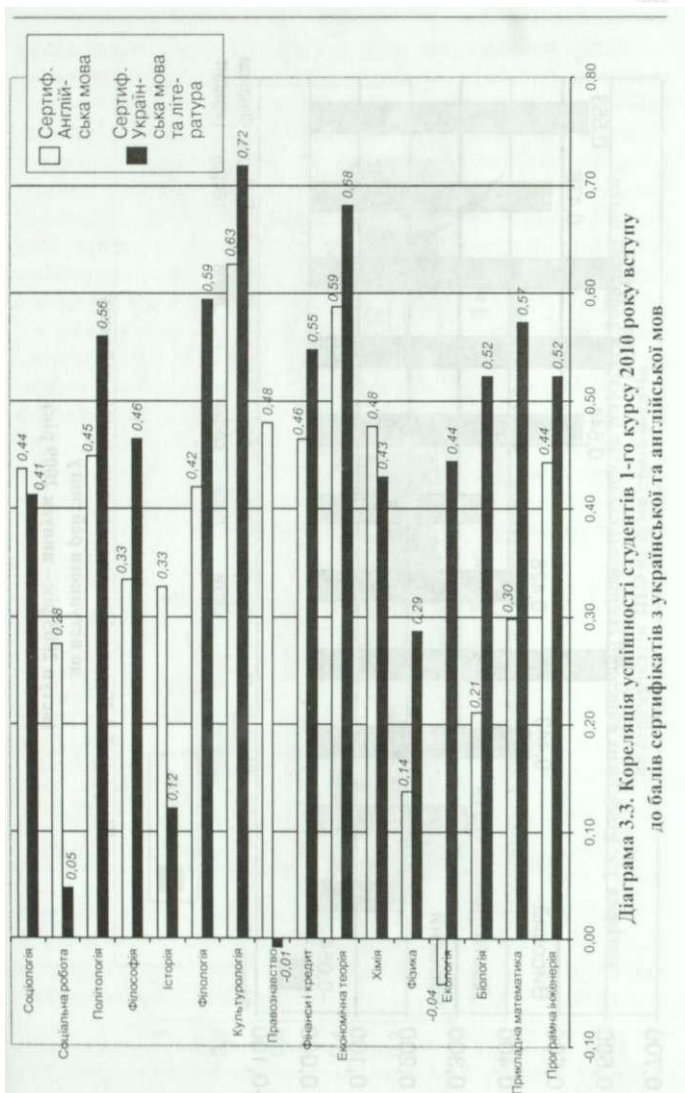
Діаграма 3.2. Кореляція успішності студентів 2010 року вступу до сертифіката ЗНО з української мови, середнього бала атестата та суми сертифікатів

Досліджуючи прогностичну валідність тестів 2010 року з української та англійської мови (діаграма 3.3), ми спостерігаємо, що студенти усвідомлюють важливість знання мови і показник спроможності оволодіти англійською є досить впливовою складовою в результатах конкурсного відбору.

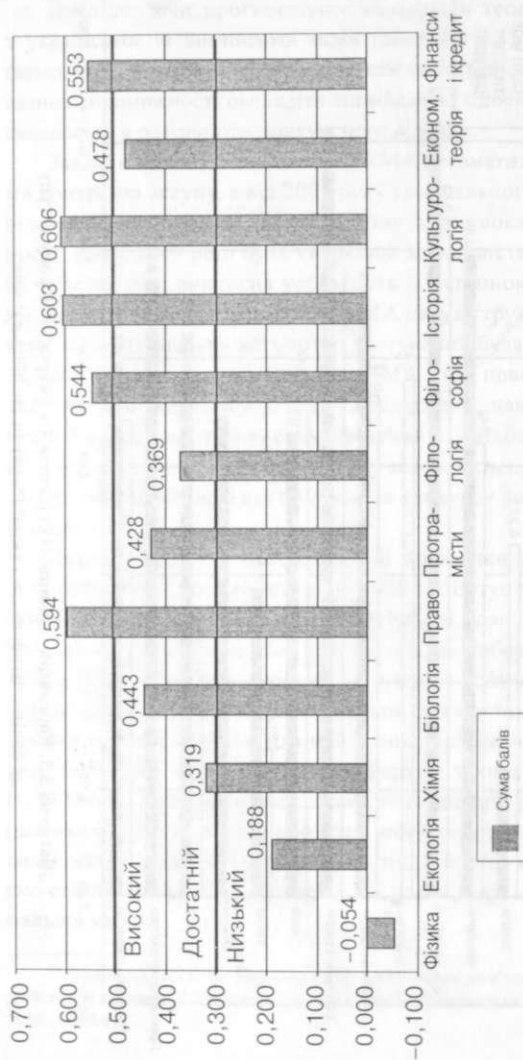
Завдяки впровадженню в НаУКМА автоматизованої системи контролю вступу, а від 2005 року і навчального процесу, ми відслідковували якість умов прийому через показники успішності. Ще у 2009 році була унікальна можливість простежити, як корелюється випускна успішність із вступною (ми вважаємо, що вже у 2005 році тест НаУКМА набув структурної рівноваги, сама процедура вступного тестування була відпрацьована до автоматизму, вступ до НаУКМА став повністю відкритий громадськості). Результати досліджень, наведені на діаграмі 3.4, свідчать про високу ефективність відбору майбутніх студентів. Також ми помічали деяку залежність показника прогностичної валідності від показників конкурсу на кожну із спеціальностей.

Дуже цікаво буде простежити ці показники у випускників 2012 року, тобто тих, хто вступив у 2008-му. Вступ того року здійснювався за 2 сертифікатами - з української мови і літератури та профільної дисципліни. НаУКМА в той рік виборов собі право здійснювати додаткову корекцію вступного рейтингу балами за результатами внутрішнього тестування (які могли складати у загальній оцінці 10-15 %). Для майбутніх досліджень ми використали запитання тестів ЗНО, але у форматі технології тестувань НаУКМА²⁸. Результати досліджень за перші три роки навчання (діаграма 3.5) вже свідчать про дещо нижчі показники якості (правильності) відбору майбутніх студентів. Для себе ми це пояснюємо етапом становлення реформ у системі вступу, пошуком оптимальної моделі.

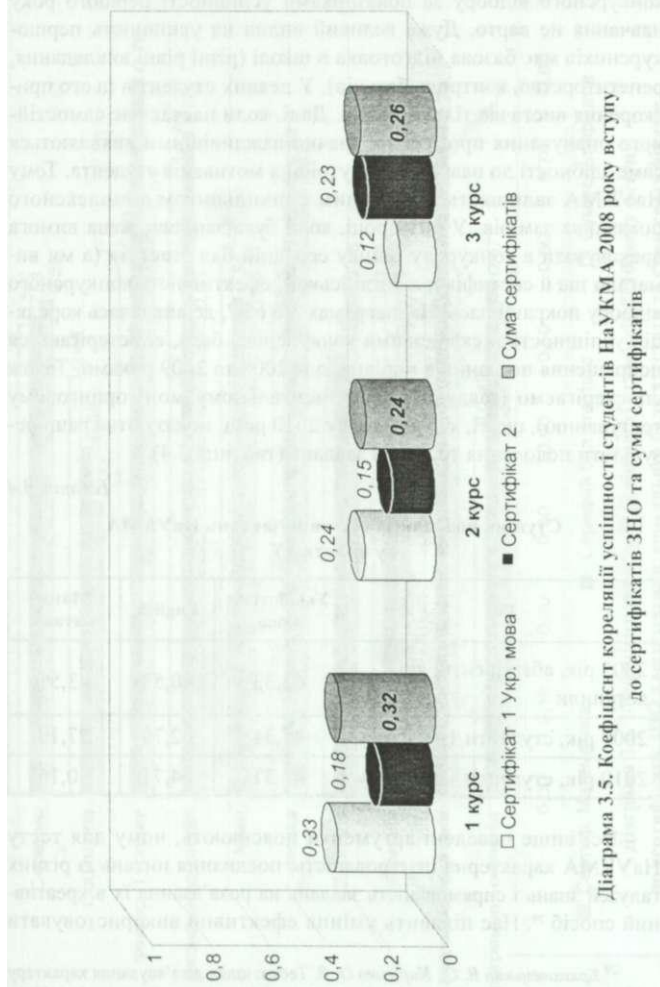
²⁸ Брюховецький В. С., Кириєнко О. В. Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010. - 239 с.

Діаграма 3.3. Кореляція успішності студентів 1-го курсу 2010 року вступу до балів сертифікатів з української та англійської мов

Діаграма 3.4. Кореляція зваженого випускного рейтингу до вступного рейтингу (вступ 2005 рік – випуск 2009 рік)

Діаграма 3.5. Коефіцієнт кореляції успішності студентів НаУКМА 2008 року вступу до сертифікатів ЗНО та суми сертифікатів

Також помічено, що робити висновки щодо високої якості конкурсного відбору за показниками успішності першого року навчання не варто. Дуже великий вплив на успішність першкурсників має базова підготовка в школі (різні рівні викладання, репетиторство, контроль батьків). У деяких студентів цього прискорення вистачає тільки на рік. Далі, коли настає час самостійного опанування професією, значно важливішими виявляються саме здібності до навчання і внутрішня мотивація студента. Тому НаУКМА залишається активним прихильником комплексного показника замірів. У 2010 році, коли була запроваджена вимога враховувати в конкурсну оцінку середній бал атестата (а ми вимагали ще й сертифікат з англійської), ефективність конкурсного відбору покращилась. На діаграмах 3.6 і 3.7, де вивчалась кореляція успішності зі складовими конкурсного бала, спостерігається покращення показників порівняно із 2008 та 2009 роками. Також спостерігаємо (завдяки експериментальному моніторинговому тестуванню), що ті, хто вступив у 2010 році, показують кращі результати подолання тестових завдань (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4

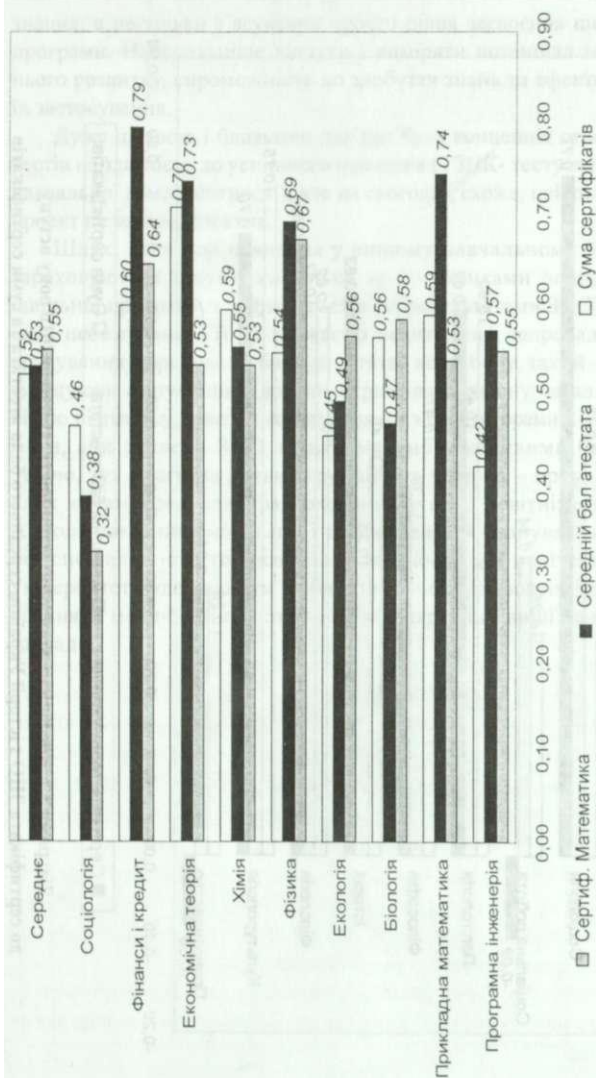
**Ступінь подолання тестових завдань НаУКМА
(у відсотках)**

Рік	Українська мова	English	Математика
2005 рік, абітурієнти, які вступили	62,33	80,53	43,51
2009 рік, студенти 1-го курсу	45,34	62,79	27,19
2010 рік, студенти 1-го курсу	46,31	64,71	30,16

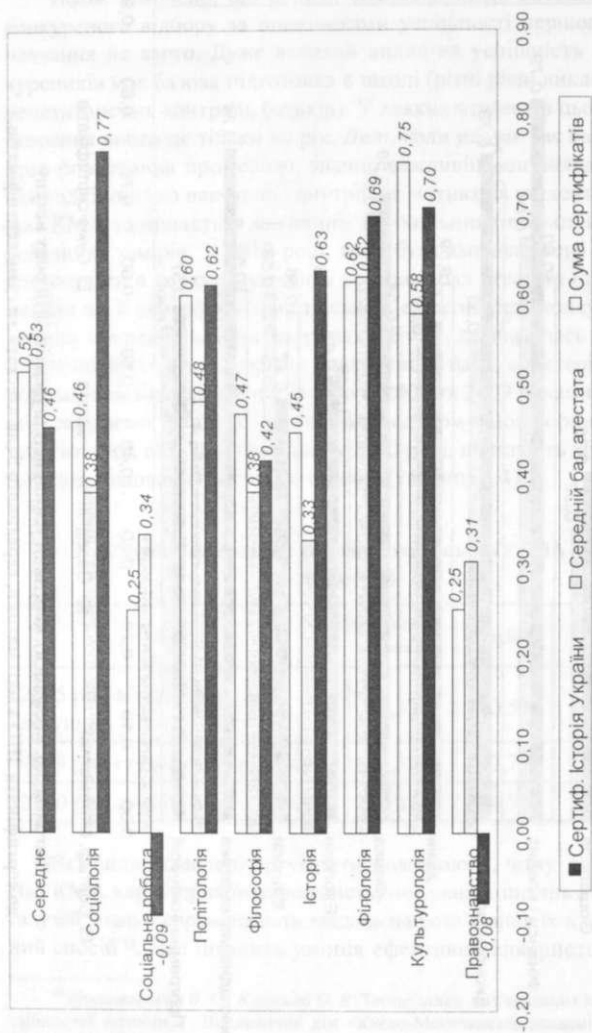
Всі вище наведені аргументи пояснюють, чому для тесту НаУКМА характерна інтегрованість, поєднання питань із різних галузей знань і спрямованість завдань на розв'язання їх в креативний спосіб²⁹. Нас цікавить уміння ефективно використовувати

²⁹ Брюховецький В. С., Кириєнко О. В. Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010. - 239 с.

Діаграма 3.6. Коефіцієнт кореляції успішності студентів 2010 року вступу до сертифіката ЗНО з математики, середнього бала атестата та суми сертифікатів

Діаграма 3.7. Коефіцієнт кореляції успішності студентів 2010 року вступу до сертифіката ЗНО з історії України, середнього бала атестата та суми сертифікатів

знання, а не тільки з'ясування просто рівня засвоєння шкільної програми. Найскладніше відчуті і виміряти потенціал майбутнього розвитку, спроможність до здобуття знань та ефективного їх застосування.

Дуже цікавою і близькою для нас була концепція створення тестів на здатність до успішного навчання (ТЗНК- тесту загальної навчальної компетентності), але на сьогодні, схоже, цей пілотний проєкт не має перспектив.

Шлях, коли для навчання у вищому навчальному закладі зараховуються вступники тільки за показниками опанування шкільної програми з 2-3 предметів (за результатами ЗНО), є досип, небезпечним. Тому вважаємо позитивним запровадження врахування середнього бала атестата, хоча би у такий спосіб змушуючи випускників школи отримувати якісну загальноосвітню підготовку, а не тільки студіювати з репетиторами 2-3 предмети, аби скласти ЗНО з максимально можливими балами. Звісно, тут є загроза появи корупційних мотивів - проте це виклик насамперед для правоохоронних, а не освітніх органів. А щодо показника мотивації і здібностей для опанування обраної спеціальності, то зрозуміло, що якості, які політехнічний університет буде вважати здібностями, можуть зовсім не задовольняти медичний, педагогічний або аграрний вищі навчальні заклади.

4. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ ВИКЛАДАЧІВ НАУКМА, АБІТУРІЄНТІВ 2011 РОКУ ТА БАТЬКІВ ДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВСТУПУ У ВНЗ УКРАЇНИ

Вивчення думки абітурієнтів, їх батьків та викладачів НаУКМА щодо ефективності змін, які відбулися в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року (рік запровадження вступу до ВНЗ України за результатами ЗНО), проводилось при вступі до НаУКМА у 2011 році через опитування.

Автори знайомі з результатами багатьох соціологічних досліджень щодо ставлення суспільства до якості системи вступу (ефективності, справедливості, органічності) та змін, які відбулись у зв'язку з впровадженням ЗНО знань вступників. І, забігаючи наперед, підтверджуємо, що деякі досліджувані показники дуже близькі за значенням до результатів, отриманих в ході нашого опитування за допомогою анкет.

Для всіх категорій опитуваних ми створили блок відкритих питань, відповідь на які надавалась у вигляді числового показника оцінювання у відсотках. Результати цього експерименту виявилися досить цікавими. Навіть траплялись випадки дописування в анкеті фактів, які підтверджують позицію опитуваного, деякі здивовано зауважили, що їм приємно самостійно визначити своє ставлення.

Проведене дослідження показало, що розбіжність результатів майже не відчувається в межах категорій опитуваних (за освітою, гендерною ознакою, віком, місцем проживання, галуззю знань), з цією складовою анкети справились всі.

У третьому блоці анкет ми дослідили, як сприйматимуться можливі майбутні зміни в правилах прийому, про які вже давно йде мова.

[illegible]

2. На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %) :

1.	Якою мірою нині діюча система вступу до ВНЗ України є справедливою?	
2.	Якою мірою ЗНО дозволило об'єктивно оцінити рівень Вашої підготовки?	
3.	Як Ви оцінюєте об'єктивність ЗНО у порівнянні з успішністю в школі?	
4.	Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	
5.	Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	

3. Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) – обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			

№	Запитання	Так	Ні	Утри- муюсь від відповіді
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки результат конкурс-ного відбору (без врахування різ-них видів пілґ)?			

4. Як ви вважаєте...

№	Запитання	Так	Ні	Утри- муюсь від відповіді
1.	– після впровадження ЗНО якість вивчення дисциплін, з яких не пишеться ЗНО, погіршилась?			
2.	– показник успішності навчання в школі (бал атестата) повинен бути складовою в загальному конкурсному балі при вступі до ВНЗ?			
3.	– чи варто впроваджувати єдиний комплексний Тест здібностей до навчання замість декількох пред-метних ЗНО?			
4.	– чи варто проводити профоріс-таційну, роз'яснювальну роботу серед майбутніх абітурієнтів з метою виховання в них мотива-ції до навчання в конкретному навчальному закладі, а не там, куди втрапив?			
5.	– чи варто зменшити кількість ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ, до 3, а кількість спеціаль-ностей в кожному – до 2?			

Шановні батьки наших абітурієнтів!

За допомогою цієї анкети Центр тестових технологій НаУКМА проводить дослідження ефективності змін, які відбулись в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року. Щиро дякуємо за готовність поділитися своїми думками і ставленням до цих змін.

2. Відомості про себе:

Стать		Освіта			Вік	У Вас вступає		Ви проживаєте			Ваша дитина обрала фах такий, як у батьків?		Ви мрієте, щоб Ваша дитина стала	
чол.	жін.	вища	с/спец.	середня		сини	донька	в обл. центрі	в містечку	в селі	так	ні	науковцем	фахівцем

2. На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %):

1.	Якою мірою нині діюча система вступу до ВНЗ України є справедливою?	
2.	Якою мірою система вступу до ВНЗ України до впровадження ЗНО була справедливою?	
3.	Як Ви оцінюєте об'єктивність ЗНО у порівнянні з успішністю в школі?	
4.	Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	
5.	Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	

3. Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утри- муюсь від відповіді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) – обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)?			

4. Як Ви вважаєте...

№	Запитання	Так	Ні	Утри- муюсь від відповіді
1.	– після впровадження ЗНО якість вивчення учнями математики в школі покращилась?			
2.	– показник успішності навчання в школі (бал атестата) повинен бути складовою в загальному конкурсному балі при вступі до ВНЗ?			

	Запитання	Так	Ні	Утри- мується від відповіді
3.	- чи варто впроваджувати єдиний комплексний Тест здібностей до навчання замість декількох предметних ЗНО?			
4.	- чи варто проводити профорієнтаційну, роз'яснювальну роботу серед майбутніх абітурієнтів з метою виховання в них мотивації до навчання в конкретному навчальному закладі, а не там, куди потрапив?			
5.	- чи варто зменшити кількість ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ, до 3, а кількість спеціальностей в кожному - до 2?			

Шановні викладачі НаУКМА!

За допомогою цієї анкети Центр тестових технологій НаУКМА проводить дослідження ефективності змін, які відбулись в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року. Широ дякуємо за готовність поділитися своїми думками і ставленням до цих змін.

3. Відомості про себе:

Стать		Освіта			Вік	Фахівець в галузі			Чи брали участь в тестуваннях НаУКМА		Педагогічний стаж	
чол.	жін.	вища д-р наук	вища канд. наук	вища б/с		точних наук	гуманитарних наук	суспільно-політичних наук	так	ні	загальний	в НаУКМА

2. На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %):

1.	Якою мірою нині діюча система вступу до ВНЗ України є справедливою?	
2.	Якою мірою система вступу до ВНЗ України до впровадження ЗНО була справедливою?	
3.	Якою мірою система вступу в НаУКМА до впровадження ЗНО була об'єктивною?	
4.	Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	
5.	Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	

3. Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) – обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки найвищий результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)			

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
6.	- що варто впроваджувати комплексний Тест здібностей до навчання (або ТЗНК- тест загальних навчальних компетентностей) замість предметних ЗНО?			
7.	- що варто зменшити кількість ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ, до 3, а кількість спеціальностей в кожному - до 2?			

4. Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО)...

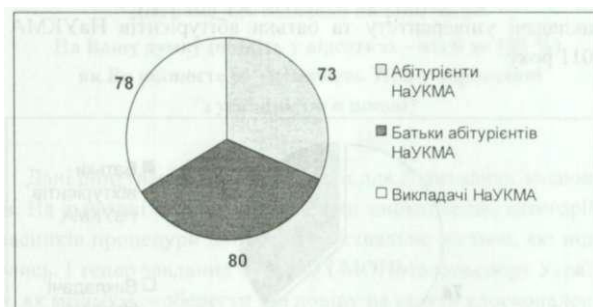
№	Запитання	До 2008 року	Після 2008 року
1.	- якість підготовки з профільних дисциплін		
2.	- ставлення до навчання (інтерес, допитливість, мотивація, дисциплінованість...)		
3.	- загальноосвітній рівень підготовки		
4.	культура поведінки		
5.	- схильність до наукової кар'єри		

До анкети для різних категорій опитуваних ми навмисно поставили однаково сформульовані запитання. Найбільш одностайним ставленням характеризуються відповіді на деякі запитання 2-го блоку.

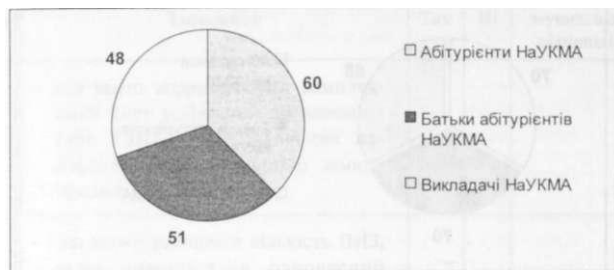
Діаграма 4.1. Відповіді на запитання:

На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %) ,
якою мірою нині діюча система вступу до ВНЗ України
є справедливою?

Діаграма 4.2. Відповіді на запитання:

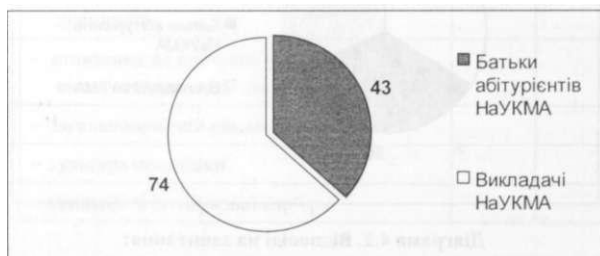
На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %) ,
наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною,
об'єктивною, не корумпованою?

Діаграма 4.3. Відповіді на запитання:

**На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %) ,
наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців
Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною,
об'єктивною, не корумпованою?**

Міру справедливості системи вступу до впровадження ЗНО (це їх думки із власного досвіду) по-різному оцінюють викладачі університету та батьки абітурієнтів НаУКМА 2011 року.

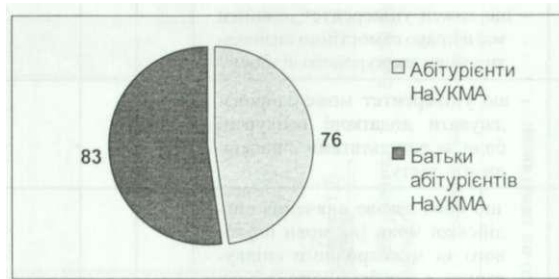

Діаграма 4.4. Відповіді на запитання:

**На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %) ,
якою мірою система вступу до ВНЗ України
до впровадження ЗНО була справедливою?**

Абітурієнти на запитання «На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %), якою мірою ЗНО дозволило об'єктивно оцінити рівень Вашої підготовки?» відповіли, що на 77 %!

Так само високо оцінена об'єктивність ЗНО і батьками, і абітурієнтами.

**Діаграма 4.5. Відповіді на запитання:
На Вашу думку (оцініть у відсотках - від 0 до 100 %),
як Ви оцінюєте об'єктивність ЗНО у порівнянні
з успішністю В школі?**

Дані опитування дають підстави для позитивних висновків. На сьогодні ставлення найбільш зацікавлених категорій учасників процедури вступу дуже схвальне до змін, які відбулись. І тепер завдання УЦОЯО і МОНМолодьспорт України, як мінімум, - зберегти цю довіру на шляху вдосконалення і розбудови процедури оцінювання і моніторингу якості знань вступників.

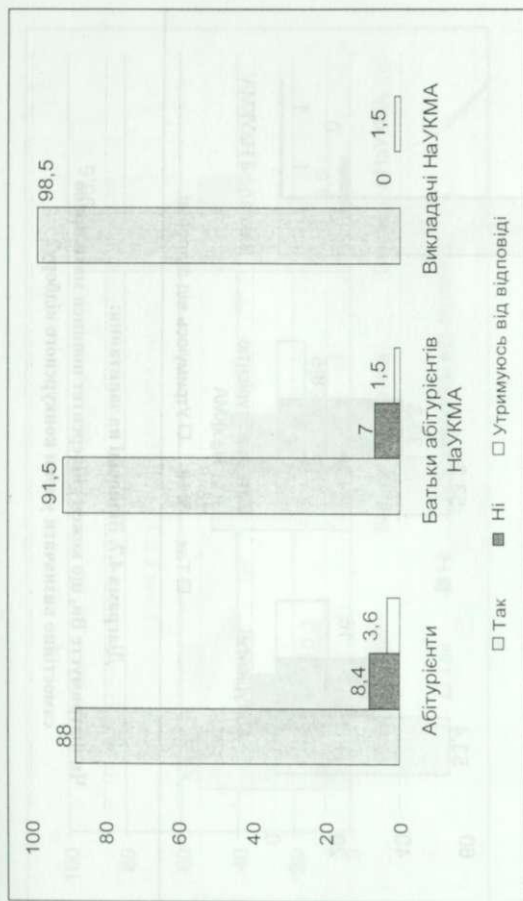
Більш різноплановим було ставлення до 3-го блоку питань, В опитуванні досліджувалось ставлення до кроків, думок та ідей на шляху реформування системи вступу, які, можливо, колись будуть впроваджені.

Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) – обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки найвищий результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)?			
6.	– що варто впроваджувати комплексний Тест здібностей до навчання (або ТЗНК – тест загальних навчальних компетентностей) замість предметних ЗНО?			
7.	– що варто зменшити кількість ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ, до 3, а кількість спеціальностей в кожному – до 2?			

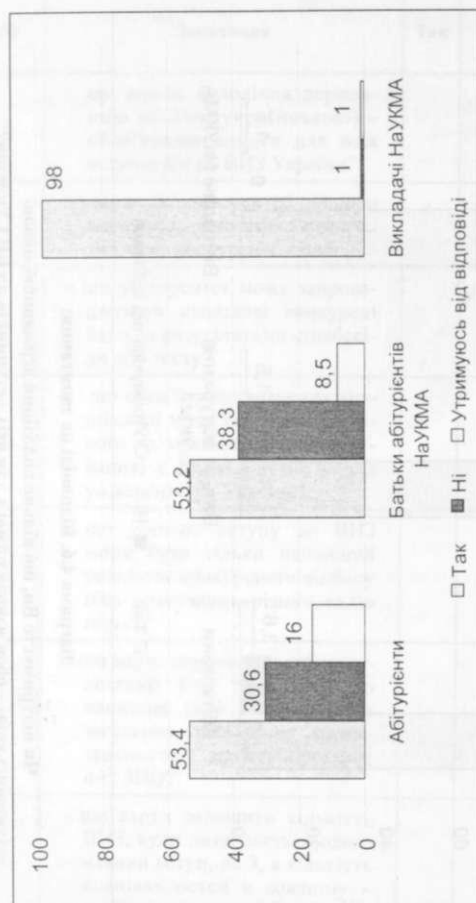
Для зручності сприйняття результатів по кожному питанню наводимо графічно відображені дані.

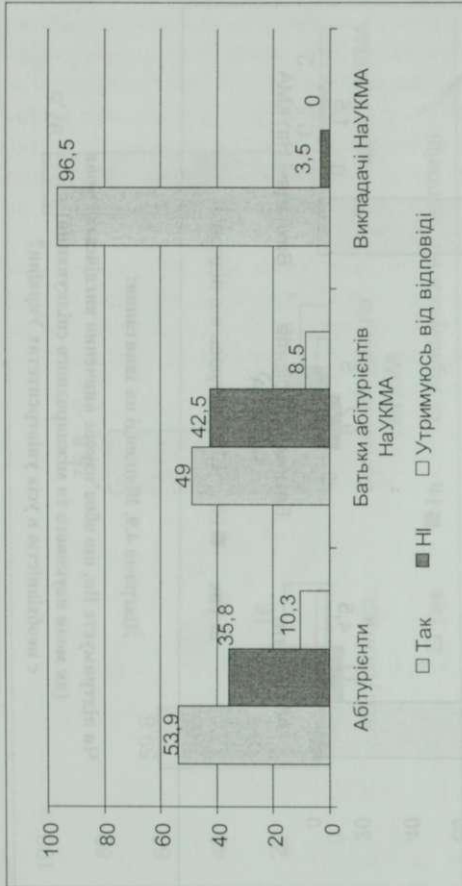
Діаграма 4.6. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви, що вільне володіння державною мовою (українською) – обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?

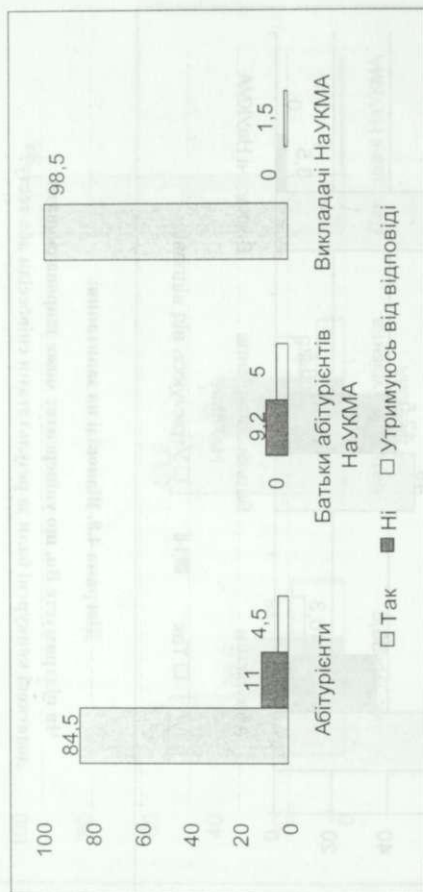
Діаграма 4.7. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви, що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?

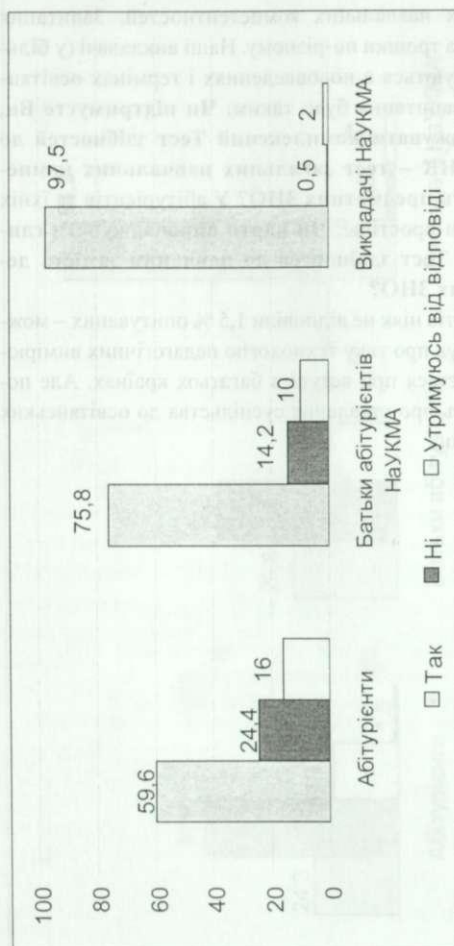
Діаграма 4.8. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви, що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?

Діаграма 4.9. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви, що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?

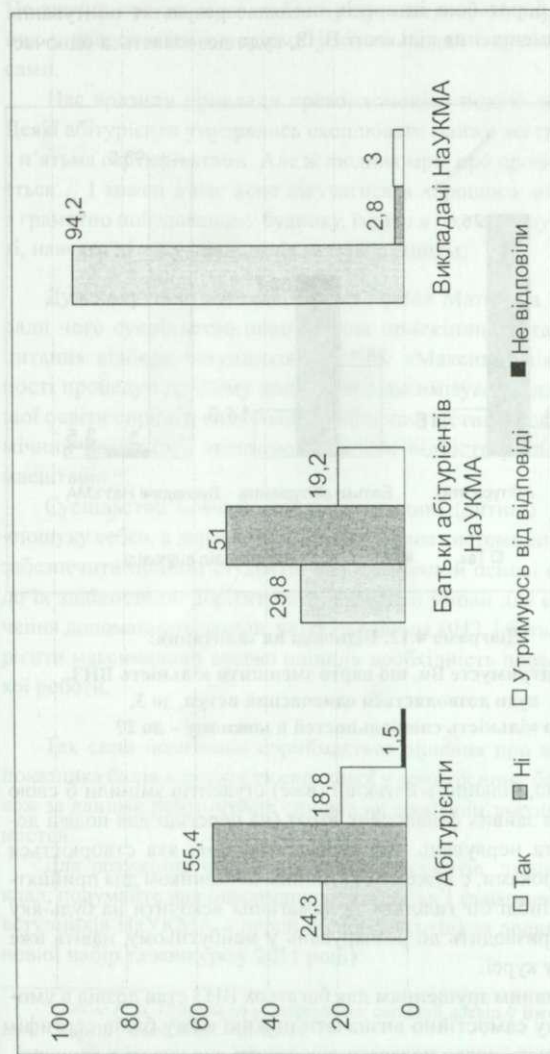

Діаграма 4.10. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви, що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки найвищий результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)?

Також ми спробували дослідити ставлення до впровадження Тесту загальних навчальних компетентностей. Запитання було сформульовано трошки по-різному. Наші викладачі (у більшості своїй) орієнтуються в нововведеннях і термінах освітнянської галузі, тому запитання було таким: **Чи підтримуєте Ви, що варто впроваджувати комплексний Тест здібностей до навчання (або ТЗНК - тест загальних навчальних компетентностей) замість предметних ЗНО?** У абітурієнтів та їхніх батьків ми запитали простіше: Чи варто впроваджувати єдиний комплексний Тест здібностей до навчання заміси, декількох предметних ЗНО?

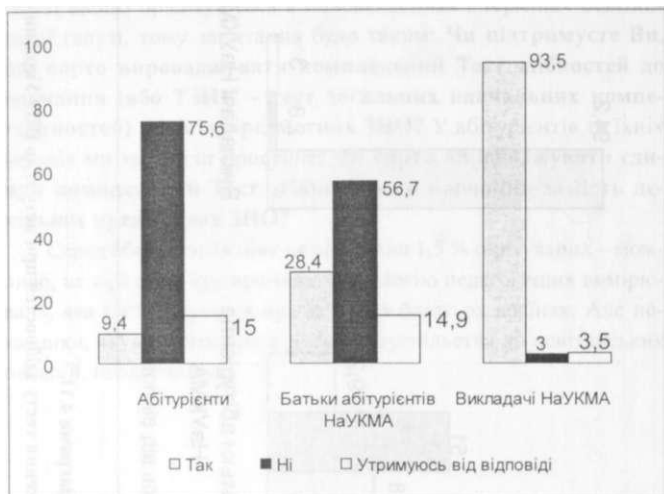
Серед абітурієнтів ніяк не відповіли 1,5 % опитуваних - можливо, це ті, хто не чув про таку технологію педагогічних вимірювань, яка застосовується при вступі в багатьох країнах. Але показники, які свідчать про ставлення суспільства до освітнянських новацій, неоднозначні.

Діаграма 4.11.

Відповіді на запитання щодо впровадження тесту збіжностей при вступі до ВНЗ України

Також боротьбою інтересів виглядає результат опитування з приводу зменшення кількості ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ.

Діаграма 4.12. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви, що варто зменшити кількість ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ, до 3, а кількість спеціальностей в кожному - до 2?

Напевно, більшість батьків і (вже) студентів змінили б свою думку після зайвих фінансових втрат (на переїзди для подачі документів) та нервувань. Конкурсна ситуація, яка створюється останніми роками, є дуже суб'єктивним показником для прийняття рішень. Іноді біг галопом та намагання вскочити на будь-яку сходинку призводить до розчарувань у майбутньому, навіть вже на першому курсі.

Позитивним зрушенням для багатьох ВНЗ став дозвіл в умовах прийому самостійно визначати нижню межу балів сертифікатів, які дають право подавати документи для участі в конкурсі.

Це значмо пригальмувало безглузду паперову віхолу у провідних університетах з чергами у сотні людей і дутими конкурсами.

Нас вразили приклади «рекордсменів» подачі документів. Деякі абітурієнти умудрялись охоплювати майже всі галузі знань з п'ятьма сертифікатами. Але ж людина мріє про професію, готується... І кожен з нас хоче лікуватися в хорошого лікаря, жити в грамотно побудованому будинку, їздити в безпечному транспорті, навчати дітей у викладачів за покликанням.

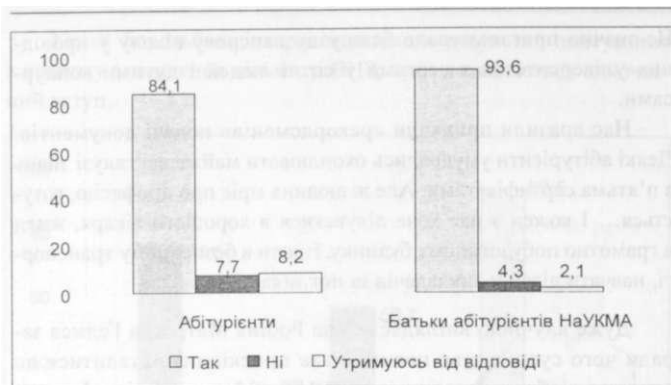
Дуже влучною виглядає думка Робіна Матросса Гелмса заради чого суспільство повинно так прискіпливо ставитися до питання відбору вступників до ВНЗ: «Максимізація ефективності процедур прийому допомагає максимізувати здатність вищої освіти сприяти соціальній мобільності, стимулювати економічний розвиток і зрештою подолати бідність у глобальному масштабі»

Суспільство повинно створити людині (дитині) умови для «пошуку себе», а державна адміністративна система вищої освіти забезпечити прийом студентів «на конкурсній основі відповідно до їх здібностей». Зорієнтувати, створити умови для самовизначення допомагають заходи, які проводяться ВНЗ. І батьки, і абітурієнти максимально високо оцінили необхідність проведення такої роботи.

Так само позитивно сприймається рішення про врахування показника балів атестата як складової у конкурсному балі. Ми також за даними рейтингових списків не помітили значних розбіжностей.

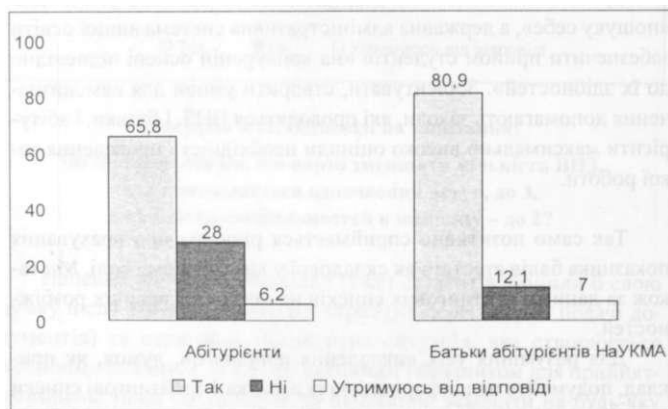
Для розуміння усіх викладених аргументів, думок, як приклад, подумайте над інформацією із додатка 1 (рейтингові списки вступників НаУКМА - перші 40 абітурієнтів) та додатка 2 (плановий набір та конкурс у 2011 році).

³⁰ Гелмс Р. М. Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. - Харків : Факт, 2009. - С. 40-48.

Діаграма 4.13. Відповіді на запитання:

Як Ви вважаєте, чи варто проводити профорієнтаційну, роз'яснювальну роботу серед майбутніх абітурієнтів з метою виховання в них мотивації до навчання в конкретному навчальному закладі, а не там, куди потрапив?

Діаграма 4.14. Відповіді на запитання:

Як Ви вважаєте, показник успішності навчання в школі (бал атестата) повинен бути складовою в загальному конкурсному балі при вступі до ВНЗ?

Представлена інформація від НаУКМА - невеликого, але, судячи з рейтингів і вступного конкурсу, визнаного університету. Аналізуючи ці таблиці, розумієш, як важко приймати суспільно правильні і справедливі рішення, щоб «ворота на вході» відкрились для тих, хто стане успішним і щасливим сам і принесе користь іншим.

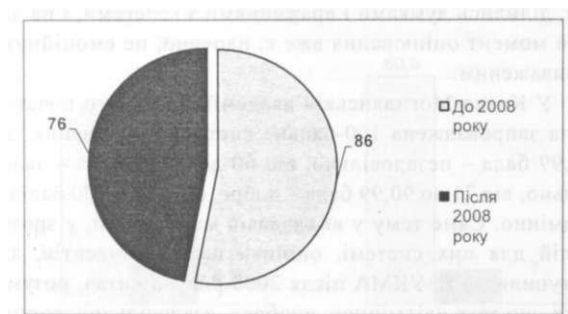
В анкеті для викладачів ми спробували з'ясувати, який студент потрапляє до НаУКМА за реформованою системою конкурсного відбору, чи так само горять очі у наших першокурсників. Опитування пройшло після трьох років від моменту приходу в університет покоління студентів, які вступили до нас за новою процедурою - за сертифікатами ЗНО і фактично без обмеження, де можна пробувати свої сили. За цей період їх навчали майже всі викладачі НаУКМА, які мали досвід викладання у ще відібраних «нашим» тестуванням студентів, ділились думками і враженнями з колегами, і на даний момент оцінювання вже є, напевно, не емоційним, а виваженим.

У Києво-Могилянській академії від самого початку була запроваджена 100-бальна система оцінювання: до 59,99 бала - незадовільно, від 60 до 70,99 бала - задовільно, від 71 до 90,99 бала - добре, від 91 до 100 балів - відмінно. Саме тому у викладачів ми просили, у розумінні для них системи, оцінити наших студентів, які вступили до НаУКМА після 2008 року, а читач, розуміючи, що таке «відмінно», «добре», «задовільно», сприйме цю інформацію.

Запитання було сформульовано так: «Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО)».

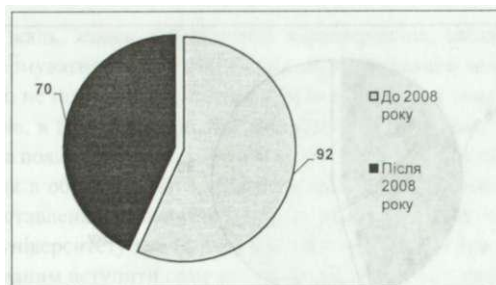
№	Запитання	До 2008 року	Після 2008 року
1.	– якість підготовки з профільних дисциплін		
2.	– ставлення до навчання (інтерес, допитливість, мотивація, дисциплінованість...)		
3.	– загальноосвітній рівень підготовки		
4.	– культура поведінки		
5.	– схильність до наукової кар'єри		

Результати опитування представлені на діаграмах.

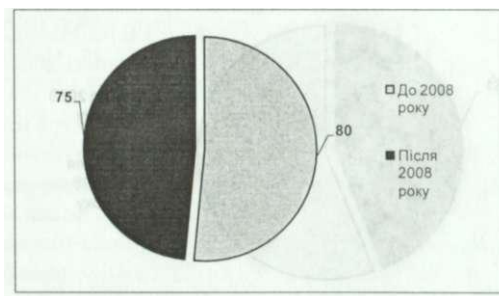
Діаграма 4.15. Відповіді на запитання:

Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО) якість підготовки з профільних дисциплін

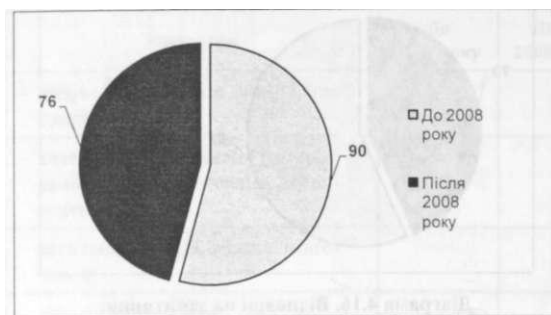
Діаграма 4.16. Відповіді на запитання:

Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО) ставлення до навчання (інтерес, допитливість, мотивація, дисциплінованість...)

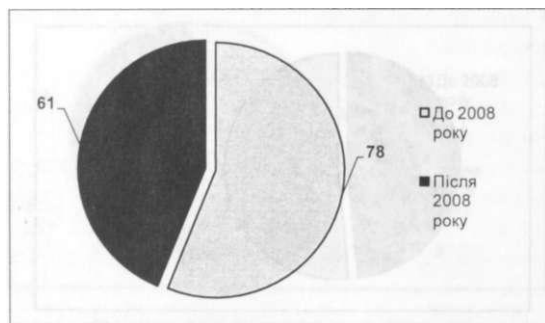
Діаграма 4.17. Відповіді на запитання:

Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО) загальноосвітній рівень підготовки

Діаграма 4.18. Відповіді на запитання:

Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО) культуру поведінки

Діаграма 4.19. Відповіді на запитання:

Оцініть, будь-ласка, за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО) схильність до наукової кар'єри

На жаль, жоден з показників характеристик, завдяки яким буде формуватися майбутній фахівець, представник інтелігенції України, не покращився, або хоча би залишився на тому ж рівні. Можливо, в цьому оцінюванні присутній суб'єктивізм, але нарікання на появу студентів, відверто не мотивованих і не готових до навчання в обраному ВНЗ, помітили не тільки ми. Знизився показник ставлення до навчання і культура поведінки. У числі студентів університету все більше з'являється тих, хто був не надто мотивованим вступити самедо Києво-Могилянської академії, щінувати навчальні і культурні традиції цього закладу, шанувати його історію...

За університетом повинно з'явитися право встановлювати прозорі і зрозумілі для громадськості критерії на етапі вступу майбутніх студентів, якщо мета і місія навчального закладу цього вимагають.

ПІСЛЯМОВА

У цій книжці ми представили матеріали щодо ефективності запровадження нового підходу до організації вступу у ВНЗ України на прикладі Національного університету «Киево-Могилянська академія».

Від моменту відродження університету і донині це питання для нашого колективу є дуже гострим. Ще в 1991 році ми усвідомлювали, що тільки жорстке правило відбору на «вході» дасть нам можливість видати найвищу якість на «виході». Саме тому ми першими в Україні всі ці роки організовували вступ до університету тільки за результатами анонімно написаних тестів. А в останні роки, завдяки вдосконаленому технічному оснащення, перевірка, розкодування та оприлюднення рейтингових списків відбувалися того ж самого дня у присутності абітурієнтів, батьків, спостерігачів, преси. Чесність і об'єктивність цих результатів ні в кого не викликали сумніву. Сама процедура вступу до Києво-Могилянської академії була прекрасним святковим ритуалом, в якому із задоволенням брали участь усі працівники академії - від деканів до чергових і прибиральників. Кожен міг прислужитися цій найголовнішій справі в міру своїх можливостей. Вступне тестування проводилось тільки в другу неділю липня (що не заважало нашим вступникам випробувати свої сили в інших ВНЗ, а батькам повболівати за своїх дітей і бути присутніми на перевірці робіт, та цього ж дня дізнатись про вірогідність зарахування).

Від 2008 року для нас все значно спростилося - ми виконуємо тільки технічні функції - з довірою приймаємо документи абітурієнтів, створюємо базу даних і проводимо рейтингування

усіх претендентів на вступ відповідно до правил прийому. Правильно це чи ні - покаже час, але досить зручно. І безвідповідально!..

Наведеними результатами спостережень і досліджень ми спробували звернути увагу читача, які моменти, на нашу думку, в реформуванні умов вступу є небезпечними, а які справді ефективними і суспільнодоцільними.

З досвіду НаУКМА вважаємо, що:

- тільки диференційований підхід, базований на освітній концепції конкретного ВНЗ, є перспективним розв'язанням завдання оптимального відбору студентів. За умов стандартизації в системі педагогічних вимірювань мова повинна йти про **університетську автономію** в процедурі їх застосування;
- приєднання до Болонського процесу вимагає реформування не лише вищої освіти, а й усієї системи освіти в Україні. Очевидною є необхідність створення цілісної ефективної національної системи моніторингу якості освіти, адаптованої до стандартів ЄС, зі своїм постійно діючим керівним державним авторитетним органом, до складу якого увійдуть представники всіх зацікавлених

верств;

- започаткування підготовки фахівців за спеціальністю «Освітні вимірювання» (фахівців із тестології і психометрії) стане важливим кроком на шляху прийняття реформаторських рішень в освіті, в тому числі національної системи моніторингу якості освіти;
- моніторингові дослідження повинні охоплювати всю систему загальної освіти (початкової, базової, середньої) і тоді може **бути переглянуто доцільність проведеної всіх предметних ЗНО**, а для вступу до ВНЗ застосовувати тест академічних здібностей - ТЗНК, на шляху створення якого вже дещо зроблено;

- УЦОЯО як орган, на який покладено розбудову національної моделі ЗНО, має включити до ЗНО тест академічних здібностей і переглянути доцільність проведення всіх предметних ЗНО як вступний іспит, а розглянути його як підсумкову атестацію в загальноосвітній школі;
- із предметних тестів проведення зовнішнього незалежного оцінювання знань вступників тест з української мови і літератури (державної мови) повинен затвердитися як обов'язкова сертифікація всіх, хто має намір здобути вищу освіту, між іншим, як і тих, хто прагне прислужитися Україні на державній службі. Тому що показник здібностей вивчити мову найкраще корелюється зі здібностями до навчання взагалі;
- досвід діяльності УЦОЯО, база даних для створення тесту з української мови і літератури та навчальні програми загальноосвітньої школи дозволяють забезпечити складання ЗНО та отримання сертифіката ЗНО з української мови і літератури в режимі постійно діючої процедури протягом року (під час зимових та весняних канікул) з правом перескласти, у разі необхідності, в червні, але за власний кошт.
- процедуру вступу до ВНЗ України слід розвести в часі, наприклад:
  - зарахування до національних університетів - з 15 до 25 липня;
  - зарахування до вищих навчальних закладів (крім національних університетів) з 1 до 10 серпня;
- для вступу в національні університети необхідно ввести обмеження - встановити мінімальний результат сертифіката ЗНО не нижче 150 балів;
- треба обмежити можливість одночасного вступу - не більше ніж в 3 національні університети та не більше ніж на 2 спеціальності в кожному;

- необхідно надати право ВНЗ встановлювати особливі вимоги до абітурієнтів (тільки у вигляді відкритого тестування), результат яких складатиме не більше 10-20 % в конкурсному балі вступника.

Зрушення, які відбуваються, свідчать, що Україна прагне досягти прозорості в оцінках якості освіти, але непродумана декларативна заорганізованість процедур іноді пригальмовує навіть саму ідею руху в «Європейський простір у сфері вищої освіти». Але будь-що освіта України приречена розвиватися, не цураючись своїх здобутків і використовуючи світовий досвід.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

---

1. *Раков С. А.* Системи оцінювання й шкалювання результатів національних стандартизованих вступних іспитів до ВНЗ (Аналіз світового досвіду) // Вісник ТІМО. - № 4. - Харків: Факт, 2009. - С. 23-28.
2. Вісник ТІМО. - № 9. - Харків : Факт. 2009. - С. 5.
3. *Зязюн І. Л.* Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний щорічник. - К., 2001. - С. 7.
4. Там само. - С. 7.
5. *Зязюн І.* Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний щорічник. - К., 2001. - С. 11-12.
6. Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін : Навч. посіб. / Г. О. Ковальчук, Н. Ю. Бутенко, М. В. Артюшина та ін.; За ред. Г. О. Ковальчук. - К. : КНЕУ, 2006. - С. 8.
7. Там само. - С. 14.
8. Там само.
9. Там само.
10. Там само.
11. Там само. - С. 15.
12. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін.. - К. : КНЕУ, 2010. - С. 230.

13. *Булах І. С., Мруги М. Р.* Створюємо якісний тест : Навч. посіб. - К. : Майстер-клас, 2006. - С. 69.
14. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін. - К. : КНЕУ, 2010. - С. 231.
15. Див. Матеріали III Міжнародної конференції з освітніх вимірювань ЕА-2011, як перехід до четвертою періоду становлення освітніх вимірювань в Україні // Вісник ТІМО. - № 4. - Харків : Факт, 2011. - С. 2-38.
16. *Вакарчук І. О.* Система тестувань для вступників до Львівського національного університету ім. Івана Франка. - Львів : Місіонер, 2002. - С. 120.
17. *Сидоренко О. Л.* Удосконалення процесу вступу до вищих навчальних закладів як пріоритетний напрям освітньої політики в Україні // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. Вип. 16. - Харків : ХНУ імені В. П. Каразіна, 2010. - С. 649.
18. *Гелмс Р. М.* Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. - Харків : Факт, 2009. - С. 40-48.
19. Концепції тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Проект // Вісник ТІМО. - № 9.- Харків : Факт, 2009. - С. 5-28.
20. Undergraduate Admissions:Cambridge Admissions Office - Additional work or test. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.cam.ac.uk/admissions/undergraduate/apply/test.html>.
21. How to apply - University of Oxford [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ox.ac.uk/admissions/undergraduate_courses/how_to_apply/index.html.
22. Harvard College Office of Admissions [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www/admissions.college.harvard.edu/apply/application_process/index.html.

-
23. Матеріали офіційного сайта Програми сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (USETI) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.useti.org.ua/ua/news/455>.
  24. Короткий текстологічний словник-довідник / Упорядник Л. Т. Коваленко. - К. : Грамота, 2008. - С. 17.
  25. *Сидоренко О.* Роль соціального моніторингу в становленні й удосконаленні зовнішнього незалежного оцінювання як органічної складової системи освіти / Сидоренко Олександр Леонідович // *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць.* - Випуск 15. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. - С. 593-597.
  26. *Булах І. Є., Ляшенко О. І., Мруга М. Р., Серета Л. І.* Наукове обґрунтування підходів до шкалювання результатів зовнішнього незалежного оцінювання в Україні // *Вісник ТІМО.* - № 4. - Харків : Факт, 2009. - С. 29-34.
  27. *Sowell T.* Inside American Education. The Decline, the Deception, the Dogmas. - New York; Toronto; Oxford; Singapore; Sidney: The Free Press, 1993. - P. 103-131.
  28. *Брюховецький В. С., Кирієнко О. В.* Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // *Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010.* - 239 с.
  29. *Брюховецький В. С., Кирієнко О. В.* Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // *Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010.* - 239 с.
  30. *Гелмс Р. М.* Прийом до університетів: світовий досвід // *Вісник ТІМО.* - № 4. - Харків : Факт, 2009. - С. 40-48.

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доповн. бал	Підляги
6		2104	198,5	198,5	197,5	196,2	790,7		
7		1425	199,5	189,0	199,5	197,1	785,1		
8		0269	197,5	197,0	196,0	192,4	782,9		
9		2517	198,5	193,0	191,5	196,2	779,2		
10		1551	197,5	187,0	195,0	198,1	777,6		
11		1212	195,5	188,0	194,0	200,0	777,5		
12		2029	193,5	197,0	197,5	188,6	776,6		
13		1195	193,5	187,0	194,0	197,1	771,6		
14		1336	198,0	186,0	190,5	197,1	771,6		
15		2534	197,5	179,5	197,5	196,2	770,7		
16		2841	198,0	183,0	192,5	196,2	769,7		
17		2452	181,5	192,5	199,0	196,2	769,2		

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підляги
18		2888	191,0	198,0	192,5	187,6	769,1		
19		2243	194,5	181,0	198,5	194,3	768,3		
20		1497	193,0	187,0	197,0	190,5	767,5		
21		2952	190,0	195,5	183,5	198,1	767,1		
22		0504	193,5	189,0	191,5	191,4	765,4		
23		0437	189,0	186,0	197,5	191,4	763,9		
24		2718	198,0	189,5	194,5	181,9	763,9		
25		2981	199,0	192,0	188,0	184,8	763,8		
26		0883	194,5	180,0	197,5	191,4	763,4		
27		2488	185,5	188,0	195,0	194,3	762,8		
28		0375	193,5	179,5	198,5	190,5	762,0		
29		1333	185,5	178,5	197,5	199	760,5		

Продовження додатка 1

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцан- бал	Підлиг
30		0650	198,5	172,5	195,0	192,4	758,4		
31		1789	198,0	189,0	185,0	185,7	757,7		
32		0751	198,0	181,0	196,0	181,0	756,0		
33		2154	185,5	190,0	196,0	182,9	754,4		
34		1935	196,5	182,0	180,5	195,2	754,2		
35		2277	191,0	182,0	189,5	191,4	753,9		
36		1758	196,5	183,0	182,0	190,5	752,0		
37		0426	192,0	181,0	186,0	191,4	750,4		
38		2858	191,0	184,0	184,5	187,6	747,1		
39		0697	184,5	194,5	177,0	188,6	744,6		
40		2056	194,5	174,0	182,5	189,5	740,5		

**Екологія, охорона навколишнього середовища
та збалансоване природокористування**

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат- ки	Цілі
1		2927	181,0	192,5	190,5	196,2	760,2		Діти-інваліди
2		2220	180,5	177,5	195,0	199	752,0		Діти-інваліди
3		1333	193,0	200,0	197,5	199	789,5		
4		2588	195,5	200,0	197,5	195,2	788,2		
5		1740	197,5	192,5	196,0	198,1	784,1		
6		0648	196,5	188,0	190,5	191,4	783,1	16,7	
7		2336	199,0	188,0	196,0	200	783,0		
8		1358	197,5	195,0	196,0	194,3	782,8		
9		2255	199,0	199,0	194,0	190,5	782,5		
10		0366	199,5	191,5	191,5	198,1	780,6		

Продовження додатка І

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан.	Підсум
11		1264	190,0	196,0	196,5	197,1	779,6		
12		2333	193,0	200,0	194,0	192,4	779,4		
13		1500	191,5	199,0	197,5	191,4	779,4		
14		0574	197,5	188,0	197,5	196,2	779,2		
15		0739	194,0	191,5	194,0	199,0	778,5		
16		2104	198,5	184,5	197,5	196,2	776,7		
17		2047	190,0	192,5	197,5	194,3	774,3		
18		2397	191,5	192,5	195,0	192,4	771,4		
19		1551	187,0	190,5	195,0	198,1	770,6		
20		1485	199,0	189,5	193,5	187,6	769,6		
21		2534	179,5	196,0	197,5	196,2	769,2		
22		1761	192,5	187,0	189,5	198,1	767,1		

Продовження додатка І

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підпис
23		0774	192,5	195,0	188,0	191,4	766,9		
24		0337	195,5	188,0	192,5	190,5	766,5		
25		2244	182,5	197,0	194,0	192,4	765,9		
26		2396	183,0	184,5	199,0	199,0	765,5		
27		1947	196,0	190,5	187,0	189,5	763,0		
28		2194	184,0	186,0	195,0	196,2	761,2		
29		2461	185,0	196,0	194,0	183,8	758,8		
30		1626	189,0	182,5	191,5	194,3	757,3		
31		0290	184,5	186,0	188,0	198,1	756,6		
32		2981	191,0	191,5	188,0	184,8	755,3		
33		0463	176,5	192,5	191,5	194,3	754,8		
34		2517	174,5	192,5	191,5	196,2	754,7		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підляг
35		1554	186,5	182,5	193,5	190,5	753,0		
36		2121	192,5	177,5	191,5	191,4	752,9		
37		0363	190,0	186,0	183,5	193,3	752,8		
38		0375	179,5	183,5	198,5	190,5	752,0		
39		0678	184,0	176,5	197,0	193,3	750,8		
40		1275	192,5	177,5	190,5	189,5	750,0		
38		0362	192,5	182,5	192,5	195,2	762,7		
39		0456	183,5	176,0	195,0	193,1	752,6		
40		1267	180,0	180,0	197,5	191,5	754,6		
40	1022	0558	180,0	180,0	195,0	193,6	752,6	Додан. бал	Підляг

Продовження додатка 1

Економічна теорія

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додатк. бал	Пільги
1		0440	194,0	198,0	197,0	198,1	787,1		Діти-інваліди
2		2220	195,0	177,5	180,5	199	752,0		Діти-інваліди
3		1177	195,0	199,0	198,5	200	822,5	30,0	
4		1704	196,0	199,0	199,0	198,1	792,1		
5		1462	195,0	199,0	199,0	198,1	791,1		
6		2131	200,0	197,0	197,5	196,2	790,7		
7		2146	196,0	199,0	197,0	198,1	790,1		
8		0659	198,5	198,0	194,5	199	790,0		
9		2115	200,0	191,5	200,0	198,1	789,6		

Продовження додатка 1

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал	Підляг
10		2419	195,0	200,0	195,5	198,1	788,6		
11		0862	200,0	197,0	194,5	197,1	788,6		
12		1721	197,0	195,0	197,5	199	788,5		
13		0622	197,5	197,0	198,0	195,2	787,7		
14		0005	200,0	192,5	198,0	197,1	787,6		
15		0932	190,5	199,0	200,0	198,1	787,6		
16		3083	197,5	195,5	197,5	197,1	787,6		
17		0627	193,5	196,0	200,0	197,1	786,6		
18		1392	196,0	192,5	199,0	199	786,5		
19		2663	190,5	198,0	199,0	199	786,5		
20		1643	198,5	192,5	197,0	197,1	785,1		

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підляги
21		1740	196,0	192,5	197,5	198,1	784,1		
22		712	196,5	199,0	194,0	194,3	783,8		
23		1342	198,5	187,0	198,0	200	783,5		
24		1281	196,0	191,5	198,5	197,1	783,1		
25		1358	196,0	195,0	197,5	194,3	782,8		
26		0512	198,5	198,0	193,0	193,3	782,8		
27		2210	190,5	198,0	198,0	196,2	782,7		
28		0522	188,5	197,0	198,0	199	782,5		
29		2255	194,0	199,0	199,0	190,5	782,5		
30		3060	197,0	189,5	196,5	199	782,0		
31		0638	197,5	190,5	197,5	196,2	781,7		

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал.	Підсум.
32		1998	198,5	196,0	199,0	187,6	781,1		
33		2044	192,5	200,0	195,0	193,3	780,8		
34		0060	197,5	198,0	192,5	192,4	780,4		
35		2506	190,5	198,0	192,5	199	780,0		
36		2754	199,0	183,5	197,5	200	780,0		
37		3108	190,5	196,0	200,0	193,3	779,8		
38		0022	197,0	197,0	192,5	193,3	779,8		
39		2502	197,0	191,5	193,0	198,1	779,6		
40		2333	194,0	200,0	193,0	192,4	779,4		

Історія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестат	Сума	Дован. бал.	Пільги
1		2109	196,0	195,5	197,5	196,2	785,2		Діти-інваліди
2		2879	193,5	194,0	189,0	197,1	773,6		Дитина-сирота, в якій померли або загинули батьки
3		1735	191,5	199,0	199,5	190,5	830,5	50,00	
4		1701	200,0	198,5	194,5	194,3	827,3	40,00	
5		1580	197,0	194,0	186,5	196,2	803,7	30,00	
6		2093	198,5	198,0	200,0	197,1	793,6		
7		2228	199,0	200,0	197,5	197,1	793,6		
8		1279	195,0	198,5	199,0	200,0	792,5		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атеста- ція	Сума	Додат- ки	Підсум- ки
9		0263	200,0	198,0	196,5	197,1	791,6		
10		1292	194,0	199,5	199,5	198,1	791,1		
11		1181	200,0	197,0	194,5	199	790,5		
12		1502	199,0	199,0	191,5	200	789,5		
13		0921	199,5	200,0	199,0	190,5	789,0		
14		1696	197,5	200,0	198,0	193,3	788,8		
15		2898	197,5	199,0	198,0	194,3	788,8		
16		2098	194,0	198,0	199,5	197,1	788,6		
17		1845	177,0	200,0	188,0	193,3	788,3	30,00	
18		1577	195,0	196,5	196,5	198,1	786,1		
19		0315	196,5	196,5	197,5	195,2	785,7		
20		1508	197,0	194,0	197,5	197,1	785,6		

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцл. бал.	Підпис
21		2494	189,5	199,0	195,5	199	783,0		
22		1233	197,0	199,0	196,5	190,5	783,0		
23		2385	196,0	197,5	199,0	189,5	782,0		
24		2039	200,0	193,0	197,5	190,5	781,0		
25		2746	200,0	197,5	193,0	190,5	781,0		
26		2973	197,0	195,0	194,5	194,3	780,8		
27		0347	196,5	195,0	194,5	194,3	780,8		
28		2229	197,5	190,5	196,5	196,2	780,7		
29		1943	199,0	199,0	187,5	195,2	780,7		
30		2544	195,0	199,0	197,5	188,6	780,1		
31		2277	189,5	199,0	200,0	191,4	779,9		
32		1622	193,5	198,0	193,0	195,2	779,7		

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Кол	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Допан. бал	Підляг
33		2152	196,0	195,5	199,5	188,6	779,6		
34		2100	194,0	195,0	198,5	191,4	778,9		
35		2521	168,5	199,5	198,0	182,9	778,9	30,00	
36		0360	199,5	195,0	187,5	196,2	778,2		
37		1426	196,5	196,5	189,0	196,2	778,2		
38		0772	198,5	199,5	183,0	197,1	778,1		
39		0349	200,0	193,0	188,0	197,1	778,1		
40		2173	200,0	193,0	186,5	198,1	777,6		

Продовження додатка 1

Культурологія

№	ІПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Дод. бал	Цілі
1		2879	193,5	194,0	189,0	197,1	773,6		Дитина-сирота, в якій померли або загинули батьки
2		0905	194,0	200,0	189,5	198,1	831,6	50,0	
3		2139	199,0	198,0	200,0	199	796,0		
4		0356	200,0	199,0	199,5	197,1	795,6		
5		0047	197,5	197,0	200,0	200	794,5		
6		2093	198,5	198,0	200,0	197,1	793,6		
7		2336	196,0	198,0	199,0	200	793,0		
8		1279	195,0	198,5	199,0	200	792,5		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Лоя- бал	Пільги
9		3060	197,0	196,5	199,5	199	792,0		
10		0589	199,5	199,0	200,0	193,3	791,8		
11		0555	198,5	197,5	199,5	195,2	790,7		
12		2898	197,5	199,0	198,0	194,3	788,8		
13		1222	200,0	193,0	198,5	197,1	788,6		
14		2098	194,0	198,0	199,5	197,1	788,6		
15		0160	197,0	197,5	198,5	192,4	785,4		
16		0401	200,0	198,0	198,5	187,6	784,1		
17		0391	196,0	193,0	198,5	195,2	782,7		
18		2746	200,0	197,5	193,0	190,5	781,0		
19		0064	198,5	192,5	198,5	191,4	780,9		
20		1440	200,0	199,0	193,0	188,6	780,6		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Дод. бал	Підли
21		2221	199,0	196,5	193,0	191,4	779,9		
22		2152	196,0	195,5	199,5	188,6	779,6		
23		2025	195,0	195,0	193,0	195,2	778,2		
24		0360	199,5	195,0	187,5	196,2	778,2		
25		0349	200,0	193,0	188,0	197,1	778,1		
26		1892	192,5	197,5	195,0	192,4	777,4		
27		1898	198,5	198,5	181,5	198,1	776,6		
28		3055	188,0	199,5	196,5	192,4	776,4		
29		2096	195,0	194,0	188,0	199,0	776,0		
30		2041	200,0	195,0	186,5	194,3	775,8		
31		0179	193,5	195,5	191,5	195,2	775,7		
32		1246	198,5	189,0	193,0	195,2	775,7		

Продолжения додатка 1

№	ШБ	Код	Профиль- ний 1	Профиль- ний 2	Непро- фильный	Атестат	Сума	Дод. бал	Шляхи
33		1173	192,5	194,0	198,5	190,5	775,5		
34		2752	197,0	196,5	186,5	195,2	775,2		
35		0044	199,0	198,0	181,5	196,2	774,7		
36		1572	194,0	191,5	196,5	192,4	774,4		
37		2238	192,5	190,0	197,5	194,3	774,3		
38		1819	197,5	189,0	192,5	195,2	774,2		
39		0236	196,5	190,5	196,5	190,5	774,0		
40		1486	196,0	186,0	194,5	197,1	773,6		

Маркетинг

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Дод. бал	Підсум
1		0627	193,5	196,0	200,0	197,1	786,6		
2		712	196,5	199,0	194,0	194,3	783,8		
3		1264	196,5	196,0	190,0	197,1	779,6		
4		2323	199,5	189,5	195,5	192,4	776,9		
5		2569	190,5	197,0	192,5	193,3	773,3		
6		1231	197,0	186,0	194,0	195,2	772,2		
7		1846	193,5	188,0	196,0	193,3	770,8		
8		2668	186,0	200,0	194,0	190,5	770,5		
9		0473	196,5	187,0	191,5	194,3	769,3		
10		1732	183,5	197,0	191,5	194,3	766,3		
11		1474	198,5	181,0	191,5	195,2	766,2		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Асестат	Сума	Дод. бат	Шляги
12		1556	200,0	187,0	188,0	190,5	765,5		
13		2602	200,0	182,5	188,0	194,3	764,8		
14		1378	186,0	195,0	196,0	187,6	764,6		
15		1328	189,5	192,5	188,0	194,3	764,3		
16		1933	191,5	184,5	194,0	192,4	762,4		
17		2679	186,0	189,5	193,0	193,3	761,8		
18		2686	189,5	189,5	194,0	188,6	761,6		
19		0872	194,0	181,0	197,0	188,6	760,6		
20		2423	190,5	184,5	194,5	189,5	759,0		
21		0881	192,5	184,5	190,5	190,5	758,0		
22		1437	186,0	187,0	195,5	189,5	758,0		

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Дюл. бал	Підпис
23		1607	190,5	196,0	184,5	186,7	757,7		
24		1460	190,5	183,5	185,5	198,1	757,6		
25		0227	191,5	192,5	176,0	196,2	756,2		
26		0591	186,0	190,5	196,5	181,9	754,9		
27		0617	182,0	187,0	194,0	191,4	754,4		
28		2669	188,5	197,0	170,5	198,1	754,1		
29		1187	194,0	191,5	176,0	192,4	753,9		
30		1836	187,0	189,5	186,0	191,4	753,9		
31		0701	186,0	189,5	192,5	185,7	753,7		
32		3121	184,0	184,5	189,0	196,2	753,7		
33		1749	193,5	187,0	180,5	192,4	753,4		

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестат	Сума	Лоял. бал.	Підляг
12		1556	200,0	187,0	188,0	190,5	765,5		
13		2602	200,0	182,5	188,0	194,3	764,8		
14		1378	186,0	195,0	196,0	187,6	764,6		
15		1328	189,5	192,5	188,0	194,3	764,3		
16		1933	191,5	184,5	194,0	192,4	762,4		
17		2679	186,0	189,5	193,0	193,3	761,8		
18		2686	189,5	189,5	194,0	188,6	761,6		
19		0872	194,0	181,0	197,0	188,6	760,6		
20		2423	190,5	184,5	194,5	189,5	759,0		
21		0881	192,5	184,5	190,5	190,5	758,0		
22		1437	186,0	187,0	195,5	189,5	758,0		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Люд. бал	Підляг
23		1607	190,5	196,0	184,5	186,7	757,7		
24		1460	190,5	183,5	185,5	198,1	757,6		
25		0227	191,5	192,5	176,0	196,2	756,2		
26		0591	186,0	190,5	196,5	181,9	754,9		
27		0617	182,0	187,0	194,0	191,4	754,4		
28		2669	188,5	197,0	170,5	198,1	754,1		
29		1187	194,0	191,5	176,0	192,4	753,9		
30		1836	187,0	189,5	186,0	191,4	753,9		
31		0701	186,0	189,5	192,5	185,7	753,7		
32		3121	184,0	184,5	189,0	196,2	753,7		
33		1749	193,5	187,0	180,5	192,4	753,4		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Дол. бал	Підпи
34		0102	189,5	190,5	180,5	192,4	752,9		
35		1160	191,5	190,5	191,5	179,1	752,6		
36		0224	189,5	181,0	189,0	190,5	750,0		
37		1579	183,0	184,5	185,5	196,2	749,2		
38		0250	183,0	176,5	194,0	195,2	748,7		
39		0510	179,5	189,5	193,0	185,7	747,7		
40		2919	187,5	187,0	187,0	185,7	747,2		

Усього балів за предметом

		Політологія						Продовження додатка І		
№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал.	Підписи	
1		0776	199,5	198,0	189,5	199	786,0		Діти, батьки яких мають стаж під- земної роботи не менше 15 років	
2		0677	199,0	196,5	194,5	195,2	785,2			
3		0356	200,0	199,0	199,5	197,1	835,6	40,00		
4		0855	195,0	198,0	194,5	195,2	822,7	40,00		
5		1702	196,5	195,5	198,0	190,5	820,5	40,00		
6		1960	200,0	192,5	194,5	191,4	808,4	30,00		
7		1414	187,0	199,0	191,5	197,1	804,6	30,00		
8		717	197,0	195,0	184,5	190,5	797,0	30,00		

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестат	Сума	Додат. бал	Підляг
9		0626	181,0	199,5	175,0	191,4	796,9	50,00	
10		0411	199,5	199,0	200,0	197,1	795,6		
11		2231	197,0	198,0	200,0	200,0	795,0		
12		0007	197,0	199,0	199,5	199,0	794,5		
13		0047	197,5	197,0	200,0	200,0	794,5		
14		1942	200,0	199,5	196,5	198,1	794,1		
15		1342	198,5	198,0	197,5	200,0	794,0		
16		2228	199,0	200,0	197,5	197,1	793,6		
17		2093	198,5	198,0	200,0	197,1	793,6		
18		0095	199,0	199,0	196,5	199,0	793,5		
19		0615	196,0	198,5	199,5	199,0	793,0		
20		0784	198,5	195,0	199,5	200,0	793,0		

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доан. бал.	Підляг
21		0019	200,0	199,0	199,5	194,3	792,8		
22		1662	199,0	199,0	197,5	196,2	791,7		
23		0263	200,0	198,0	196,5	197,1	791,6		
24		1292	194,0	199,5	199,5	198,1	791,1		
25		1181	200,0	197,0	194,5	199,0	790,5		
26		0743	197,5	198,5	194,5	200,0	790,5		
27		0166	198,5	198,5	194,5	199,0	790,5		
28		0134	200,0	200,0	193,0	197,1	790,1		
29		0366	191,5	200,0	199,5	198,1	789,1		
30		0184	191,5	199,0	198,5	200,0	789,0		
31		0921	199,5	200,0	199,0	190,5	789,0		
32		0135	198,5	199,5	197,5	193,3	788,8		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал.	Підпис
33		1696	197,5	200,0	198,0	193,3	788,8		
34		2898	197,5	199,0	198,0	194,3	788,8		
35		1723	191,5	199,5	200,0	197,1	788,1		
36		2335	197,5	194,0	196,5	200,0	788,0		
37		2663	190,5	199,0	199,0	199,0	787,5		
38		1237	198,5	200,0	194,5	194,3	787,3		
39		1701	200,0	198,5	194,5	194,3	787,3		
40		2230	199,0	200,0	193,0	195,2	787,2		

Право

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцян- бал	Пільги
1		0776	199,5	198,0	194,0	199,0	790,5		Діти, батьки яких мають стаж під- земної роботи не менше 15 років
2		0095	199,0	199,0	196,5	199,0	843,5	50,00	
3		0184	191,5	199,0	198,5	200,0	839,0	50,00	
4		2180	200,0	197,0	196,5	195,2	838,7	50,00	
5		2158	199,0	199,5	196,5	191,4	836,4	50,00	
6		1628	200,0	199,0	184,5	200,0	833,5	50,00	

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Підпис
7		1624	200,0	197,0	196,5	197,1	830,6	40,00	
8		1181	200,0	197,0	194,5	199,0	830,5	40,00	
9		1279	195,0	198,5	188,0	200,0	821,5	40,00	
10		1292	194,0	199,5	177,5	198,1	819,1	50,00	
11		2102	199,5	196,5	189,5	191,4	816,9	40,00	
12		1733	197,5	199,5	187,0	198,1	812,1	30,00	
13		1751	197,0	198,0	194,0	191,4	810,4	30,00	
14		1631	195,0	199,0	188,0	197,1	809,1	30,00	
15		0544	198,5	199,0	175,0	194,3	806,8	40,00	
16		1647	199,0	200,0	181,5	196,2	806,7	30,00	
17		1474	198,5	191,5	181,0	195,2	806,2	40,00	

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Інтер- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Підпис
18		2874	189,5	200,0	186,5	199,0	805,0	30,00	
19		1696	197,5	200,0	173,5	193,3	804,3	40,00	
20		1345	174,0	200,0	184,5	195,2	803,7	50,00	
21		0921	199,5	200,0	183,0	190,5	803,0	30,00	
22		2530	188,0	195,0	194,0	195,2	802,2	30,00	
23		0037	197,0	197,5	189,5	186,7	800,7	30,00	
24		1943	199,0	199,0	175,0	195,2	798,2	30,00	
25		1645	200,0	197,0	200,0	199,0	796,0		
26		0411	199,5	199,0	200,0	197,1	795,6		
27		2258	199,0	197,0	200,0	199,0	795,0		
28		2231	197,0	198,0	200,0	200,0	795,0		
29		0047	197,5	197,0	200,0	200,0	794,5		

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доан. бал.	Плечи
30		1464	199,5	200,0	199,5	195,2	794,2		
31		1942	200,0	199,5	196,5	198,1	794,1		
32		2578	196,0	200,0	200,0	198,1	794,1		
33		1342	198,5	198,0	197,5	200,0	794,0		
34		2228	199,0	200,0	197,5	197,1	793,6		
35		0615	196,0	198,5	199,5	199,0	793,0		
36		0019	200,0	199,0	199,5	194,3	792,8		
37		0097	199,0	200,0	198,5	195,2	792,7		
38		0072	199,0	200,0	196,0	197,1	792,1		
39		1662	199,0	199,0	197,5	196,2	791,7		
40		0263	200,0	198,0	196,5	197,1	791,6		

Прикладна математика

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал	Пільги
1		0922	189,5	197,5	197,0	197,1	781,1		Діти до 18, батьки яких віднесені до I категорії
2		2524	164,5	175,5	142,0	195,2	677,2		Інваліди I та II груп, яким не протипока- зане навчання за об- раною спеціальністю
3		1305	196,0	189,5	197,5	198,1	821,1	40,00	
4		1304	198,0	197,5	200,0	199,0	794,5		
5		1915	198,0	197,5	198,5	199,0	793,0		
6		1603	200,0	199,0	194,0	196,2	789,2		
7		1284	200,0	196,5	197,5	195,2	789,2		

№	ППБ	Кол	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Людан. бал	Після
8		0659	198,0	193,0	198,5	199,0	788,5		
9		2685	199,0	197,5	199,5	192,4	788,4		
10		1158	197,0	197,5	196,0	196,2	786,7		
11		1811	195,0	197,5	196,0	198,1	798,6		
12		2771	198,0	199,5	195,0	193,3	785,8		
13		3039	197,5	197,0	199,5	191,4	785,4		
14		1283	198,0	187,0	200,0	200,0	785,0		
15		3045	197,0	199,5	192,5	195,2	784,2		
16		0185	198,0	183,5	194,0	198,1	783,6	10,00	
17		1368	200,0	193,0	197,0	192,4	782,4		
18		2578	200,0	188,0	196,0	198,1	782,1		
19		1247	196,0	193,0	199,5	193,3	781,8		

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Допан. баг.	Шільги
20		0143	196,0	198,0	199,0	188,6	781,6		
21		2597	198,0	196,5	198,5	188,6	781,6		
22		2178	200,0	194,0	194,0	193,3	781,3		
23		1413	198,0	197,5	188,5	197,1	781,1		
24		0022	197,0	193,0	197,0	193,3	780,3		
25		2601	187,0	197,5	197,5	198,1	780,1		
26		2712	198,0	197,5	196,0	188,6	780,1		
27		1601	194,0	194,5	196,0	195,2	779,7		
28		1190	194,0	195,0	196,0	193,3	778,3		
29		1709	196,0	196,5	189,5	196,2	778,2		
30		2131	197,0	184,5	200,0	196,2	777,7		
31		2747	190,5	191,5	199,5	196,2	777,7		

Продовження додатка І

№	ШБ	Код	Профиль- ний 1	Профиль- ний 2	Непро- фильний	Атестат	Сума	Додан. бал.	Підпис
32		1944	196,0	193,0	195,0	193,3	777,3		
33		0705	195,0	194,5	190,5	197,1	777,1		
34		0197	198,0	198,5	186,0	194,3	776,8		
35		1477	200,0	189,0	190,5	197,1	776,6		
36		0218	196,0	193,0	195,0	192,4	776,4		
37		2287	195,0	194,0	194,0	193,3	776,3		
38		2262	195,0	196,5	189,5	195,2	776,2		
39		0857	192,5	197,5	194,0	191,4	775,4		
40		0438	198,0	189,5	192,5	195,2	775,2		

Програма інженерія

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцел. бал.	Пільги
1		0922	189,5	197,5	197,0	197,1	781,1		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії
2		1560	182,5	198,5	177,0	192,4	750,4		Дитина-сирота, в якій померли або загинули батьки
3		2220	177,5	165,5	195,0	199,0	737,0		Діти-інваліди
4		0217	189,5	182,5	181,5	181,0	734,5		Діти-інваліди
5		1283	198,0	187,0	200,0	200,0	815,0	30,00	
6		2538	200,0	198,0	170,5	189,5	808,0	50,00	
7		1304	198,0	197,5	200,0	199,0	794,5		

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атеста- ція	Сума	Додат- ки	Підсум- ки
8		2591	199,0	198,0	199,0	198,1	794,1		
9		1284	200,0	196,5	197,5	195,2	789,2		
10		2685	199,0	197,5	199,5	192,4	788,4		
11		1996	200,0	198,0	196,0	194,3	788,3		
12		1158	197,0	197,5	196,0	196,2	786,7		
13		1811	195,0	197,5	196,0	198,1	786,6		
14		2115	191,5	196,5	200,0	198,1	786,1		
15		2771	198,0	199,5	195,0	193,3	785,8		
16		3039	197,5	197,0	199,5	191,4	785,4		
17		2596	198,0	197,5	190,5	199,0	785,0		
18		3045	197,0	199,5	192,5	195,2	784,2		

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атеста- ція	Сума	Додан- ня	Шляхи
19		0185	198,0	183,5	194,0	198,1	783,6	10,00	
20		1336	198,0	197,5	190,5	197,1	783,1		
21		1919	199,0	196,5	191,5	195,2	782,2		
22		1934	191,5	196,5	196,0	198,1	782,1		
23		1247	196,0	193,0	199,5	193,3	781,8		
24		1194	199,0	184,5	200,0	198,1	781,6		
25		2582	196,0	196,5	197,5	191,4	781,4		
26		2178	200,0	194,0	194,0	193,3	781,3		
27		1305	196,0	189,5	197,5	198,1	781,1		
28		1413	198,0	197,5	188,5	197,1	781,1		
29		2712	198,0	197,5	196,0	188,6	780,1		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Людан. бал	Підмети
30		1601	194,0	194,5	196,0	195,2	779,7		
31		2989	194,0	197,5	195,0	192,4	778,9		
32		1190	194,0	195,0	196,0	193,3	778,3		
33		1709	196,0	196,5	189,5	196,2	778,2		
34		1329	192,5	196,5	198,5	190,5	778,0		
35		2747	190,5	191,5	199,5	196,2	777,7		
36		2652	190,5	198,0	198,5	190,5	777,5		
37		1944	196,0	193,0	195,0	193,3	777,3		
38		2791	194,0	193,0	196,0	194,3	777,3		
39		2628	195,0	198,0	193,5	190,5	777,0		
40		727	190,5	189,0	177,0	190,5	777,0	30,00	

Продовження додатка 1

Соціологія										
№	ІПБ	Код	Профіль-ний 1	Профіль-ний 2	Непрофільний	Атестат	Сума	Доц. бал.	Пільги	
1		0776	199,5	198,0	194,0	199	790,5		Діти, батьки яких мають стаж підземної роботи не менше 15 років	
2		0812	197,5	199,0	186,5	194,3	777,3		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії	
3		2337	195,0	193,0	177,5	193,3	758,8		Діти-інваліди	
4		0356	200,0	199,0	199,5	197,1	795,6			
5		2258	199,0	197,0	200,0	199,0	795,0			
6		0007	197,0	199,0	199,5	199,0	794,5			
7		0095	199,0	199,0	196,5	199,0	793,5			

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцян. бав.	Пільги
8		0784	198,5	195,0	199,5	200,0	793,0		
9		0019	200,0	199,0	199,5	194,3	792,8		
10		1295	198,5	198,5	199,0	196,2	792,2		
11		1704	196,0	199,0	199,0	198,1	792,1		
12		1662	199,0	199,0	197,5	196,2	791,7		
13		2336	196,0	198,0	196,5	200,0	790,5		
14		0743	197,5	198,5	194,5	200,0	790,5		
15		2347	196,0	198,0	200,0	196,2	790,2		
16		2146	196,0	197,0	199,0	198,1	790,1		
17		0174	199,0	197,0	198,5	194,3	788,8		
18		2419	195,0	195,5	200,0	198,1	788,6		

Продовження додатка 1

№	ШІБ	Код	Профиль- ний 1	Профиль- ний 2	Непро- фильний	Атестат	Сума	Лодан. бал	Шляги
19		0164	199,5	199,0	199,5	190,5	788,5		
20		1723	191,5	199,5	200,0	197,1	788,1		
21		1850	200,0	196,5	194,0	197,1	787,6		
22		0016	198,5	200,0	189,5	198,1	786,1		
23		1194	200,0	189,0	199,0	198,1	786,1		
24		0094	196,0	198,0	191,5	199,0	784,5		
25		0085	197,0	199,0	196,5	191,4	783,9		
26		2182	196,0	199,0	197,5	191,4	783,9		
27		1900	196,0	200,0	199,5	187,6	783,1		
28		1894	199,0	195,0	196,5	192,4	782,9		
29		0512	198,5	193,0	198,0	193,3	782,8		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцан. бал	Підпис
30		0391	196,0	193,0	198,5	195,2	782,7		
31		2408	195,0	196,5	197,5	193,3	782,3		
32		2285	199,0	193,0	189,5	200,0	781,5		
33		2039	200,0	193,0	197,5	190,5	781,0		
34		1902	198,5	192,5	196,5	193,3	780,8		
35		1440	200,0	199,0	193,0	188,6	780,6		
36		1559	198,5	197,5	188,0	196,2	780,2		
37		1926	196,0	199,0	191,5	193,3	779,8		
38		0388	196,0	193,0	194,5	196,2	779,7		
39		2729	192,5	198,0	194,0	195,2	779,7		
40		0149	196,0	195,0	191,5	197,1	779,6		

Фізика

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підли
1		2422	160,0	180,0	175,0	188,6	703,6		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії
2		1304	197,5	198,0	200,0	199,0	794,5		
3		1603	199,0	200,0	194,0	196,2	789,2		
4		3039	197,0	197,5	199,5	191,4	785,4		
5		2142	197,5	198,0	196,5	193,3	785,3		
6		2596	197,5	198,0	190,5	199,0	785,0		
7		1581	196,0	199,5	191,5	193,3	780,3		

Продовження додатка І

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестат	Сума	Людям. бал.	Підляг
8		1190	195,0	194,0	196,0	193,3	778,3		
9		2582	193,0	196,0	197,5	191,4	777,9		
10		2652	198,0	190,5	198,5	190,5	777,5		
11		2791	193,0	194,0	196,0	194,3	777,3		
12		1601	192,0	194,0	196,0	195,2	777,2		
13		2287	194,0	195,0	194,0	193,3	776,3		
14		2888	198,0	198,0	192,5	187,6	776,1		
15		3011	196,0	194,0	193,5	192,4	775,9		
16		2800	187,0	195,0	195,0	198,1	775,1		
17		2517	193,0	192,5	191,5	196,2	773,2		
18		2747	186,0	190,5	199,5	196,2	772,2		

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал	Підпис
19		2625	199,5	198,0	179,5	194,3	771,3		
20		0902	191,0	195,0	195,0	188,6	769,6		
21		1185	198,5	200,0	183,0	185,7	767,2		
22		1762	189,0	195,0	195,0	185,7	764,7		
23		2089	191,0	189,5	191,5	192,4	764,4		
24		1301	190,0	195,0	186,0	192,4	763,4		
25		2630	196,0	190,5	187,0	189,5	763,0		
26		2289	196,5	187,0	186,0	193,3	762,8		
27		1518	186,0	198,0	185,0	191,4	760,4		
28		1539	190,0	198,0	189,5	182,9	760,4		
29		2826	189,0	190,5	196,0	183,8	759,3		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підли
30		2786	193,0	196,0	182,5	186,7	758,2		
31		2538	198,0	200,0	170,5	189,5	758,0		
32		2216	183,5	183,5	196,0	194,3	757,3		
33		1180	182,5	194,0	187,5	193,3	757,3		
34		0728	193,0	197,0	190,5	175,3	755,8		
35		2200	185,0	197,0	184,0	189,5	755,5		
36		1738	192,0	186,0	181,5	193,3	752,8		
37		2548	180,5	197,0	180,0	195,2	752,7		
38		2462	182,5	184,5	189,5	196,2	752,7		
39		0216	192,0	195,0	182,5	181,9	751,4		
40		0653	191,0	200,0	177,0	181	749,0		

Філологія

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцян. бали	Підляги
1		2394	199,0	196,5	187,0	195,2	777,7		Діти-інваліди
2		1858	197,5	183,0	197,5	194,3	772,3		Діти-інваліди
3		0053	199,0	175,0	195,5	199	768,5		Діти-інваліди
4		1222	200,0	198,5	193,0	197,1	828,6	40,00	
5		2690	190,5	197,5	200,0	200,0	828,0	40,00	
6		1723	191,5	200,0	199,5	197,1	818,1	30,00	
7		1259	198,5	199,5	189,0	200	817,0	30,00	
8		1931	198,5	181,5	196,5	196,2	802,7	30,00	
9		0411	199,5	200,0	199,0	197,1	795,6		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Підли
10		1942	200,0	196,5	199,5	198,1	794,1		
11		0784	198,5	199,5	195,0	200	793,0		
12		0097	199,0	198,5	200,0	195,2	792,7		
13		0589	199,5	200,0	199,0	193,3	791,8		
14		0845	199,5	196,5	197,5	198,1	791,6		
15		1645	200,0	194,5	197,0	199	790,5		
16		0166	198,5	194,5	198,5	199	790,5		
17		2167	191,5	196,5	187,0	184,8	789,8	30,00	
18		1502	199,0	191,5	199,0	200	789,5		
19		0184	191,5	198,5	199,0	200	789,0		
20		0174	199,0	198,5	197,0	194,3	788,8		

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Допан. бал.	Підляги
21		0164	199,5	199,5	199,0	190,5	788,5		
22		1367	194,0	194,5	180,5	188,6	787,6	30,00	
23		1851	197,5	200,0	195,5	194,3	787,3		
24		2230	199,0	193,0	200,0	195,2	787,2		
25		0315	196,5	197,5	196,5	195,2	785,7		
26		1934	196,0	196,5	195,0	198,1	785,6		
27		0342	196,5	197,5	199,0	192,4	785,4		
28		1739	200,0	186,5	200,0	198,1	784,6		
29		1811	196,0	197,5	193,0	198,1	784,6		
30		0422	199,5	200,0	191,5	193,3	784,3		
31		0085	197,0	196,5	199,0	191,4	783,9		

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Підпис
32		2182	196,0	197,5	199,0	191,4	783,9		
33		0093	197,5	193,0	198,0	195,2	783,7		
34		1158	196,0	197,5	194,0	196,2	783,7		
35		1628	200,0	184,5	199,0	200,0	783,5		
36		1955	200,0	191,5	197,5	194,3	783,3		
37		3000	196,0	200,0	197,5	189,5	783,0		
38		1894	199,0	196,5	195,0	192,4	782,9		
39		0391	196,0	198,5	193,0	195,2	782,7		
40		0855	195,0	194,5	198,0	195,2	782,7		

Філософія

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцв. бал.	Підли
1		0398	174,0	193,5	184,5	196,2	748,2		
2		2230	199,0	200,0	193,0	195,2	787,2		
3		1194	200,0	189,0	199,0	198,1	786,1		
4		2926	196,5	199,5	196,0	192,4	784,4		
5		3000	196,0	197,5	200,0	189,5	783,0		
6		1644	188,0	179,5	175,5	197,1	780,1	40,00	
7		2544	195,0	199,0	196,5	188,6	779,1		
8		1215	193,5	199,0	194,5	191,4	778,4		
9		0151	197,0	195,5	193,0	191,4	776,9		
10		1898	198,5	198,5	181,5	198,1	776,6		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підляга
11		0157	199,0	184,0	196,5	196,2	775,7		
12		2397	195,0	195,0	192,5	192,4	774,9		
13		1545	195,0	190,5	191,5	196,2	773,2		
14		1332	193,5	198,5	194,5	186,7	773,2		
15		1806	196,0	193,0	189,5	194,3	772,8		
16		2933	194,5	198,0	192,0	187,6	772,1		
17		2301	198,5	199,0	183,5	190,5	771,5		
18		1503	196,5	194,5	194,0	185,7	770,7		
19		2279	199,5	198,0	178,5	193,3	769,3		
20		2273	190,0	198,5	186,5	192,4	767,4		
21		2546	197,0	197,0	188,0	184,8	766,8		

Продовження додатка 1

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Австат	Сума	Додан. бал	Підліг
22		1453	189,5	195,5	193,0	188,6	766,6		
23		1404	191,5	190,0	189,5	195,2	766,2		
24		2033	195,0	193,0	180,0	198,1	766,1		
25		0106	194,0	197,0	193,0	181,9	765,9		
26		2803	198,5	182,0	190,5	193,3	764,3		
27		0854	191,5	197,0	188,0	187,6	764,1		
28		0846	192,5	195,5	188,0	187,6	763,6		
29		2204	191,5	198,5	183,5	189,5	763,0		
30		0814	197,5	183,0	197,5	184,8	762,8		
31		0553	195,0	194,0	177,5	195,2	761,7		
32		1685	198,5	195,5	171,5	195,2	760,7		

Продовження додатка 1

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підсум
33		2841	192,5	197,0	175,0	196,2	760,7		
34		2051	187,5	199,5	189,5	183,8	760,3		
35		1658	191,5	194,0	189,5	184,8	759,8		
36		0399	192,5	181,5	189,5	196,2	759,7		
37		2477	194,0	187,0	194,5	183,8	759,3		
38		0384	191,5	192,5	184,5	190,5	759,0		
39		0175	179,5	187,0	199,5	192,4	758,4		
40		0361	197,5	195,5	177,5	187,6	758,1		

Продовження додатка 1

Фінанси і кредит									
№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Пільги
1		0440	194,0	198,0	197,0	198,1	787,1		Діти-інваліди
2		0592	198,5	199,0	198,5	195,2	841,2	50,00	
3		1271	197,0	200,0	200,0	200,0	837,0	40,00	
4		2115	200,0	191,5	200,0	198,1	829,6	40,00	
5		0847	197,5	188,0	193,0	200,0	818,5	40,00	
6		1627	193,5	198,0	196,5	200,0	816,0	40,00	
7		0080	186,0	186,0	192,5	195,2	809,7	50,00	
8		1645	200,0	200,0	197,0	199,0	796,0		
9		1491	178,5	190,5	194,0	190,5	793,5	40,00	
10		0549	200,0	197,0	199,0	197,1	793,1		

Продовження додатка 1

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підсумки
11		1177	195,0	199,0	198,5	200,0	792,5		
12		2483	192,5	188,0	176,5	195,2	792,2	40,00	
13		1704	196,0	199,0	199,0	198,1	792,1		
14		0072	199,0	196,0	200,0	197,1	792,1		
15		1462	195,0	199,0	199,0	198,1	791,1		
16		1283	200,0	198,0	193,0	200,0	791,0		
17		2131	200,0	197,0	197,5	196,2	790,7		
18		2347	196,0	200,0	198,0	196,2	790,2		
19		2146	196,0	199,0	197,0	198,1	790,1		
20		0166	198,5	194,0	198,5	199,0	790,0		
21		2014	187,0	189,5	192,5	190,5	789,5	30,00	

Продовження додатка 1

№	ПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Підляг
22		0563	200,0	191,5	199,5	198,1	789,1		
23		1973	195,0	199,0	196,0	199,0	789,0		
24		1712	199,5	195,0	197,0	197,1	788,6		
25		0862	200,0	197,0	194,5	197,1	788,6		
26		1721	197,0	195,0	197,5	199,0	788,5		
27		0135	198,5	197,0	199,5	193,3	788,3		
28		0622	197,5	197,0	198,0	195,2	787,7		
29		0005	200,0	192,5	198,0	197,1	787,6		
30		1850	200,0	194,0	196,5	197,1	787,6		
31		0932	190,5	199,0	200,0	198,1	787,6		
32		0627	193,5	196,0	200,0	197,1	786,6		

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підляг
33		1730	198,5	190,5	199,5	198,1	786,6		
34		1392	196,0	192,5	199,0	199	786,5		
35		1643	198,5	192,5	197,0	197,1	785,1		
36		2926	196,5	196,0	199,5	192,4	784,4		
37		1740	196,0	192,5	197,5	198,1	784,1		
38		712	196,5	199,0	194,0	194,3	783,8		
39		0572	197,0	189,5	199,0	198,1	783,6		
40		0777	200,0	192,5	192,5	198,1	783,1		

Хімія

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал.	Підляг
1		2060	199,5	200,0	194,0	199	792,5		
2		1581	199,5	196,0	191,5	193,3	780,3		
3		2104	198,5	184,5	197,5	196,2	776,7		
4		1888	195,5	192,5	195,0	193,3	776,3		
5		2047	190,0	192,5	197,5	194,3	774,3		
6		2791	190,0	194,0	196,0	194,3	774,3		
7		1707	191,5	195,0	191,5	195,2	773,2		
8		1336	186,0	198,0	190,5	197,1	771,6		
9		2029	197,0	188,0	197,5	188,6	771,1		
10		2534	179,5	196,0	197,5	196,2	769,2		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Дістан- ція	Шляхи
11		1180	192,5	194,0	187,5	193,3	767,3		
12		1761	192,5	187,0	189,5	198,1	767,1		
13		0337	195,5	188,0	192,5	190,5	766,5		
14		2396	183,0	184,5	199,0	199	765,5		
15		2194	184,0	186,0	195,0	196,2	761,2		
16		2452	192,5	171,5	199,0	196,2	759,2		
17		2461	185,0	196,0	194,0	183,8	758,8		
18		2251	184,0	188,0	190,5	194,3	756,8		
19		0437	186,0	180,0	197,5	191,4	754,9		
20		0363	190,0	186,0	183,5	193,3	752,8		
21		0678	184,0	176,5	197,0	193,3	750,8		

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Підлиг
22		0697	194,5	187,0	177,0	188,6	747,1		
23		1935	182,0	188,0	180,5	195,2	745,7		
24		1831	191,5	182,5	176,0	192,4	742,4		
25		0462	185,5	188,0	187,0	178,1	738,6		
26		2554	190,5	187,0	173,0	186,7	737,2		
27		0837	183,0	175,5	181,5	194,3	734,3		
28		1792	189,0	180,0	177,5	186,7	733,2		
29		2587	190,0	186,0	173,0	182,9	731,9		
30		1912	180,5	173,0	186,0	186,7	726,2		
31		1494	192,5	192,5	171,5	168,7	725,2		
32		1589	174,0	180,0	180,0	190,5	724,5		

Продовження додатка 1

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Доцян- бал	Пільги
33		1175	171,5	170,0	189,5	192,4	723,4		
34		1583	178,0	177,5	175,0	189,5	720,0		
35		2234	177,0	169,0	179,5	193,3	718,8		
36		2042	171,5	176,5	176,0	191,4	715,4		
37		0780	174,0	186,0	173,0	181	714,0		
38		2034	172,5	180,0	167,0	188,6	708,1		
39		2897	184,0	162,5	178,0	179,1	703,6		
40		1272	178,5	178,5	170,5	170,5	698,0		

Продовження додатка 1

Додаток 2

ПЛАНОВИЙ НАБІР ТА КОНКУРС НА 2011 РІК

№	Напрямок	Плановий набір (бюджет)	Подано заяв	Подано заяв (головний напрям)	Подано заяв (інші напрями)	Конкурс
1	Маркетинг	0	171	60	111	0
2	Право	15	743	496	247	49,53
3	Фінанси і кредит	12	518	227	291	43,17
4	Політологія	20	736	279	457	36,80
5	Культурологія	15	380	115	265	25,33
6	Філософія	10	247	60	187	24,70
7	Філологія	35	697	448	249	19,91
8	Економічна теорія	20	380	128	252	19,00

№	Напрям	Плановий набір (бюджет)	Подано заяв	Подано заяв (головний напрям)	Подано заяв (інші напрями)	Конкурс
9	Історія	25	453	168	285	18,12
10	Соціологія	35	591	196	395	16,89
11	Прикладна математика	20	254	85	169	12,70
12	Програмна інженерія	40	366	230	136	9,15
13	Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	20	111	43	68	5,55
14	Біологія	22	112	92	20	5,09
15	Фізика	25	94	31	63	3,76
16	Хімія	22	55	35	20	2,50
Загальна кількість		336	5908	2693	3215	17,58

Додаток 3

ПРАВО

(Рейтинговий список вступників 150–170 місце)

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Пільги
150		0503	197,0	195,5	184,5	195,2	772,2		
151		0290	188,0	186,0	200,0	198,1	772,1		
152		0205	198,5	192,5	189,5	191,4	771,9		
153		2145	192,5	198,0	188,0	193,3	771,8		Діти-інваліди
154		0598	187,0	194,0	196,5	194,3	771,8		
155		2875	191,5	190,0	193,0	197,1	771,6		

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал.	Підли
156		0521	183,5	197,0	199,5	191,4	771,4		
157		2295	191,5	199,0	189,5	191,4	771,4		
158		1689	188,5	195,0	192,5	195,2	771,2		12,70
159		0191	199,0	189,0	196,5	186,7	771,2		
160		0140	199,0	190,5	184,5	197,1	771,1		
161		1228	188,0	197,0	188,0	198,1	771,1		
162		0640	192,5	190,5	188,0	200,0	771,0		
163		1818	192,5	196,5	189,5	192,4	770,9		
164		2427	187,0	198,5	188,0	197,1	770,6		3,00
165		1495	192,5	197,5	181,5	199,0	770,5		10,00
166		0075	189,5	192,5	198,0	190,5	770,5		2,50
167		2398	195,0	193,0	188,0	194,3	770,3		17,50

№	ШІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Австат	Сума	Дітан. бал.	Після
168		2109	196,0	195,5	182,5	196,2	770,2		Діти-інваліди
169		1364	196,0	199,5	177,5	197,1	770,1		
170		1941	199,0	197,5	191,5	181,9	769,9		
171		2153	189,5	191,5	194,5	194,3	769,8		
172		1414	187,0	199,0	186,5	197,1	769,6		
173		1933	191,5	194,0	191,5	192,4	769,4		
174		2016	191,5	197,0	186,5	194,3	769,3		Діти-інваліди
175		0882	196,5	192,5	187,0	193,3	769,3		

ФІНАНСИ І КРЕДИТ
(Рейтинговий список вступників 150–170 місце)

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал	Підпис
150		1340	190,5	178,5	194,0	198,1	761,1		
151		0906	190,5	182,5	190,5	197,1	760,6		
152		0872	194,0	181,0	197,0	188,6	760,6		
153		0140	199,0	174,0	190,5	197,1	760,6		
154		1710	199,0	189,5	187,0	184,8	760,3		
155		1670	189,5	196,0	190,0	184,8	760,3		
156		2051	187,5	189,5	199,5	183,8	760,3		

Продовження додатка 4

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Лізан. бал	Підпис
157		2054	197,5	181,0	189,0	192,4	759,9		
158		0913	177,0	192,5	195,0	195,2	759,7		
159		2892	194,5	184,0	191,5	189,5	759,5		
160		0379	192,5	184,5	194,5	187,6	759,1		
161		1818	192,5	177,5	196,5	192,4	758,9		
162		0344	186,0	192,5	186,0	194,3	758,8		
163		0069	193,5	191,5	189,0	184,8	758,8		
164		0754	183,5	200,0	179,5	195,2	758,2		
165		2439	187,5	188,0	195,0	187,6	758,1		
166		1437	186,0	187,0	195,5	189,5	758,0		
167		0529	192,5	190,5	178,5	196,2	757,7		

Продовження додатка 4

№	ШБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додат. бал	Підли
168		0888	183,5	191,5	184,5	198,1	757,6		
169		1460	190,5	183,5	185,5	198,1	757,6		
170		2575	179,5	187,0	191,0	200,0	757,5		
171		1626	191,5	182,5	189,0	194,3	757,3		
172		0208	188,5	190,5	190,5	187,6	757,1		
173		0540	191,5	169,0	196,5	200	757,0		
174		1788	191,5	186,0	190,0	189,5	757,0		
175		1830	190,5	174,0	200,0	192,4	756,9		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Алексюк А. М.* Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання : Навч. посіб. - К. : ІСДО, 1993. - 220 с.
- Булах І. С.* Методи контролю та оцінювання рівня знань // Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України. - К.: Видавничий дім «КМ Academia», 1997. - С. 169-185.
- Булах І. С., Мруга М. Р.* Створюємо якісний тест: Навч. посіб. - К. : Майстер-клас, 2006. - 160 с.
- Вітвицька С. С.* Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник (для студентів магістратури) / С.С. Вітвицька. - К. : Центр навчальної літератури, 2003. - 325 с.
- Волкова Н. П.* Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К. : Видавничий центр «Академія», 2001. - С. 294-299, 351-358.
- Гузев В. В.* Планирование результатов образования и образовательная технология / В. В. Гузев. - М. : Народное образование, 2000. - 240 с.
- Колот А.* Реалізація основних принципів Болонської декларації при підготовці фахівців економічного профілю // Вища школа. - 2004. - № 2-3.

Лаврухина И. А. Методы контроля самостоятельной работы экономистов (тесты, эссе): учебно-методическое пособие (для преподавателей экономического факультета БГУ) / И. А. Лаврухина, М. Ю. Чепиков. - Минск : БГУ, 2006. - 74 с.

Лозниця В. С. Психологія та педагогіка: основні положення : Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К. : ЕксОБ, 2000. - С. 238-239.

Майоров А. Н. Теория и практика создания тестов для системы образования. - М. : Интеллект-центр, 2002. - 296 с.

Матвієнко В. М. Тестовий контроль, його можливості, місце в навчальній роботі та умови ефективного впровадження: навчальний посібник / В. М. Матвієнко, П. П. Тонкоглас. - Умань: Агро-тек, 2006. - 420 с.

Михайличев Е. А. Дидактическая тестология. - М. : Народное образование, 2001. - 432 с.

Основи педагогічного оцінювання. Частина 1. Теорія : навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали (для педагогічних працівників)/За заг. ред. Ірини Булах. - К. : Майстер-клас, 2005. - 96 с.

Основи педагогічного оцінювання. Частина 2. Практика : навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали (для педагогічних працівників). - К. : Майстер-клас, 2005. - 50 с.

Паращенко Л. І. Тестові технології у навчальному закладі: Методичний посібник / Л. І. Паращенко,

В. Д. Леонський, Г. І. Леонська; наук. ред. О. І. Ляшенко. - К. : ТОВ «Майстерня книги», 2006. - 217 с.

Рассел Т. Навыки эффективной обратной связи. - СПб. : Питер, 2002. - 176 с.

Реан А. А., Коломинский Я. Л. Социальная педагогическая психология. - СПб. : ЗАО Издательство «Питер», 1991. - 416 с.

Фридман Л. М. Педагогический опыт глазами психолога: Книга для учителя. - М. : Просвещение, 1987. - С. 177-222.

Челышкова М. Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: Учебное пособие. - М.: Логос, 2002. - 432 с.

Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації,
наведеної в книжці

**Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації,
наведеної в книжні**

Записник думок
та результати власних опрацювань інформації,
наведеної в книжці

Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації,
наведеної в книжці

Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації,
наведеної в книжці

**Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації
наведеної в книжці**

Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації,
наведеної в книжці

Записник думок
та результатів власних опрацювань інформації,
наведеної в книжці

Д о в і д к о в с в и д а н н я

*Брюховецкий В. С.,
Голубева М. О.,
Кириченко О. В.*

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ВСТУПУ ДО ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ:
позитиви та перспективи
з досвіду Н а У К М А

Підписано до друку 5.09.2011.
Формат 60 × 90¹/₁₆.
Папір офсетний № 1. Друк офсетний.
Гарнітура «Times New Roman».
Ум. друк. арк. 12,0. Тираж 375 прим.
Зам. 11-27.

Видавничий дім «Киево-Могилянська академія».
Свідоцтво про реєстрацію № 1801 від 24.05.2004 р.

Адреса видавництва та друкарні:
04655, Київ, Конtrakтова пл., 4.
Тел./факс: (044) 425-60-92.
E-mail: phouse@ukma.kiev.ua
<http://www.publish-ukma.kiev.ua/ua>

Брюховецький В. С., Голубєва М. О., Кириєнко О. В. Реформування системи вступу до вищого навчального закладу: позитиви та перспективи з досвіду НаУКМА. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. - 192 с.

ISBN 978-966-518-585-7

Книжка містить інформацію, яка може бути використана для вивчення загальноосвітнього курсу «Основи педагогічних вимірювань і моніторингу якості освіти» та дисциплін з тестології при підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю «Педагогічні вимірювання».

Оригінальною є концепція побудови книжки: історія та теорія тестового контролю у навчанні підкріплена аналізом досвіду проведення конкурсного відбору до НаУКМА за результатами ЗНО та дослідження ефективності застосування цієї технології у порівнянні з досвідом використання технології тестування НаУКМА, також представлено аналіз шляхів реформування системи вступу до ВНЗ України. Результати досліджень та практична інформація, наведені в книжці, можуть бути використані науковцями для подальшого опрацювання, а керівництвом освітньої галузі - для прийняття рішень.

Книжка буде корисною для студентів, викладачів, керівників і організаторів навчального процесу та вступу до ВНЗ України.

УДК 378.091.212.2.014.3

ББК 74.58